

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: **VESZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 23 k. (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Tükör.

Budapest, május 5.

(v.) Tükröt tart gróf Andrássy Gyula az obstrukció orgiáit ülő ellenzék elé. A kisebbség eliszonyodna, ha belenézne ebbe az igazmondó üvegbe. Tehát nem tekint bele, mivelhogy tetszeni akar magának. Másnak maholnap ugysem fog már tetszeni. *Habeat sibi*, — hadd mulasson, amíg vasöklével közbe nem csap a már-már ebredező, egyre tisztábban látó közvélemény. Ez a pokoli farsangot fel fogja váltani csakhamar a szegyenkező bűnbánat hamvazó-szerdájá.

Andrássy Gyula a losoncziakhoz szól, de az egész ország fog érteni belőle. Ujat nem mond, — hogy is mondhatna? Am erős plasztikával állítja fel a régi, megdönthetetlen igazságokat. Leleplez egy handabandát és rámutat egy halálos veszedelemre. Az a handabanda a nemzet megtévesztését célozza. Ez a veszedelem a parlamenti alkotmányt fenyegeti. Mindkettőben pedig ludas az ellenzék, mely egy léha ámitással akarja a nemzetet a saját létalapjának felforgatásába beugratni.

Miben áll ez az ámitás? Abban, hogy a hatvanhetedik egyezség az önálló magyar hadsereg felállítását rendelte el, a kormány tehát makacs törvényszegést követ el, midőn a közös hadsereg intézményéhez ragaszkodik. Ime, a zoltánok handabandája. Hogy mért kellett ezt így kimódolniak, a vak is meglátja legott. A parlamenti forradalom jogosultságának igazolása végett találódott ki és találódott fel ez az együgyű mese. A forradalomnak ugyanis csupán az erőszakos törvényszegés adja meg az erkölcsi szankciót. Ezért kellett hát a Deák Ferenc kiegyezésébe mindenáron belemagyarázni az önálló hadsereget. Mert ha nincs benne, akkor a kormány, midőn fenn-

tarja a közös hadsereget, a törvény alapján áll, törvényes alapon álló kormányval szemben pedig nem jogosult az obstrukció. Ellenben ha Deák Ferenc törvényben implicite bennfoglaltatik az önálló hadsereg, akkor a kormány kijátszotta az alkotmányt s utját állta a legbecsesebb nemzeti jog foganatratásának, akkor az ellenzék a megtagadott s megszegett törvénynek minden eszközzel, még az obstrukció eszközeivel is, védelemre tartozik sietni. Így rugja fel az ellenzék a leg-
elemibb történeti igazságot is, csak azért, hogy bármily futillis jogcímet szerezhessen üzemel számára. Ezt a közjogi szélhámoskódszt gyönyörűen leplezi le Andrássy Gyula. Azt kérdezi egyszerűen, hogy a 67-iki műalkotói s első végrehajtói mért nem állították hát fel az önálló hadsereget, ha az a kiegyezés, melynek ők voltak a szerzői, erre őket utasította, vagy akár csak fel is jogosította? Attól félek talán, hogy ez az érdem tulságos népszerűséget fog nekik juttatni? S inkább vállalták a közös haderőt szervezésével és fenntartásával járó kellemetlenségeket, megpróbáltatásokat és izgatókat, csakhogy ne keljen azt az intézményt megteremtleniök, melynek felállítását a törvény elrendelte, vagy legalább megengedte s melynek létrehozásáért a nemzet lelkes hállával és halhatatlan dicsőséggel fizetett volna? Andrássy Gyula e kérdéséhez még hozzátoldhatjuk ama másik kérdést is, hogy mi értelme volt hát ama harminchat esztendő óta fölvetkeztesen hangoztatott vád-nak, hogy a 67-iki egyezség gyáván elalkudta a nemzeti hadsereghez való jogunkat, ha csakugyan megáll az a mostani fölfekezés, hogy az önálló hadsereg voltaképp bennfoglaltatik ama kiegyezésben s hogy tehát a közös hadsereghez való ragaszkodás az 1867: XII-ik törvényikk erőszakos megszegését jelenti?

És kérdehetők továbbá, hogy vajjon a közjogi ellenzék valóban tekintélyes harc-csai, a Simonyi Ernők, az Irányi Dániel-ek, a Mocsáry Lajosok, a Helfy Ignácok mért nem jutottak soha, de soha erre a felfedezésre? S maga Kossuth Lajos, aki szintén értelt valamennyit közjoghoz és törvénymagyarázáshoz, vajjon mért állította mindhaláláig, hogy a Deák Ferenc kiegyezése az önálló magyar hadsereg intézményét beláthatatlan időkre kitörülte a bekövetkező lehetőségek sorából? Valóban a zoltánok kor-szakának kellett e nemzetre szakadnia, hogy felvilágosították az országot e nagy férfiak közjogi tudományának sekélyességéről s a törvénymagyarázás művészetében való felületességükről. A zoltánok jobban tudnak mindent. Jobban tudják Deák Ferencnél, hogy mi van a kiegyezésben. És jobban tudják Kossuth Lajosnál, hogy mi nincs benne. A jóízű ember epés kacajjal fordul el e prepotenciától.

A halálos veszedelem pedig, melyre Andrássy rámutat, a magyar alkotmány halálos veszedelme. Ha igaz, hogy az obstrukció azért szükséges, mert az ellenzéknek ki kell valahára mutatnia, hogy komolyan akarja azt, amit akar, no akkor elhagyta Szent Dávid a magyar alkotmányosságát. Mert ha jön valaha lelkiismeretes és lojális ellenzék, mely a népképviselői rendszer erkölcsi és politikai határvonalai közt gyakorolja hivatását, rázúdul bástént a szemrehányás, hogy vagy komédiázik, vagy pedig pakliz, elfogadott alkotmányos szabály lévén, hogy a kisebbség komolyságának kriteriuma az obstrukció és az obstrukció révén kioroszokolt kormánybuktatás. S akkor aztán már a fejetetején áll a parlamentárismus. Mivelhogy akkor az ellenzék kormányoz, a többség pedig csupán arra szolgál, hogy ma-

TÁRCA

Látnivalók Stambulban.

☞ A Budapesti Napló eredeti tárcája. ☞

Írta: Szántó Kálmán.

Páris az egyetlen város a világon, melynek kövére, mielőtt először rátette az ember a lábát, mindjárt otthon érzi magát. Ponsou du Terrail, Viktor Hugó, Zola, sőt legújabbán a Vigszinház műsora annyira ösmeretessé tették minden zugát, hogy jóbarátként üdvözölhetsz benne minden helyet, minden alakot. Más nagyvárosban még a leggyakorlottabb utazó is az első napokban gyá-moltalannak, szinte élnetelennek érzi magát. Bådekerrel a hóna alatt jár-kél, tanácsot kér a szálló kapusától, kérdézőkodik a sarki rendőrtől, megszólít vadidegen embereket és robotot, mennél turistább és mennél tudnivalóbb, annál jobban robotol. S ez a mellőzhetetlen robotolás megfontan a világ legszebb helyét is s városokat, népeket csak akkor élvez ki igazán az utas, mikor másod-szor-harmadszor tér vissza hozzájuk dologtalan utca-csavargónak.

Aki először megy Konstantinápolyba, még legjobban teszi, ha az idegenforgalmi vállalatát alakult menetjegyiroda társas kirándulásaihoz csatlakozik. Az tesz, vesz, gondolkozik, intézkedik helyette mindama dolgokban, melyeknek átlagos kellemetlenségéhez Törökországban még a furcsa pénz s a teljesen süket nyelv vadidegensége járul. A robot csak robot marad, akár magadban, akár századmagaddal végzed, s talán mégis könnyebb, ha a nehézségeket más hárítja el az utad-ból. Ott Konstantinápolyban pedig szintén megvan a robot, a nehézség pedig több, mint akárhol másutt.

Nyugoti embert az Aja Szófiába viszi az első útja, a bizánci kereszténység legnagyobb műemlékéhez. 532-ben tették le az alapkövét, majd egy ezerévig imádták benne Krisztust s mármár betelik félezer éve, hogy istenfőlő műzülmá-nok Allah magasztalják benne. Mikor a hódító török katonák berontottak szentelt kapuján — így tartja egy bájos legenda — a pap éppen ment az oltárnál s az öléklés láttára a szent kehelylyel kezében menekülni igyekezett. Az óriási falak megnyíltak előtte s eltűnt nyomtalanul. De amely napon ismét az első misét mondják benne, a fal újra megnyílik s kilép belőle a pap, hogy félbeszakított miséjét befejezze. Ki tudja, már alig kell olyan sokáig várnia, mint ameddig várt. Most azonban még be vannak ameddig a régi szép mozaikok s a templom egyedül ékességei a falakra akasztott, zöldre festett nagy kerek pajzsok, melyeknek arany betűi Allah és a próféta nevét dicsérik. De építésbeli szépségeinek fonségén a lefolyt évszázak változtattak. Fennen szárnyaló vonalait az égbe törnek ma is, miut ama mélyes hit idején, mely az óriási falakat alig hat év alatt emeltette, s csodás kupolája oly könnyedén lebeg hatalmas ívein, mintha angyalszárnyak emelnék isteni koronául. Talán nincs több templom, mely így szabadon, könnyedén emelkednék, s merész boltívei, finom kupolái, egymás fölé helyezett kettős oszlop-sorai mind elősegítik e benyomást. Talán az is, hogy külső ékességeitől egészen meg van fosztva. A nagy falak merő csupaszon állanak s építési vonalaikat nem törli meg a rá-rakott külső dísz. Az apsis mélyén elrejtve áll a mihráb, az oltárkő, s szentségét csak az eléje teri-tett drága szőnyeg jelzi. Jobbról-balról egy-egy szőszék, rajta hadilobogók s péntekenként ezek-nek árnyékában mondja el az imám, a hódítás emlékeül meztelen karddal kezében, prédikáció-

ját. Mert az esteli imádság folyik benne, mélyes-ges esőndben, nagy áhitattal. Végeztél pedig leül egy-egy mester, maga alá szedett lábakkal, hűsége tanítványai köréje kuporodnak s hallgatják a bölcsesség kifogyhatatlan buzogását. A szelidlelkű Hillel, ki csupa jószágos szeretettel csöpgögteti hiveinek szívébe a szeretet mézédés igét, békében megfér a tüzeslelkű Sammai tö-szomszédágában, aki lángoló lélekkel, kemény elszántsággal hirdeti a maga tanításainak igazát.

Nagyköveti közbenjárásra, busás bakis se-gítségével megnyílnak a szultán híres kincstár-nak kapui is. Huszonhétkrajéros bazárnak ne-vezte egyik utátsáram, pedig inkább öszeresrak-tár, ahol a sok egymásra halmozott lim-lom között az Ezeregyéjszaka meséibe illő kincsek hevernek, már t. i. pénzértékű kincsek: véka-számra mérhető igazgyöngyök, öklömnny smarag-dok, tojásnyi karbunkulusok s az alacsony, szűk szobák legromályosabb zugaiban drágaveretes görbe kardok, melyeken, haj, de sok drága ma-gyar vér rozsdásodik.

A császári paloták közül a Dolma-bakesét mutatják meg legkönnyebben. Nagy, fehér épület, tulterhelt ornamentikával s mosszárít le-ordít róla a rengeteg millió, melyet az építésből elloptak. Annyi gipszet s annyi aranyat mutató sárga festéket ritkán látni együtt. Abdul Medzid s a szerencsétlen Abdul Aziz éltek benne s jól is érezhették magukat, ha minden gipszet márvány-nak, minden sárgát arany-nak néztek rajta. Különben az oly micdegy! Van egy rengeteg fogadóterme, melynél talán még a páduai tanács-terem se nagyobb, tégelából rakott márványoszlop-ok tartják s kupoláját csendéleti freskók díszes-ítik, amelyek falusi szobafestők remekeire emlé-keztetnek.

A mostani szultán a Jildiz-kioszkban lakik s annak csak a külső erkélyére eresztik föl az

tematikai bizonyítéka legyen az állami akarat kifejezésére és érvényesítésére egyedül illetékes kisebbség kisebbségi mivoltának. Ha tehát a jövőben összejön a parlament, a majoritás csupán azért fogja konstataálni a saját számarányát, hogy ezzel kimondja ugyancsak a saját kormányképtelenségét, mert többségi mivoltának pusztá ténye csupán azt az egy jogot adja neki, hogy végrehajtsa az ellenzék akaratát. Ha pedig ezt tenni vonakodnék, akkor jön az obstrukció, mely ha nem is biztosítja annak a megtörténését, amit az ellenzék akar, hát legalább is biztosítja a többség akaratának meghiúsulását. Aki ezt a gondolatot végiggondolja, az vagy a tébolydába jut el, vagy józan és hideg észszel felcsap az abszolút kormányzás hívének.

Ez az erős igazság árad ki az Andrássy Gyula nyilatkozatából. A naponta szaporodó törvényhatósági határozatok, melyek az obstrukciót keményen ellítik, erősen bizonyítják, hogy ez az erős igazság immár megkezdte hódító körútját. Mire befejezi, a közvélemény tiltakozásának vihara fogja elseperni e mondvascsinált parlamenti forradalom törpe hőseit és léha dörésegeit.

Az obstrukció.

Budapest, május 5.

Kinyomatni vagy ki nem nyomtatni, ez itt a kérdés! — szavalja az obstruáló Hamlet, forgatván ujjai között a miniszterelnök jelentését. De monológja hosszú s nem érdekes, tehát nem is kell rá sok szót vesztegetni.

Két vidámabb epizód érdemli csak meg a főlemelést.

Endrey Gyula levonta a konzekvenciákat Rátkay ismeretes indítványából s ma Széll Kálmán nem akarta miniszterelnöknek ismerni. Alálandóan csak így szólította:

— Széll Kálmán tisztelt képviselőtársunk!

Egyszer sem esett ki szerepéből s ez mulatságosan hatott. Várady Károly később nékül annekálta az ötletet s mikor a honvédelmi miniszter interpellációs válasza után őt illette a szó, ő is tisztelt képviselőtársnak szólította Fejérváryt. De ez már nem volt olyan mulatságos.

A második vidám epizód éppen Várady Károly említett beszéde közben történt. Mikor javában fejtegette, hogy az ő interpellációjára Fejérváry képviselőtárs nem is válaszolhat, mert hiszen már nem alkotmányos miniszter — Drakulics

Pállal megesett, hogy nagyon hangosan talált gondolkozni és kiszökött az ajkán egy megjegyzés:

— *Hogy nem szégyelli magát! Ilyen butaságot beszélni!*

A t. Háznak lehetetlen volt a hangos gondolkozásról tudomást nem venni s a szélsőbal persze követelte Drakulics rendreutasítását. S ekkor az elnök Tallian Béla önkénytelenül is alkalmat adott arra a pokoli jelenetre, hogy Drakulics háromszor ismétlje meg furcsa közbeszólását.

— Tessék megismételni, hogy mit szölt közbe, mert nem tudom, van-e szükség elnöki intervencióra.

Drakulics megismételte. De zajongott a szélsőbal és nevetett a jobboldal, így aztán az elnök megint nem hallhatta a megjegyzést. Drakulicsnak háromszor kellett megismételnie szavait s a végén megesett rajta, hogy kissé szerencsétlen formában ismételte meg közbeszólását. Így mondta:

— *Már nem emlékszem biztosan „számarágot” vagy „butaságot” mondtam-e!*

Mintthogy idézőjeleket az eleven beszéd nem ismer, ez a kijelentés persze groteszkül ütött ki s a szélsőbal rettenetesen kacagott. S mikor az elnök Drakulicsot rendreutasította, az ellenzék azt kiabálta nevetve:

— *Ilyen beismerés után nem érdemel rendreutasítást!*

Hát ez vidám epizód volt. Egyébként pedig semmi sem történt. A honvédelmi miniszter ma csak Váradynak válaszolhatott, második válaszát a késői idő miatt holnapra kellett halasztania. Azt pedig mondanunk sem kell, hogy technikai obstrukció lévén, mai válasza fölött csak holnap — holnapi válasza fölött viszont csak holnapután fogunk szavazni, természetesen névszerint...

A képviselőház ülése május 5-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza, Lukács László.

Elnök: Megnyitja az ülést. Fölolvassák a mult ülés jegyzőkönyvét. Hitelesítés előtt Ugron Gábor kér szót.

Ugron Gábor: Kifogásolja, hogy a jegyzőkönyvet papírszeletekre írják. Kéri az elnököt, hogy ez a jövőben ne így történjenek.

Elnök: Konstatálja, hogy ez a jegyzőkönyv impuruma amelyet az irodában újból lemosának. Ez régi gyakorlat s kéri a Házat, hogy ezen ne változtasson.

idegent szelamlík idején, akkor is csak hogy meg nem motozzák a zsebeit, hogy nincs-e benne vagy egy kölyöknyi dinamitombomba. Szegény Abdul Hamid nagyon félt az életét s bizonyosan van rá oka. A tavaszi nap csudás ragyogásában mi boldog kiválasztottak a világ egyik legszínesebb látványában gyönyörködünk. Kibontott zászlóval, csengő fanfaréval vonulnak föl a különböző ezredek, gyalogosok és huszárok, kurdok és basibozukok, albánok és mohamedánok, tarkán pompázó egyenruhában marocna legények, napsütötte arccal, barna szemükben harci tüzzel. Micsoda más alakok ezek, mint azok a rongyos fiúk, akiket a város alatti kaszárnyákban láttunk. Jönnek a követségek, diszruhákban az állami és katonai méltóságok. Délben a múzezin lekiált a minaret erkélyéről. Arra megnyílnak a palotakapu szárnyai, zárt hintókban elsőnek jönnek a Valide Sultána s a hercegnők. Festői egyenruhákban felsorakoznak a főméltóságok s pompás nyitott kocsián követi őket a szultán. Szegény beteg ember, beesett az arca, a tekintete zavaros, az ajka sápadt s festett szakállá még kísértesiebbé teszi arckifejezését. Szegény beteg ember! Mikor kocsija elhalad a katonák sorfala között, ezek tisztelgnek s kommandóra kiáltják: *Fadisa csok jasa!*

Vajjon egyszersmind a szívükből is? Mig ő felsége az imádságot végzi a Hasszidijében, az erkélyen feketekávé, szörbetet, cigarettát hordanak körül a „szultán vendégeinek.” Szép, de hol vannak a sandwichok, hol marad a pezsgő s különösen hol vannak a különböző fokozatu medzsidjék, melyek azelőtt minden szelamlíklátogatónak kijártak! Ma holnap már nem is lesz érdemes Konstantinápolyba menni! Visszafelére egy kis könnyű kocsi hoznak, a szultán abba ül s maga hajtja vissza. Nagyhasu basák lohognak a kocsi körül s aranyhimes libériáikban a meredékes uton udvari lovások még tolni is segítenek a kocsi.

A Ház megmarad a régi gyakorlatnál s a jegyzőkönyvet hitelesíti.

(A miniszterelnök jelentései.)

Várady Károly: A volt nemzeti párt vezére ugy nyilatkozott 1899-ben, hogy ő és párja az ex-lexe nem menne bele. Támadja a kormányt a beuyjott jelentésekkért s a számszerű elhárítás bírálja, végül pedig Polónyi Géza indítványához csatlakozik.

Benedek János: Targyának mondja az afflított való vitakozást, hogy a miniszterelnök jelentései kinyomassanak-e. A jelentéseket a saját után mindenki megismerte már. Foglalkozik ezután avval a precedenssel, melyre a kormányelnök hivatkozott, s annak a nézetének ad kifejezést, hogy ez az eset nem precedens eset, mert hiányzik belőle a cselekvés folytonossága és erkölcsi alapja. A nagy jogalkotók a törvényen kívüli állapotra nézve azért nem hoztak törvényt, mert nem is gondoltak arra, hogy a magyar alkotmányt ennyire meg lehet szegni. Aútér ezután a számvévszék jelentésének bírálata s avval tejezi be beszédét, hogy a magyar alkotmányosság olyan, mint egy automata, melybe Bécsben Szent István-rendjeleket dobnak be s alulról kiesik belőle egy felelős magyar kormány. O is csatlakozik Polónyi indítványához.

Endrey Gyula következetesen t. képviselőtársának szólítja Széll Kálmánt, aki alkotmányos miniszterelnök korában a jog, törvény és igazság nevé három ikret hozta a világra. A jog nevé gyermek most meghalt. (Derültésg a baloldalon.) Szólo ezután Hieronymi beszédét olvassa föl, melyet a Bánffy-téle ex-lex idején tartott. A napokban Zsilinsky államtitkár megváltoztatta a fehozott bort a pénzügyőrökkel. Ha az államtitkár nem tudja a törvényt, tudnia kellene legalább a finanszoknak. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Szóvá teszi, hogy a kormány kijelentései dacára az Ausztriában tartózkodó magyar honosokat besorozzák, mérték alá állítják. Ez megsértése a magyar alkotmánynak. Felolvass egy levelet, amelyben arról panaszkodnak, hogy két magyar honost Ausztriában sorozás alá állítottak. (Nagy zaj a bal- és a szélsőbaloldalon.) Kijelenti, hogy küzdeni fognak a kormány ellen s hozzájárul Polónyi indítványához, hogy a miniszterelnök jelentései adassanak vissza. (Elnök tetszés és taps a bal- és a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Az ülést 10 percre felfüggeszti.

Szünet után.

Tallian Béla foglalja el az elnöki széket. Megállapítja a holnapi ülés napirendjét.

(Válaszok.)

Báró Fejérváry Géza: Válaszol Várady Károly interpellációjára itj. Ragályi Géza önkéntessége ügyében. Ismeri az esetet, de Ragályi önkéntességi jogát, sajnos nem ismerheti el. A véderőjavaslatot annak idején előterjeszti, de addig a véderőutasítást nem módosíthatja. Ausztriában hasonló a véderőtörvény, tehát az eljárás is teljesen azonos a magyarországgal.

Kubik Béla: Össze vannak hasonlítva.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Össze. Egyidőben keletkeztek, ikerestvérek. (Derültésg.) Ragályi a kellő időre nem tudta bemutatni az érettségét, így önkéntesi jogát elismerni nem lehetett.

Fischer Győző: Feltételesem sem lehet?

Báró Fejérváry Géza: Feltételesem sem lehet. (Zaj.) Idezi a véderőtörvény 25. §-át, amely bizonyítéka, hogy állapontja helyes. A törvény világos különbséget tesz a kereskedelmi iskolások és a főgimnazisták és realisták között. Ez utóbbinak csak osztálybizonyítványt, az előbbieknak érettségét kell felmutatni.

szinte megdicsőült arccal, égnek meredt szemmel, akkor már ott haladott előttünk.

Talan kevésbé irtózatos, de nyugati embernek nem kevésbé idegbomlasztó látvány az üvöltő dervisek imádsága. Az Uristent igazán nagyon sokféleképpen lehet imádni. Ezek sorba állanak s énekszóra üvöltik folyton: *lah lah illallah*. Ez a mohamedán hitvallás. Minden egyes szótogat külön kiejtenek s mindegyiket külön hangsúlyozzák. Minden szótagra egy külön meghajlásuk van, egyszer jobbra, egyszer balra, egyszer előre, egyszer hátra. Minél többet mondják, annál hangosabb a szó, annál szonvedélyesebb a hajlongás. Mig zihálni kezd a tüdő, a hangszálak a szolgálattel felmondják, tajtékot vet s zajúk, de a hajlongás tovább folyik, míg kimerülve rognak össze. A derviseken kívül néha egy-egy önkéntes fanatikus is beáll a sorba, többek közt egy néger. Akkora, mint egy oszlop, a karjai emelődnek. Egy odavall ismerősöm azt mondta, hogy vezérkari őrnagy s ez a mindenheti szerdai mulatsága. Irtózatos volt látni a rengeteg embert. A szeme kifordult az ágyából, a tüdije kohómódra fujtatott s mikor véglegesett a fehér kecskebőrön, megdöngött alatta a padló. Igazán az Uristent sokféleképp lehet imádni!

S magyar embernek még egy nevezetes látványja van Konstantinápolyban. Egyik félreese szük utóban, rongyos házak közé beékel kis kápolnában jámbor barátok őrzik a legdicsőségesebb magyar szabadsághős, a legragyogóbb férfijellem, a legdallásbbs fejedelm szentelt hamvait: II. Rákóczi Ferencét. Aki magyar megfordul Konstantinápolyban, annak illik oda elzáródokolni s a verecs márványlapra, mely a porló csontokat takarja, illik egy könnyet ejteni.

S legyen a török barbár, legyen civilizációra képtelen: illik az is, hogy magyar embernek minden szívbéli rokonérzése vele legyen.

Kevésbé szépséges, de európai szemnek annál szörnyűsegebb látványosság a perzsa gyászimnap, mely az idén a mi nagyhetünkre esett. Kr. u. 680-ban a perzsák valami *homousion-homousion*-féle háboruba keveredtek a törökökkel. A karbelai csatában a perzsákat megverték, vezérüket, Husseint megölték, gyermekeit rabszjára fűzték. Ennek a gyászos napnak fordulóját siratják el azóta a perzsák évről-évre. Az ünnep a nagy bazár szomszédságában levő perzsa templom udvarán folyik le, a diszbe öltözött perzsa nagykövet és riporter-nyelven szólva, nagyszámú díszes közbnség jelenlétében. Ha az ünnepségre meghívókat is adnak ki, azokon bizonyosan rajta áll, hogy a t. c. részvevők értsítsék meg előzetesen idegeiket. Komor gyászszálakkal, egyéb egyházi és harci emblémákkal indul meg egy szomorú menet, messzesiró gyászénekeket jajongva. Elöl egy fehér paripát vezetnek, vérről fecskenedezett nyergéhez egy fehér galamb van kötözve, három bilincsekbe vert gyermek követi. A vén Huszein harci papája, a fehér galamb az ő fehér lelke, a gyermekek az ő rabul ejtett gyermekei. Egy csapat férfi következik mostan szemetelen mellüket öklövel verik. A hatalmas melkasokon messzöngő a kemény öklök csontos ütése s a kavargó fátylafénynél szinte kísértetiesen hangzik ez az ütemes döngés, melynek képes-fekete foltok támadnak a nyomában. Most övig meztelen férfiak csapata következik, kezükben sokfonatu lánco-ostor, az imám fölírja gyászos énekét, ők pedig a láncoostorral verik a hátukat, míg fölserken belőle a vér s cafatokban szakadoz fel róluk az eleven hus. Borotváltójú, talpig fehérbe öltözött csapat következik most, kezükben élesre fent handzsár s végigszabdallják vele arukat, homlokukat. Fehér ruhájukat előnti a vér, fanatikus lázban egyik-másik halálos csapást mér magára. Naplementől fogva hétézer körülük így meg a templom tágas udvarát, mi gyöngye idegzeitük már az első után siettünk kifelé, egyik perzsa,

Agaz, hogy Ragályi 6 polgárit végzett, de a törvény itt különbséget nem tesz. Ezen segíteni mit sem lehet. Kötelezzék a törvényt végrehajtani, kegyeket nem osztogathat, még ha saját fiáról is volna szó. Kéri a válasz tudomásulvételét. (Helyeslés a jobboldalon.)

Várady Károly: Alkotmányos miniszterhez intézte interpellációját a mult hóban, de most nem alkotmányos miniszter válaszol. (Zaj.) Ha most előáll egy képviselőtársunk, beüli a miniszteri székre kizárja magát talmi-miniszternek, épp úgy felelhet. (Tetszés a szélsőbaloldalon.)

Drakulits Pál: Ilyen ostobaságot, számárságot mondani! (Kitörő zaj a szélsőbaloldalon.)

Felkeltések a szélsőbalon: Rendre! Rendre! **Polónyi Géza:** Már megint a nemzetipártiak gorombáskodnak! (Nagy zaj.)

Drakulits Pál: Mit akar Polónyi? (Óriási zaj.) **Elnök:** (Szüntelen csempet.) Csendet kérek. Nem hallottam, mit szólnak közbe. Kérem Drakulitsot, ismétlje. (Zaj.)

Drakulits Pál: Nem emlékszem, hogy butaságot vagy számárságot mondtam-e? (Óriási derűtség.) **Elnök:** Az inparlamentáris kifejezésért rendreutasítja Drakulitsot.

Polónyi Géza: A beismerés után napirendre térhetünk. (Derűtség.)

Várady Károly: Azt hiszi, hogy nem volt méltányos, hogy az elnök rendreutasította Drakulitsot. (Derűtség.)

Elnök: Várady ne gyakorolja az elnöki jogokat. **Várady Károly:** Kimutatta, hogy ezek a dolgok a királyi esküt érintik.

Drakulits Pál: Nem mutatta ki, itt voltam. (Derűtség.)

Várady Károly: Nem veszi tudomásul a választ. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Husz képviselő névszerinti szavazást kért s ennek holnapra való halasztását. Következik a másik válasz.

Barabás Béla: A bázsabályokhoz szól. Két óra elmúlt, tehát tovább tárgyalni nem lehet. (Zaj.)

Elnök: Igaza van Barabásnak. A tanácskozási idő csak két óráig tart. De szokás az, hogy két óra után is meghallgatták a válaszokat. (Ellentmondások a szélsőbaloldalon.) Mitután egyhangú határozat nincs, tehát a válasz e marad. Az ülést berekeszti.

BELFÖLD

A közvélemény megmozdítása. Trencsénből táviratozzák: Trencsén vármegye állandó választmánya ma tartott ülésén Szell Kálmán miniszterelnöknek és a kormánynak az indennitas megobstruálása alkalmából tanulsított magatartásáért bízzal szavazott.

Pozsony város közgyűlése az ex-lex elleni állásfoglalást tartalmazó indítvány felett ma határozott. Először nagy többséggel elfogadták a vita befejezésére vonatkozó indítványt, azután az elnök polgármester az ex-lex indítványok felett elrendelte a névszerinti szavazást. A közgyűlés többsége hozzájárult Dvorák Károly közvetítő indítványához, mely szerint a törvényhatósági bizottság mély sajnálkozását fejezi ki a gazdasági életet károsító ex-lex állapot felett és elhatározza, hogy az országgyűléshez és a kormánynak feliratot intéz, hogy ezen állapotnak mihamarabb véget vessenek.

Pártértekezlet. A függetlenségi és 48-as Kossuth-párt ma este 1/2 órakor Kossuth Ferenc elnöklele alatt értekezletet tartott, melyen a párttagok nagy számmal jelentek meg. Az elnök bejelentette, hogy ezután a párt tagjai minden nap délután 6 órakor eszmecseregyűlésekre jönnek össze. Kubik Béla az indennitas-vita eddigi folyamatairól referált. Tárgyalás alá került ezután a képviselőházban alkalmassint napirendre kerülő kvótá-bizottság választásának kérdése. A párt tanácskozott arról, hogy milyen álláspontot foglaljon el ezzel szemben. E tárgyban hosszabb vita indult meg, melyben részt vettek Kossuth Ferenc elnökön kívül Kubik Béla, Bedőházy János, Pichler Győző, Komjáthy Béla, Lukács Gyula, Endrey Gyula, Gáll Sándor, Barabás Béla, Szalmári Mór, Sebess Dénes és Lengyel Zoltán. Beható vita után a párt egyhangúlag abban állapodott meg, hogy az eddigi gyakorlatot elvetve, nem elégszik meg azzal, hogy a párt egyszerűen tiltakozzék a kvótá-bizottság kiküldése ellen és a szavazástól tartózkodjék, hanem tekintettel a mostani súlyos viszonyokra és a pártnak a katonai javaslatok ellen folyó küzdelmeire, a kvótá-bizottság választása alkalmával részletesen fejtsék ki a párt álláspontját, jelentessék be a bizottság kiküldése ellen való tiltakozását. A párt ez álláspontjának kifejezésével Kossuth Ferencet bízza meg és egyuttal kimondja, hogy ezután sem vesz részt a bizottság megválasztásában. E határozathozatal után a párttagok ama tagjai, kik részt vettek a vidéki pártgyűléseken, jelentést tettek e gyűlésekről.

A sziroi mandátum. Harminegy szavazattöbbséggel győzte le tavaly márciusban Udvary Ferenc néppárti képviselőjelölt Zirocon a szabadelvűpárti Hunkár Dénest. A kisebbségben maradt ellenléti petícióval támadta meg a mandátumot s a Kuria vizsgál-

latot rendelt el annak a kiderítése végett, vajjon csakugyan megtörtént-e a főlpanaszolt etetés és itálás. A győri tábla hetvennyolc tanult hallgatott ki, de ezek azt vallották, hogy nincs tudomásuk arról, hogy Udvary Ferenc költésére és személyes közreműködésével dáródokat rendeztek volna. A Kuria második választási tanácsa Varrk Béla elnökletével ma lojtyátólag tárgyalta a sziroi petíciót, amely alkalmával Kelemen Mór elbádo bíró részletesen ismertetve a vizsgálat anyagát s ennek befejeztével Udvary Ferenc országgyűlési képviselő letette az esküt arra, hogy a választókat nem befolyásolta s őket nem etette, sem nem italta azért, hogy részavazzanak. A bizonyító eljárás ezzel véget ért s a pörbeszedekre került a sor. Dr. Májor Lajos győri ügyvéd a petícionálók meghatalmazottja a választás megsemmisítését kérte a petícionálók irhozott indító okok alapján, dr. Tellelmi Armin, a választás védője ellenben az alaptalan kérvény visszautasítását kérte. A Kuria a jövő kedden délután fogja az ítéletet kihirdetni.

Egy képviselő lemondása. Egy felhivatalos távirat jelenti Veszprémből: Dr. Udvary Ferenc, a nagyvásonyi kerület országgyűlési képviselője lemondott mandátumáról és választóihoz intézett nyílt levélben kifejtette azokat az okokat, amelyek őt erre az elhatározásra indították. Választói körében mozgalom indult meg, hogy Udvaryt újból felleptessék.

Vidéki küldöttség. A segedárdi választókerület kétszáztagú küldöttsége május 12-ikén érkezik a fővárosba, hogy a katonai javaslatok elleni tiltakozó kérvényét átnyujtsa a képviselőház elnökének.

Gróf Andrássy Gyula nyílt levele.

Budapest, május 5.

Gróf Andrássy Gyula rendkívül érdekes nyílt levelet intézett losonczy választóihoz. Alkalmat a nyílt levélre a losonczyak bizalmi nyilatkozata adott. A nyílt levélben Andrássy az obstrukcióról, az ex-lexről s a szabadelvűpártiak álláspontjáról mondja el a maga reflexióit, melyeknek méltatását vezető cikkünkben találja meg az olvasó. Itt egész terjedelmében közöljük az általános érdeklődésre számot tartó levelet, mely így hangzik:

Igen t. választói!

Súlyos körülmények között élünk. 1867 óta a nemzetet olyan veszedelem nem fenyegette, mint ma. Külső ellenség sok kárt tehet bennünk, de sohasem annyit, mint önmagunk. Ha kívülről ostromolják ősi alkotmányunkat, ez csak annál mélyebb gyökeret ver; ha ellenben önmagunk rontjuk le a sáncot, tartóhatatlanná lesz. Rosszakarát, galád szándék sokat árihat, de nem annyit, mint a félrevezetett hazafiság, mert istennek hála, a rossz nem bír anny erővel, mint a jó. Hazafatlanságtól nem féltem nemzetünket, csak az eltévelyedéstől.

A nemzet egy része rossz ösvényre lépett és végzetes katasztrófa elé viszi a magyar közszabadságot. Ezeréves alkotmányunk alapját, a rákosi nemzetgyűlésnek 1848-ban új erőt és lelket nyert jogutódját, a magyar képviselőházat veszedelmes betegség mételtyezte meg.

Az obstrukció tehetetlenül teszi e testületet, a megtehetetlenség lejárta. Aki akarni, határozni nem bír, azzal senki sem számol. Aki föladatát nem képes megoldani, aki törvényes kötelességeit nem képes teljesíteni, az elveszti tekintélyét.

Miként intézze a nemzet sorsát a testület, amely nem képes odáig eljutni, hogy bármilyen határozatot hozzon? Egész Európa a közel jövőben fogja hosszabb időre gazdasági politikáját megállapítani. A létért folytatott küzdelemben nekünk, mint aránylag gyöngvének, amugy is nehéz a helyzetünk. De mi lesz belőlünk, ha sem jobbra, sem balra menni nem bírunk, ha tarifáinkat megállapítani, ha szerződést kötni képesek nem vagyunk? Milliók verejtékes munkája csak úgy lehet gyümölcsöző, ha a közgazdasági politika údvös előfeltételeket teremt számára. Képesek leszünk-e erre, ha önmagunk egymással haroban állunk s az állami akarat megnyilatkozni nem bír?

A legkülönbözőbb politika is járhat bizonyos előnyökkel, a mozduladanság, a tehetetlenség azonban föltétlenül a koldusokhoz juttat.

Alkotmányunk válsága megélhetésünk föltételeit nehezíti meg és már eméltogva is az alkotmányba vetett bizalmat ássa alá.

A gazdasági károkért magát a parlamentet fogják okolni a nemzet nagy tömegei. Az önkormányzat ama tekintélyét, amelyet a csunya jelenet és a botrányok még nem emésztettek el, a parlament munkaságának meddsége fogja ellogyasztani. S a parlament tekintélyét nemzeti szempontból mi fogja pótolhatni?

S ennek a veszélyes állapotnak az ellenzék az oka. El van reá szánya, hogy mindaddig megakasztja az állam gépezetét és meddóvá teszi a képviselőház munkáját, míg a kormány az üljönjavaslatot vissza-

nem vonja, vagy nem módosítja a magyar hadsereg szolgálati viszonyait.

Van-e joga ehhez? A kormány törvényes eszközökkel dolgozik. Az ellenzék sem tagadja ezt. A többség szabad választásoknak a kifolyása. Az ellenzék is elismeri ezt. Az obstrukció tehát nem erőszak e leni önvédelem. Tánadás az. Rokonszenves, tetszőtlenség szolgálatában álló támadás, de támadás.

A nemzet szabadságharocai mind védelmiak voltak. Bocskai, Rákóczi, a negyvennyolcas hősök mind a magyar alkotmányt védték a törvénytíró erőszak ellen. Az ellenzék mai parlamenti forradalmáról is azt mondja, hogy a szerzett jogok védelme végett folyik. De téved és megtéveszt.

Azt állítja, hogy az 1867-es törvény kötelezőleg mondja, hogy a magyar hadsereg, mely az összes hadsereg kiegészítő része, magyar lábra állíttassék.

Mit jelent ez? Azt, hogy a magyar sereg különleges előadása iránt a király és a parlament 36 év előtt megegyezésre jutottak, s hogy e két egyedül irányadó tényező tudatosan akarta a magyar parancsszavakat behozni.

De ha ez így volt, miért nem lépték életbe, amit elhatároztak? 1863-ban ugyanazok a tényezők alkották meg az új véderőtörvényt, melyek 1867-ben a kiegyezést kötötték. A meghozott jogszabályt miért nem hajtották végre? Saját akaratukat miért nem tisztelték? Az akkori vezérleírta nagy támadásoknak voltak kitéve. Mivükért harcolniok kellett. Miért hallgattak ama vívmányokról, amelyeket állítólag már megszereztek s melyek a nemzet szemében erősíthették volna állásukat? Talán attól féltek, hogy nagyon is népszerűek lesznek?

Van-e józanág ebben a feltevésben?

Azok a férfiak, akik ellentállottak a tulerőnek, akik a nemzet jogait küzdöttek, midőn a küzdelem veszélyel járt az egyévre nézve is s golyók zápora alatt, akasztóakkal szembesítve és az adóvégrebajtás zaklatásai közben is kitarottak, azok a férfiak hosszú tárgyalások után alkotott jogszabályok becsületes végrehajtásától sohasem riadtak volna vissza. A nagy elvek egyes kisebb fontosságú közvetett eredményének életbelepítésére talán nem ismételjük. A közös intézmények szellemét egy csapásra nem alakíthatták át. Mindebben sok tennivaló maradt reánk s abból, hogy ők valamit meg nem csináltak, nem következik az, hogy azt mi meg ne csináljuk. De közjogi alkotások lényeges részével teljesen ellentétes eljárást azon férfiak nem időztek volna soha egyéni felelősségükkel.

S ámbár nehézségbe sem került volna nekik az összes irányadó tényezőktől eltagadott vívmányokat életbelepíteni: küzdelmeik, társadagsos rábeszélésük gyümölcseit miért nem szedték le? A királytól is elfogadott átalakítások útjában legyőzhetetlen akadály már ugyem állott.

A függetlenségi párt az 1867-diki törvény egy kifejezésével törekszik bizonyítani, hogy abban jelenlegi követelések már bennfoglatottak. A „magyar hadsereg” szavakból következteti, hogy a magyar parancsszó már ki van mondva a törvényben.

Törvényi alapon magyarázta meg Deák Ferenc nagyszabású beszédeiben a törvénynek ezen kifejezését. A rendes sereg felállítására óta (1716) létező „magyar ezredek” és „magyar hadsereg” jogi állapotára hivatkozott, midőn a törvényjavaslatot megokolta. A király is ily értelemben fogadta azt el. Mi is csak ekképpen értelmezhetjük.

A „magyar hadsereg” kifejezésből tehát olyant jogszabályként levonni nem lehet, ami nem volt jogszabály a Corpus iurisban „magyar hadsereg”-nek és „magyar ezredek”-nek nevezett csapatoknak.

Körülbélül száz év óta, Mária Terézia ideje óta a magyar közjog szerint a magyar seregek hadvezérének, a királynak parancsából a német volt a rendes sereg magyar részének is a vezényszó.

Ha e szókkal: „magyar hadsereg” — Deák Ferenc azt akarta volna kifejezni, hogy magyar nyelvű legyen ama sereg, miként utalt volna magyarzatképpen oly időkre, amikor az nem volt magyar?

Az ellenzék követelése tehát nem végrehajtása a kiegyezésnek. Mi 36 éven át nem hamisítottuk meg politikai föltételeink ezen alapkövét. Az obstrukció nem hivatkozhatik arra, hogy a törvény megtartására akar bennünket szorítani. Erre nincs is szükség. A törvény szent előtűnt is.

De a hamis jelszó alatt megindult obstrukcióval szemben is meghátrálhatnánk, ha azt hinnék, hogy ezzel megmenthetjük a parlamentarizmust. Az unokok szaporításáról nem mondhatunk ugyan le, mert ezt meggyőződésünk szerint szeretett hasáink biztonsága kívánja meg. Rövid ideig azonban, talán őszig, el lehetne halasztani az elküthetetlenül, az okvetlenül szükséges áldozatot, ha ezzel a parlamenti keserves állapotán segíthetnénk.

Csak hogy erre nem számíthatunk. A visszavonással arol csapnók a parlamentarizmust. Igazat

adnánk azon felfogásnak, mely lehetlenné teszi a parlamenti kormányzást. Szentesenők azt a tant, hogy a kisebbségnek joga van megakasztani a többségnek azon akaratát, amelyet károsnak és hibásnak tart. Ezelőtt ilyen senki sem mondott. Az obstrukciót négy évvel ezelőtt kivételes önvédelmi eszköznek tekintette az ellenség. Ma azonban már nyíltan hirdeti, hogy bármikor hozzá lehet nyulni, ha erre van rá. A siker adott polgárjogot e felfogásnak. Obstrukciót Magyarországon még le nem győztek.

Ha új győzelmet arat az a taktika, amely technikai kényszereszközökkel dolgozik és a nemzet helyesli a kisebbség erőszakát, akkor vége van a parlament életrevalóságának. Akkor mindig sürbben fogunk obstrukcióval találkozni. Az obstrukció nélküli ellenzékeskedés egyszerű szemfényvesztés látszatát fogja keltetni.

Ki nyúljon kétes értékű fegyverhez, ki kapacitáljon, ki törekedjék a nemzet többségét eszméjének megnyerni, ha ellenállhatatlan fegyver van rendelkezésére? Ki fogja az ellenzéknek elhinni, hogy komolyan akarja, amit választóinak ígért, hogy meg akarja a kormányt bukítani és nem folytat kétszínű játékot, ha nem tér rá a biztos eredmény útjára s nem tűzi ki az obstrukció örökké győzelmes zászlóját?

Köz tudomásu lesz, hogy némi elszántsággal a kisebbség a többséget megadásra szoríthatja. Arról, ha nem teszi. A közigazgatási kiegyezés létrejöttét megakaszthatja az, aki azt károsnak tartja. Szabad-e ezt meg nem kísérelnie? Mi lesz, ha szentesítjük azt a felfogást, hogy az indemnti megadásának megakadályozása meg van engedve, indemnti nélkül kormányozni pedig bűn és merénylet az alkotmány ellen? Akkor kivétel nélkül minden kormányt megbuktathat az ellenség. Ha nem teszi, cinkostársra a kormányt. Titkos szövetsége az ellenségnek. Meg van fizetve. Gyanus. A nyaktól alá való.

Melyik ellenzék fog e lejtőn megállhatni, ha a nemzet el nem ítélte, midőn rá lépett? Ha nem látja kárát erőszakának, amelyhez provokáció nélkül nyúlt, a parlamentáris értékű ellenzéki nem fog a terroristaival megbirkózhatni. A tulzokkal nem lesz lehetséges megküzdeni.

És sokan mindig hajlandók tulozni. Az a sok jóra való ember, akinek látóköre szűk, ismerete kevés, aki egy benyomás, egy hazafias hangulat, egy érzés hatása alatt áll, akit a gondolat ereje tévóvázóvá nem tesz. aki egyszerre csak egyet lát, az igen könnyen határoz, könnyen tuloz. S az a sok más, aki normális körülmények között nem jut szerephez, akit nem követnek, midőn meggondoltság, higgadság, okosság, tudomány szükség. aki ellenben vezethet, midőn tág tudó, bőbeszédűség, mozgékonyág vagy fortély kell, az ilyen született barátja az erős akciónak, főleg az olyannak, mely őt magát veszélybe nem dönti és csak az alkotmányra nézve jelent komoly válságot. Mindezeknek ki fog a jövőben ellentállhatni, ha újra győző az obstrukció?

Ugy látom tehát, hogy nem kerülhetjük el a küzdelmet. Ki kell tartanunk. S ha a nemzet úgy gondolkodik, mint önk, győzni fogunk. Ha nem, akkor elbukunk.

Egyet azonban semmi körülmények között sem fogunk tenni, azt ugyanis, hogy míg a felelősség minket ér, azt csináljuk, amit mások tartanak jónak, mi pedig veszedelmeseink.

Fogadják benő köszönetemet nyilatkozatunkért. A magyar nemzetet politikai képessége tartotta fön ezen veszély közepét. E politikai józanság szólt meg Losoncban. Büszkévé tettek bizalmukkal. Erőt adtak a küzdelemhez.

Budapest, 1903. május 5.

Gróf Andrásffy Gyula.

Munkások balesetbiztosítása.

Budapest, május 5.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter már régebben jelezte a t. Házban, hogy a munkások baleset ellen való biztosítását törvényben kívánja szabályozni. A megfelelő törvényjavaslat elkészítésével meg is bízta Sztéryny József miniszteri tanácsost, aki a megbízásnak úgy felelt meg, amint azt tőle méltán remélték. Hatalmas munkát végzett s ma a kereskedelmi kormány már szét is küldte a törvényjavaslatot, melynek munkálatai negyvennyolc nyomtatott íven, két testes kötetet tesznek ki. Nyilvánosságra pedig azért hozza a tervezetet Láng Lajos miniszter, hogy a kritika a legszélesebb alapon foglalkozhassék a munkát minden részletével.

A hatalmas munkát a következőkben ismeretjük: Az első kötet hazai és külföldi anyaggyűjtemény. Ebben egybe van gyűjtve a szociális biztosításra vonatkozó egész hazai anyag, kezdve az 1852. évben megindult betegsegélyezési munkálatokon, a mai napig.

Ebből az anyagból tudjuk meg, hogy Magyarországon a munkások az eset ellen való biztosítására irányuló mozgalmat tulajdonképpen egy 1855. évben

a steyerlak-aninai nagy bányászercséltség után tartott négyülés indította meg és Irányi Daniel indítványára még 1855. április 29-én utastolta a képviselőház az akkori kormányt, hogy a „munkásoknak baleset elleni biztosításáról törvényjavaslatot terjesszen elő.” A munka e részében ismeretve találjuk az egész hivatalos anyagot, az 1853-ban és később 1859-ben a minisztériumban készült törvényjavaslatokat s az anketeket, melyek e javaslatokkal foglalkoztak. Ismeretű az első kötet röviden az azóta megalkotott néhány szociális törvényt (iparilegelyelői, betegsegélyezési gazdasági munkás- és cseledénpénztári), majd foglalkozik a Kuria legújabb joggyakorlatával, melyet a baleset-kártalanítás tekintetében a munkaadókkal szemben meghonosított és amely a baleset ellen való biztosítás törvényhozási rendezésének újabb lékést adott, végül adja a legújabb hazai baleset- és biztosítási statisztikát.

Ugyane kötet második, sokkal nagyobb része a munkás balesetbiztosítás egész külföldi törvényhozását ismerteti. Tizenhat külföldi állam törvényei vannak itt rendszeresen feldolgozva a legutolsó, 1901-ben megalkotott luxemburgi törvényig. Ez így ez az első kötet tulajdonképpen egészen önálló mű lehetne, a balesetbiztosítás hazai és külföldi forrása.

A második, 23 ivre terjedő kötet tartalmazza magát a törvényjavaslatot és annak megokolását. A törvényjavaslat rövid, 112 szakaszból áll, de huszonhárom íves az indoklás. Míg az első kötetben a külföldi törvények vannak ismertetve, addig az indoklás az azok alapján létesült intézmények működését mutatja be. S itt megtudjuk például, hogy Németországban ma már kereken 19 millió munkás élvezi a szociális biztosítás jótéteményeit és hogy 1856 óta ezen a címen kerek összegben 3130 millió márkát fizettek ki kártalanításokra.

Maga a törvényjavaslat a kötelező balesetbiztosítás alapján áll. A biztosítási kényszer alá vonja mindama gyarak és ipartelepek 2400 koronát meg nem haladó évi javadalmással bíró alkalmazottait, melyekben vagy elemi erő és öt munkás, vagy elemi erő nélkül 20 munkás van alkalmazásban, továbbá felsorolja külön az egyes veszélyesebb üzemeket, végül bevonja a kötelezettség alá az összes vasutat, postát, távirót és telefont, valamint az összes állami üzemeket.

E mellett azonban módot nyújt egyrészt a kötelezettség alá nem vont üzemeknek is — különös tekintettel a kisiparra — másrészt a 2400 korona javadalmat meghaladó alkalmazottaknak biztosítására is. sőt a javaslat oly rendelkezést is tartalmaz, melylyel bevonható a biztosítás körébe fakultatív alapon — az aggkor- és rokkant-, illetőleg nyugdíjbiztosítás. Az indoklás egyenesen remutát, hogy: ezen az alapon megoldható a kereskedelmi alkalmazottak régen vajdó nyugdíjbiztosítása is.

A biztosítási a javaslat autonom alapon tervezi az ország összes biztosítási kötelei üzemének egy pénztárba való egyesítése által. egy országos szövetkezet, az országos baleset ellen biztosító pénztár formájában, melyet az összes munkaadók alkotnának.

A szervezet a lehető legnagyobb autonómiát biztosítja az érdekelteknek. Aki a pénztárt fenntartja, a biztosítás költségeit fizetik azok intézik annak összes ügyeit, fenntartva természetesen az állam felügyeleti jogát.

A pénztár középpontja Budapest, de vannak megfelelő hatáskörrel felruházott vidéki szervek is, maga az igazgatás pedig a lehető legegyszerűbben és legolcsóbban van szervezve, — mint az indoklás ismételten kiemeli — minden bürokratikuss formák nélkül.

A biztosítás költségeit, az igazgatási költségeket kivételével, melyeket a javaslat szerint az állam fedezze, csak a munkaadók fizetik, a munkásokra az egész balesetbiztosításból semmiféle anyagi teher sem hárul. Külön ismertették a különböző ledelzeti rendszerek s a tervező részletesen megokolja, miért nem választotta sem a nagyon drága osztrák, sem teljesen a német rendszert, hanem választotta a tiszta felosztó-kivonó rendszert, mely az egyik évben tényleg felmerült költségeket a következő év elején az üzemekre, előre megállapított veszélyességük arányában kirója. Ez a lehető legolcsóbb biztosítási mód és amellet feltétlen biztos, míg az osztrák drága és ezenkívül ez idő szerint 31 millió korona hiánnyal küzd.

Pontos számításokat hazai anyag teljes hiányában, a tervezet a biztosítás költségei tekintetében nem nyújt ugyan, de nagyjában mégis nyújt tájékoztatást, amennyiben kimutatja, hogy a drágább német biztosításban az első évben fejenként mindössze 49 fillér, 1000 márká bérre pedig 79 fillér költség esett, sőt iparáganként is kimutatja, hogy az átlagos költség ez idő szerint a bérnek 3—8%-át teszi.

Habár a munkások semmi néven nevezendő terhet nem viselnek is, a tervezet mégis kelő befolyást biztosít nekik az egész intézményre, sőt a munkaadókkal való teljes paritást. Ugyanis a kártalanítási vitás ügyek elintézésére választott bíróságok szervezteinek és végső fokban a létesítendő állami munkásbiztosító hivatali döntése azok felett. Ezekben a munkások a munkaadókkal egyenlő számban vannak képviselve, egy független bíró önöklete alatt 2—2 munkaadó és munkás itél, vagyis a munkások kelő befolyásáról gondoskoda van mindössze a pénztár közvetlen igazgatásába nem vonja be őket a tervezet, még pedig azért, mert szövetkezeti a apon lévő szervezete csak a szövetkezet tagjai foglalkozhatnak abban helyet.

Lényeges rendelkezése a javaslatnak, hogy a kártalanítást járadékok alakjában nyújtja, még pedig teljes munkáértelenség esetén a sérült munkákeresményének 60%-át, részlegesnek ennek megfelelő hányadát, halális baleset után az özvegynek az elhalt évi keresetének 20 minden gyermeknek 15, ha teljesen árva, 30%-át, szülőknek, nagyszülőknek együttesen és teljesen árva unokáknak 20—20%-át, ugy azonban, hogy az összes ily járadék együttvéve nem

haladhatja meg az elhalt évi munkákeresményének 60%-át.

Igen lényeges évi rendelkezése a javaslatnak, hogy az egész balesetbiztosító-intézményt a közigazgatási hatóságoktól teljesen függetlenül és összes ügyeinek intézésére az utolsó fokban való bírósádkodást is beleértve, melyben munkaadók és munkások ismét a paritási elvnek megfelelően vannak képviselve, külön állami munkás-biztosító hivatal szervezését javasolja, melyhez a betegsegélyezési ügy is tozna tartozni és amely egyáltalában az egész szociális biztosítási ügy középpontja lenne a jövőben. Ez a törvényjavaslat lényege.

Láng Lajos miniszter egyébként a munkálatok véleményezés végett az összes érdekelteket testületként megküldi s az őrsos ankét eredményéhez képest a javaslatot sürögösen óhajja megvalósítani.

KÜLFÖLD

A német császár Rómában. A fekete Róma magánkívül van a német császár látogatásától. Vatikánba való bevonulása Edvárd király szerény bevonulásához képest valóságosan diadalmenet volt. Nem úgy ment oda, mint protestáns fejedelem, hanem mint katolikus imperátor, aki a pápai Rómát birtokba akarja venni. A pápa — amit Edvárd király látogatásánál nem tett meg — szobájának a küszöbét ment élve.

A császár vatikáni látogatásakor egy incidens történt, amely magában véve jeleketlen ugyan, de mégis érdekes azért, mert egészen hasonló eset történt a császárnak első vatikáni látogatásán, 1888-ban ugyanis a pápa üdvözlő szavai között a császár elejtette sisakját; tegnapelőtt pedig abban a pillanatban, amikor a császár a pápától el akart búcsuzni, esakójáról leesett a kócsagtartó, amelyet *Eitel Frigyes* herceg vett föl a földről. A porosz követ reggeljén élénk beszélgetést folytatott a levélről, amelyet Vilmos császár *Bábel és a biblia* dolgában Holman tengernagyhoz intézett. A kardinálisok melegen gratuláltak a császárnak ehhez a levélhez és a császár beszélgetés közben ezt mondta:

— Pusztá hatalommal nem lehet a népeket kormányozni; az államok kereszténység nélkül menthetetlenül el volnának veszve.

Ezek a szavak a bibornokokra nagy hatást gyakoroltak.

Vilmos császár, Viktor Emánuel király, *Frigyes* Vilmos német trónörökös, *Eitel Frigyes* herceg, az aostói és abruzzói hercegek és a turini gróf ma reggel a közönség elének ovációi között elutaztak a Monte-Cassino apátság meglátogatására. A látogatás magánjellegű.

Monte-Cassino, május 5.

Vilmos császár és Viktor Emánuel király 11 óra 30 percok ideérkezett. Nási közoktatásügyi miniszter és a hatóságok fogadták az uralkodókat, akiket a nagy néptömeg lelkes ovációkban részesített.

Az apátságban Vilmos császár, Viktor Emánuel királyt és a hercegeket Krug apát és az összes szerzetesek fogadták. A fejedelmi személyek megnézték a templomot, a kriptát, a levéltárat, a könyvtárt és a kolostort és csodálatukat fejezték ki a látott műkincsek, régi kéziratok és rendkívül ritka könyvek felett. A nagyteremben Krug apát beszédet mondott, amelyben megemlékezett a császárokról és királyokról, akik az apátságot meglátogatták, a mai napot Szent Benedek rendjére nézve emlékeztetnek mondotta és a két uralkodónak hosszú életet kívánt. Ezután a szerzetesek reggelit szolgálták fel a vendégeknek. Ezután a fejedelmi látogatók visszatértek Cassinóba, ahol nagy méptömeg lelkesült ovációkban részesítette őket, és innét Rómába utaztak vissza.

Róma, május 5.

Vilmos császár, Viktor Emánuel király és a hercegek este 7 órakor a lakosság ovációi közt ideérkeztek.

A balkáni forrongás.

Budapest, május 5.

Az albánok Ipekovát, Gyakovát és Novibazárt (?) egészen elzárták a forgalomtól. Torók hivatalos körök attól félnek, hogy az albánok valami csinyt terveznek. A szalonkii merényletek Szófiában roppant felűntetést keltek. A bolgároknak, akik a macedonokat eddig gyávráknak tartották, rendkívül imponál a macedonok bátorsága és halálmegvetése s kétségtelen, hogy Bulgáriának Macedónia iránt való rokonszerve csak most támad föl igazán. Ez az érzés természetesen jobban hódít a bolgár társadalmi körökben, mint a sajátban, mely meglehetősen tartózkodó. A macedon-bizottságok jelentése szerint Szalonkiban, Monasztirban, Prielepen s egyéb helyeken tömegesen zírják el a bolgár intelligenciát. Az ezelőtt két hónappal a hatalmak nyomása alatt kibocsátott politikai foglyokat ismét bebörtönözték.

Előrelátható volt, hogy a törökök véres bosszujáról szóló hírek erősen tulzoltak, de vi;

szont erős naivságra mutat az a konstantinápolyi bizonykodás, hogy a szalonikii bolgárok közt elkövetett vérengzésről szóló hírlapi jelentések teljesen alaptalanok.

A szalonikii Ottomán-bank előtt utólagosan nagy aknákat földöztek föl, amelynek az volt a rendeltése, hogy a bankot, a postát és az egész európai városrészt a levegőbe robbantsa. A bankkal szemben lévő üzletház két méter magas és egy méter széles földalatti folyosót ástak, amely a bankon túl is jó messzire terjedt. Ebben az aknában nagyon sok dinamit és egy elektromos gyújtó-készülék volt elhelyezve, de az a nagy bomba, amelyet a bankba vetettek, szétrebolta a villamos gyújtókészüléket s így óriás katasztrófát hártott el.

A fölközel-bandák a legutóbbi harcokban érzékeny vereséget szenvedtek. Mással mellett a fölközel bombákat vetették a török katonákra, akik közül negyvenen elestek, de a fölközel közül is ötvenen vesztették el életüket. A kétszáz emberből álló banda Bulgáriából jött és Szerresz mellett lépett át a határon. Volt közöttük harminc fegyenc is, akiket a kormány szabadon bocsátott és felszerelt. Kúndina mellett huszonnégyfőre harcolt, amelyben ötven bolgár esett el.

Szalonikiból érkezett jelentések szerint azt a kísérletet, hogy a postahivatalt levegőbe röpítse, egy török papnak öltözött inzurgens követte el, akit azonnal megölték. A szalonikii bolgár gimnázium tanárait, akik, hír szerint, a mozgalom vezették. mind leartóztatták. A szalonikii váli, aki megőrzi nyugalmát és hidegvérét, maga néz utána az utékon a nyugalom és rend fenntartásának. Edib basa mindjárt megérkezése után a városban mindenütt kibírdettette, hogy a szultán azzal bízta meg, hogy a bűnöskéket szigorúan megbüntesse. Úszkúbban a rendőrség házkutatást tartott a bolgároknál, miközben nagymennyiségű dinamitot találtak. A munkáslakosság kezd visszatérni a munkához. Az ország belsejéből érkező hírek ellentmondók.

Koerber az ex-lexről.

— Az osztrák képviselőház ülése. —

Vécs, május 5.

Az osztrák képviselőház ma többnap szünetelés után újra ülést tartott. A nagyméret-párt benyújtotta interpellációját a magyarországi ex-lex állapotról és Koerber miniszterelnök azonnal válaszolt az következetlenkedőknek. A miniszterelnök jóváhagyta és korrekt nyilatkozata azzal ütötte el a hóborító fellépést, hogy a magyar kormány sem tett sohasem oly intézkedéseket, amelyek a Reichsrathban történt eseményekre vonatkoztak. Méltó pendantja volt a nagyméret interpellációnak a horvát Bianchini, aki ezúttal a horvátországi zavargásokat tette szóvá. A miniszterelnök ettől az interpellációtól egyszerűen megtagadta az érdemleges választ.

Bécs, május 5.

Az osztrák képviselőház mai ülésén Schönerer és társai azt kérdezték a kormánytól, hogy a magyarországi ex-lex-állapottal szemben milyen intézkedéseket szándékozik tenni s azt kívánta, hogy a kiegyezési javaslatokat mindaddig ne tárgyalják, amíg Magyarország az alkotmányos állapot helyre nem állott.

Bianchini és társai a horvátországi zavargások és tüntetések ügyében interpellálnak. Azt kérik:

Van-e tudomása a miniszterelnöknek azokról a véres eseményekről, folyton tartó zavargásokról, amelyek másvélt hónap óta a magyarság provokálása olytán Horvátországban előfordulnak és a császári és királyi katonaságot is igénybe veszik. Hajlandó-e a miniszterelnök, miután ez események az egész monarchiára sőtét árnyékot vetnek, azt gyengíteni alkalmasak. különösen a balkáni bonyodalmakra való tekintettel a horvátországi zavargások dolgában értekezni a külügyminiszterrel és odahatni, hogy a monarchia tekintélyének és hatalmi állásának érdekében e sajnálatra méltó zavargásoknak egyszersmindenkorra eleje vétessek.

Bianchini és társai aztán a honvédelmi minisztert a miatt interpellálják, hogy Zágrábban és más horvát városokban a katonaság közbelépett a tüntetéseknek. Kérdik, mivel igazolja a hadügyi kormányzat a katonaság közbelépését a törvénytelen magyar feliratok és zászlók védelmére és vajjon hajlandó-e a miniszter odahatni, hogy a hadsereg legfőbb vezetőit informáltassék arról a szerepről, amelyet a hadsereg most Horvátországban játszik, hogy a megfelelő intézkedések megtörténhessenek.

Koerber miniszterelnök válaszul Schönerer és társai interpellációjára. Az interpellálók első kérdésére, hogy mily intézkedéseket szándékozik tenni a kormány ez állapotokkal szemben, a miniszterelnök azt válaszolja, hogy a kormány semmiféle intézkedéseket sem szándékozik tenni, amelyeknek a magyarországi viszonyok szolgálhatnának alapul. Épp oly kevésbé fogja ezt tenni, mint ahogy a magyar kormány sem tett sohasem intézkedéseket, amelyek az ebben a házban történt eseményekre vonat-

koztak. Ehhez egyik kormányának sines törvényes joga, ellenkezőleg mindegyik kormány és bizonyára mindakét népképviselő is erőlyesen tiltakozna ily beavatkozás ellen. A második kérdésre, vajjon a kormány nem tartja-e előszerűnek, hogy az alkotmányos állapotoknak Magyarországon való helyreállításáig oda hasson, hogy a képviselőház szakítsa félbe a kiegyezési javaslat tárgyalását mindaddig, míg Magyarországon ismét alkotmányosan kormányoznak, a miniszterelnök kijelenti, hogy a magyarországi ex-lex állapotnak a legeszközbe bejolyása sem lehet a kiegyezési tárgyalásának menetére épp úgy, mint 1897-ben az akkori kiegyezési javaslatok tárgyalásában a magyar országgyűlésben semmiféle késedelem nem állott be, bár a javaslatok az osztrák képviselőházban nem kerültek második olvasásra. Nem a kormány dolga azt vizsgálni, vajjon a Magyarországon most uralkodó állapot a alkotmányos-e vagy sem. Ebben a döntés egyedül és kizárólag az illetékes magyarországi tényezőket illeti. Ha azonban azt akarnák, hogy a pillanatnyilag ott uralkodó viszonyoknak oly jelentőséget tulajdonítsanak, amely az 1897. évi kiegyezés előlötétét érintő disz-szenzust jelentene a monarchia két állama között, a miniszterelnök minden ily törekvést mint Ausztria legelőbberőbb érdekeivel ellentétest a leghatározottabban visszautasít.

Bianchini és társainak a horvátországi eseményekre vonatkozó interpellációjára válaszolva, a miniszterelnök kijelenti, hogy meg kell tagadnia a választ e kérdésekre, melyek kudarólag a magyar állam területén belül történt eseményekre vonatkoznak, mert, mint az interpellálók maguk is koncedálják, a miniszterelnöknek semmiféle ingerenciája sines a magyar királyságban történt eseményekre. Ha a kérdésben azt állítják is, hogy ezek az események sötét árnyat vetnek a monarchiára, erre nézve a miniszterelnök mitsem vett észre és ennek semmiféle jele nem jutott tudomására. Különben nem tartja helyénvalónak, hogy oly ügyekre vonatkozó interpellációkat nyújtsanak be, amelyeknek tárgyalására az osztrák Reichsrath nem illetékes fórum.

Iro és Bianchini indítványozzák, hogy kezdjék meg a vitát a miniszterelnök válasza felett. A ház ez indítványokat elveti.

Iro: A magyarok majd hasukat fogják nevetükben.

Azután folytatják Stranskynek a Rectus-ügyre vonatkozó sürgősségi indítványa fölötti tárgyalását.

Reichstädter (ifjuscsh) mint vezérszónok a Stransky-féle indítvány mellett beszélt. Közli Kohn hercegrésszel folytatott beszélgetését aki kijelentette, hogy az ügyet figyelemmel fogja kísérni és kedvező bejezés esetén elégtelt fog nyujtani Dostal atyának Ha Hohenlohe német hercegnek utját egyengetik az olmitzi érseki székre, ez még fokozná az izgatottságot.

Az indítványozó zárószava után a sürgősséget 70 szavazattal 35 ellenében elfogadták.

Eisenköb kijelenti, hogy ily állapotok ellen nincs más mód, mint teltre váltani a Los von Rom jöszöt.

Hruban a nagyméretek közbelkialtása miatt tiltakozik egy katolikus egyháztjelelem ellen emelt vádak ellen.

A zajongó nagyméreteket az előnköl Zacek rendreutasítja.

Stein (nagyméret) Zacekhez: Áddig beszélek, míg nekem tetszik. Jegyezze meg magának Zacek ur. Egyébként gondom lesz rá, hogy a zsidó vérszopó Kohn dr. képviselője ne beszélhessen.

Iro (Hruban felő): Eleget védte már ezt a lumpot. Fogja be a száját.

Stein: Disznóság Kohn mellett beszélni.

Hruban: Az egyház szabadsága követeli, hogy ne itéljenek előre ez ügyben.

Iro: Minek ennek a román-zsidó lumpnak szabadság?

Choce esehnyelvű beszéde után szavazásra került a sor az indítvány merituma felett és ekkor ki-tűnt, hogy a ház határozatképtelen. A lengyelek legnagyobb része, a fedális nagybírtokosság és csaknem az egész centrum tartózkodott a szavazástól. Az indítvány ellen 66-an, mellette 33-an szavaztak.

A határozatképtelenség konstatalása után az ülést berekesztették. A legközelebbi ülés május 12-ikén, kedden lesz.

Bécs, május 5.

A vámbizottság elintézte a bór és bórurak tarifa-osztályát és függőben hagyta a talpbőr, borjubőr és juhbőr tételeit. A többi tételeket változatlanul elfogadták, épp úgy a szűcsárak tételét is. Azután változatlanul elfogadták az üveg és üvegaruk osztályát. A legközelebbi ülés holnap lesz.

Bécs, május 5.

Az osztrák kvótaküldöttség ma délután tartott ülésén megalakult. Elnökké gróf Schönborn, az urak-háza tagját választották meg, helyettesévé lovag Jaworski Apollinart és előadóvá báró Schwedelt.

HIREK

Budapest, május

— BUDAPESTI NAPLO. Április 30-ikára új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Gizella hercegnő Budapesten. Bécsből jelentik, hogy Gizella bajor hercegnő ma délelőtt leányának, Augustia főhercegnőnek látogatására Budapestre érkezett s holnap visszautazik Bécsbe.

— Kiténtetett tudósok. Berlinből jelentik, hogy a földrajzi társaság ma ünnepelte fönállásának hetvenötödik évfordulóját dr. Studt közoktatásügyi miniszter, valamint bel- és külügyi vendégek jelenlétében. Az abrauzói hercegnő öaditették a nagy arany Nachtigal-érmet, a kis arany Nachtigal-érmet pedig Sverdrupnak itélték. A két érmet Nachtigal Gusztáv, a híres német Afrika-utazó emlékére alapította a földrajzi társaság.

— Esterházy Miklós herceg Dombóvárótt. Dombóvárótt táviratozzák, hogy Esterházy Miklós herceg, mint a dombóvári uradalom hitbizományának ura odaérkezett. A herceg most először látogatott Dombóvárra és ez alkalomból a község és az egész vidék nagy ovációkban részesítette.

— Fölfedezték a himlő bacillust. A Daily Telegraph azt újságolja, hogy egy amerikai professzor fölfedezte a himlő bacillust. Ez a hír arra való reményiséget jelent, hogy fegyverünk van jövőre a legnagyobb mértékben grasszáló gyermekbetegség ellen. Hogy ez a kellemetlen nyavalya megszűnik olyan szükségtelen, de okvetlenül bekövetkező rossznak lenni, amin át kell esni. S egy esomó teleyugatot, vörös gódrókkal telesszort arc megmarad tisztának s a gyermekek megmenekülnek egy esomó keserves kintól. Mert nem annyira veszedelmes a betegség, mint inkább kínos. A leközöttöz közü vagy lárvával letakart arcu gyermek olyan kinokat áll ki benne, hogy némelyik ebbe a szenvedésbe belepusztul. Képtelen kibírni az idegzetével azt a maró viszketegetés, ami annyira eszi a testet, hogy a körmeivel szeretné lehámozni magáról a bőrt. Elmaradhatatlan gyermekbetegség megmarad a fogzás, ami szintén elég szenvedés a szegény tahtetlen apróságra nézve, de talán megszabadulunk a himlőtől, amin — át kell esni. Egy betegségtől, ami annyira betolakodott a szükségletek közü, hogy: — át kell esni rajta. — Mig azonban ez a fölfedezett bacillus odajut jul el a maga utján, hogy a hasznát látjuk, sok szép víz folyik mindenfelé a Dunákon. Sok alkaluss fölfedezéséről hallottunk már, de a felfedezéseknek még kevés hasznát láttuk.

— A belga királynő hagyatéka. Gróf Lónyay Elemérné tudvalevőleg pürrel tamada meg édesapját, a belga királyt, anyai hagyatékának kiadatlása iránt. A belga királynő ugyanis végrendeletében csak személyes tulajdonát tevő ingóságai fölött rendelkezett. Lónyay grófné ellenben a vagyonközösség alapján az egész királyi vagyon felőlől akarja kikapni anyai örökségét. Bécs és Brüsszel között meg is indult a tárgyalások. Lipót belga király az annak idején Ausztriában megkötött törvényes formákkal ellátott házassági szerződés alapján tagadja a vagyonközösséget. Lónyay grófné a Code Napoleonra hivatkozva, amelynek formáit a házasságszerződés megkötésénél figyelembe nem vették, a belga törvények értelmében a vagyonközösséget vitatja és tizenhét millió frank anyai örökséget követel. A grófné és férje érintkezésbe is lépett eziránt Kóburg Filőp herceggel is, aki azonban még nem határozott arra nézve, hogy milyen állást fog elfoglalni ez ügyben. Ellenben a Kóburg Lujza hercegnő bitelezői már tiltakoztak Brüsszelben az ellen, hogy a királynő végrendeletét végrehajtsák, és bejelentették, hogy ők is igényt tartanak a Lujza hercegnőt megillető anyai örökségre, mert csak így lehet reményük arra, hogy követelésüket megkapják. A hercegnő jogi gondoka, dr. Feistmantel, egyelőre még szintén nem nyilatkozott álláspontjáról. Kóburg Filőp herceg ma érkezett Bécsbe, hogy a Lónyay grófi párral megbeszélje a további tennivalókat. Lónyay grófné valészínűen minden tekintet nélkül, szigorúan a törvényekre hivatkozva, fog eljárni édesapjával szemben.

— A Rákóczi-ünnep. A Rákóczi-ünnep rendezése ma kibocsátotta az ünnepségnak már ismeretelét műsorát. A május 10-iki ünnepre már szétküldték a meghívókat is. A Kurualbum számára nagyszámú kézirát érkezett be; az első levelekkel kaptam meg a rendezőség Vasváry Kólos herceggel és a közelet sok más jelesnek kézirátát.

— A tisztviselők fizetésrendezése. Az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének igazgató-választómánya ma Fürös László nyugalmazott államtükár

elnöklele alatt ülést tartott. Az értekezlet határozatilag kimondotta, hogy az állami tisztviselők fizetés-igazítása tárgyában beterjesztett javaslat mielőbbi lefolytatásának szorgalmazása céljából a legközelebbi napokban küldöttséget meneszt a kormányelnökhöz.

Dróttalan táviró az északi sarkon.
A tudósoknak egyik szép álma nagy lépéssel jutott közelebb a megvalósuláshoz. Az északi sark felé haladók útja nem lesz ezután szinte bizonyossággal a martíromság útja. Mert mi más volt eddig, mikor azok, kiknek hajóját vasmarokkal tartotta fogva a jég, kikaposkodtak az emberi társadalom közösségéből. Nem adhattak hírt gyötrelmeikről, nem üzenhették meg az értük remegőknek, hogy hol les rájuk a pusztulás, hogy merre nyujtsák feljükk kezüket. *Marconi* korszakos találmánya segített im rajtuk. *Scholl* és *Anschütz-Kaempfe*, müncheni tudósok, a tenger-alatti északi sarki expedíció felszerelését, a Spitzbergákon dróttalan táviróállomást fognak felállítani, a másik végállomást pedig az expedíció viszi magával, úgy hogy az utóbbi folytonosan összeköttetésben lesz a spitzbergai állomással! Mily megnyugtató érzés azokra nézve, kik a messzi, bizonytalan ultra indulnak. Az elhagyottság rettenetes réme nem fogja őket immáron gyötörni a hónapokig tartó éjszakában. Nem szállja meg őket az a dermesztő érzés, hogy sötét sirban vannak, hová nem hatol le hir és a honnan nem szállhat értesítés az emberlaktá világba. Messzi, messzi testvéreiktől is együtt lesznek velük! Feljükk küldhetik sóhajfúvásukat, hírt adhatnak nekik reményeikről és új erőt, kitartást meríthetnek azoknak biztatásából és abból a tudatból, hogy azok a nagy távolság mellett is velük éreznek, velük szenvednek és velük örvendenek! Új korszak nyílt meg *Marconi* találmányával a sarki kutatások történetében és az egész művelt emberiség üdvözlötte száll a derék német tudósok felé, kik a nagy cél érdekében először használgák fel a drótnélküli távirás szinte kiszámíthatlan előnyeit.

Szemere-banet a Park-Clubban. Szemere Miklós ma este a Park-Clubban 150 terítékű ebédet adott a kard- és ökölvívó-versenyek alkalmából. Az estében jelen voltak a nyerteseken kívül *Szell* Kálmán miniszterelnök, *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter, az atlétikai klubok és a sajtó képviselői, továbbá herceg *Salm-Braunjels* Sándor, gr. *Széchenyi* Béla, *Kossuth* Ferenc és gróf *Esztérházy* Mihály. Az ebéd alatt számos lelkes felkűszönt hangzott el. Szemere a versenyek győzteseit, *Széchenyi* Béla a miniszterelnököt, *Szell* Kálmán Szemereket éltette, *Kossuth* Ferenc a magyar golyó félelmetességére mondott pohárköszöntőt.

Sarolta császárné. *Brüsszelből* táviratozzák, hogy a szerencsétlen Miksa császár özvegyének, Sarolta császárnának állapotában aggasztó rosszabbodás állt be. A király éppen a császárnéra való tekintettel tért vissza korábban Brüsszelbe, semmint tervezte. Az özvegy császárné már nem ismeri meg környezetét. A király és *Klementina* hercegnő tegnap meglátogatták a beteget, de őket sem ismerte föl többé.

Briganti-pör. A *termini-imeresi* törvényszék előtt május elsején kezdődött meg *Varsalona* bírheid olasz briganti cinkosársai bünpörének tárgyalása. A monstro-bünpörben 169 ember szerepel vádítottként. A fővádlott *De Cordova* márkai, aki vacsoi nagybirtokán menhelyt nyújtott a brigantinak s egy pinóben rejtegette a brigantit s fegyvereit. A fővádlott tagadja a terhére rótt cselekményt s azt állítja, hogy soha életében nem is látta a brigantit. Erre a vakmerő tagadásra aztán az elnök előkeres a bűnfelek közül egy arképet. Főlmutatja. Az arképen *Varsalona* és *De Cordova* márkai egymás mellett vannak lefotografálva. A vádlott hallgat, de még most is tagadja, hogy *Varsalona*t ismerte. A többi vádlottak közt még két báró van: *Rizzo* és *Coffari* báró és három hölgy, akik sok mindenben cimborái voltak *Varsalona*nak. A szereplésben is. Mindhárom kedvese volt a brigantinak.

Es is érv. Az új francia méterrendszer behozataláról tanácskozott a washingtoni kongresszus. A yard helyett — úgy vélték — jó volna meghonosítani a méterrendszert. Amde a kongresszus mérnökei érvelők. Ervelők pedig a legbiztosabbnak tartott formában s így elvetették a méterrendszerre vonatkozó javaslatot. Egy newyorki mérnök, a főérvelő, tudniillik így okolta meg azt, hogy neki nem kell a méter:

— A méterrendszer veszélyes a kereszténységre. Miért? Mert a franciák találták ki. Ugyanazok a franciák, akik annak idején az Isten létezését is megtagadták!

As apjához hasonlít. Bécsben egy *Kloss* Helén nevű asszony, aki az urától elváltan él, a bíróság elé került, mert négyéves fiausként nagyon gyakran pofozta, fojtogatta, dögnyúzte. Ezt több tanu igazolta, s azt is bizonyították a szomszédok, hogy a szivtelen anyja egyszer estétől reggelig a sarokban hagyta a fuscákat, amiért a vacsoráért nem imádkosott. És akadtak arra is tanuk, hogy az assz-

zony a saját bevallása szerint azért gyűlöli a fiút, mert as apjához hasonlít. A bíróság egyheti fogságra ítélte.

Lujza hercegnő lebetegedése. A mai táviratok szerint *Lujza* toszkánai hercegnőnek és ujszültöt leánykájának állapota kielégítő. *Lindauban* még tegnap este elterjedt a lebetegedés híre és mindenki örült, hogy a nagy esemény szerencsésen következett be. A reggeli órákban sok *lindau* család virágokat küldött a villába. A kis hercegnő az anyja mellett egy bölcsofen fekszik, amelyet *Drezdából* küldtek. A lebetegedésnél jelen voltak: a széasz udvari orvos, dr. *Bever*, a toszkánai család háziorvosa és *Helbigné* asszony *drezdai* udvari szülésznő. Megható volt *Alice* nagyhercegnő anyai odasáda. Egy pillanatra sem távozott a leánya mellől és csak éjjel ment be a házi kápolnába és imádkozott. A házországba mellől levő szobában jegyzőkönyvet vett föl az ujszültöt gyermekről a széasz udvari biztos. A lebetegedésről *Drezdába*, *Bécsbe* és *Salzburgba* hivatalos táviratokat küldtek. A keresztelő és a hercegnő elnevezése dolgában várják a széasz udvar intézkedéseit. A keresztény *Alice* hercegnő lesz. A *Lujza* hercegnőhöz közel álló körökben remélik, hogy a kis csecsemőt legalább néhány hónapig meghagyják az anyjánál. E tekintetben főképp a széasz trónörökös befolyására számítanak, sőt azt sem tartják kizártnak, hogy a gyermeket a széasz udvar mindig az anyjánál hagyja, már azért is, mert az ujszültöt leány. A fölmerült hírekkel szemben egy bécsi lap arról értesül, hogy *Lujza* hercegnő örökre ki van tiltva Ausztriából és Szászországból sem térhet vissza. A hercegnő külföldön fog élni; a széasz udvar évenként 15.000 márkát apanázst biztosított számára. *Lindauból* jelentik: Ma este keresztelte meg *Aubebe* esperes *Lujza* hercegnő ujszültöt leányát, aki az *Anna Monica Zsófia* nevet kapta. A keresztelésnél jelen volt *Alice* főhercegnő toszkánai nagyhercegnő, *Leopold* titkos tanácsos, dr. *Bever* udvari tanácsos és dr. *Saller*.

Lindau, május 5.

Arra a hirre, hogy *Lujza* hercegnő lebetegedése közeleg, a széasz udvar azonnal *Lindauba* küldötte dr. *Sauter* udvari tanácsost, azzal a megbízással, hogy ügyeljen az ex-trónörökösnek körül történő eseményekre. Ugyancsak dr. *Sauter* képviselte a királyt és a trónörököszt az ujszültöt hercegnő mai keresztelőjén. A széasz udvar dr. *Sauter*en kívül *Leopold* udvari tanácsost is *Lindauba* küldte, aki magával vitte a király utasításait a születési jegyzőkönyv és a keresztelési okmány hitelesítése tárgyában. A keresztelő a toszkánai kastély udvari kápolnájában ment végbe. A születési jegyzőkönyvet s a hozzá való okiratot *Leopold* udvari tanácsos, mint a széasz udvar jegyzője, hitelesítette és pecsételte le. Az ujszültöt hercegnőt ma jegyezték be a széasz királyi család anyakönyvébe.

Leopold udvari tanácsos rendelkezése szerint a széasz udvari személyzet egyik tagja folyton az ujszültöt hercegnő mellett van.

Lindau távirat jelenti, hogy *Alice* toszkánai nagyhercegnő tegnap este 7 óratól fogva ma reggel 5 óráig szakadatlanul leánya ágyánál időzött. Mikor *Lujza* hercegnő elszenderedett, anyja gyalog az udvari kápolnába ment és sokáig imádkozott.

Az ujszültöt hercegnőt még ma este megkeresztelik.

Házasság. Báró *Kemény* Pál eljegyzette báró *Petrievichov Horváth* Eszter kisaszonnyt, báró *Petrievichov Horváth* Kálmán cs. és kir. kamarás leányát *Felső-Zsukon*.

Paragó Andor állami főreáliskolai tanár eljegyezte *Rosenfeld* Bertá kisaszonnyt, *Rosenfeld* Arnold kápvári főbírditokos leányát.

Láng Géza Ferenc május 7-én délelőtt 10 órakor vezet előlthoz az erzsébetvárosi katolikus templomban *Fenuk* Aranka kisaszonnyt.

Hétényi Adolf május 14-én esküszik örök hűséget a szombathelyi izraelita imaházban *Svéd* Lina kisaszonnyra.

Elégett tudós. *Laibachban* *Ruter* Simon szlovén historikus tragikus halál érte. Tegnap reggel lakásában öszvegett holtestként találták. Előtte való este tíz órakor érkezett haza és félíg leveleközöten ment el a ház egy távolabb eső részébe. Gyertyát vitt magával, amelynek lángja a ruhájába kapott. Rémülten rohant vissza akkor a házországjába, ahol öszvereskedt, s a sérüléseibe belepusztult. Ötvenkét évet élt.

Huszonöt év. Szép ünnepély folyt le vasárnap délután az igazságügyminisztériumban. *Belussi* dr. *Baross* Gyula, az igazságügyminisztériumba berendelt debreczeni királyi ítélő táblai bíró most tőlötötte be hivataloskodásának 25-ik évét s ez alkalomból az ország különböző vidékén működő telekkönyvi betétszerkesztő személyzet ünnepélyt rendezett. Az ünnepély alkalmából a betétszerkesztő személyzet valamennyi tagjának arképet magában foglaló albumot nyújtottak át az ünnepeltnek. Az ünnepi beszédet dr. *Török* István betétszerkesztő bíró mondotta. Beszéltek még dr. *Kemény* Andor, *Dudinszky*, dr. *Molnár*, dr. *Valentin* Károly betétszerkesztő bírák.

Hecht Miksa, az Osztrák Phoenix Biztosító Társaság kézbesítője tegnap ülte meg szolgálatának 25-ik évfordulóját. Ez alkalomból az igazgatóság és kar-

társai lelkes óvációban részesítették. *Freund* Deszö vezérlikar méltatta az ünnepelt érdemeit s átnyújtotta az igazgatóság értékes ajándékát és aranyérmét; kartársai pedig szép emléktárgyval jelezték ki szeretetüket. Este az ünnepelt tiszteletére banket volt.

Ifjúsági egyesületek. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a múlt évben tudvalevőleg ifjúsági egyesületeket szervezett az elemi népoktatás betetőzéséül. Az erről szóló rendeletben kijelentette a miniszter, hogy azokat a tanítókat, akik az ifjúsági egyesületek szervezése és működése körül kiváló érdemeket szereznek, jutalomban fogja részesíteni. A tanítósság a miniszter intenciójának megfelelően, országszerte nagy lelkesedéssel fogott hozzá az ifjúsági egyesületek megalakításához, úgy hogy immár mintegy háromszáz ifjúsági egyesület fejt ki áldásos működést, különösen a határszéleken. Ezek a helyeken az ifjúsági egyesületek nemcsak kulturális töladatot oldanak meg, hanem hű apólói a magyar szónak, a magyar dalnak és a magyar érzésnek. Ezért a miniszter iskolajellegre való tekintet nélkül ugyanaránt jutalmazott meg állami, községi és felekezeti tanítókat, de különösen azokat, akik a nemzetiségi vidékeken buzgólkodnak az ifjúsági egyesületek nemzeti irányu vezetése körül. A miniszter ezuttal a következő ötven tanítót jutalmazta meg egyenként száz koronával:

Jovian Antal marosújvári, *Terebessy* Iórinézrévei, *Gombos* Antal nagybutyni, *Hoffman* Emil ópaulisi, *Ilgó* Gabriella pokrivácsi, *Missik* István újbányai, *Stavrics* Antal Csanád, *Vesztegom* Móric radnaberekéri, *Keesis* János bácskaiusi, *Pajor* Mihály zayoni, *Balzer* Adólt toronyai, *Dujza* Lajos esanádpalotai, *Almássy* Kálmán hajduböszörményi, *Vargha* Tivadár és *Katrics* János gyöngyösi, *Smetana* Szaniszló korponai, *Romasa* János nagykürüsi, *Tókos* Izsák héderlői, *Elek* Gyula kolozsvári, *Bene* Lajos magyarbikói, *Szabó* Lajos nyarad-szeredai, *Malkai* Samu koronkai, *Mihály* Ferenc volt felsővisi, *Gábor* Dénes fehérgyázi, *Nisztor* Joákum hévízi, *Niepel* János szobottsi, ifj. *Burró* Imre berencsvarajói, *Marosán* Kornél aranósmegyési, *Zagyva* József kapnikbányára a sotelepi, *Szilka* Széver szakadati, *Wittenberger* József temesvári, *Sztojka* István varasdi, *Csankó* Vi mosács puzsai, *Komárom* Elek a sódortreheimi, *Tulogay* Pál alsóajrai, *Bányai* Jakab nagybecskereki, *Takó* Antal torontálcsészányi, *Vajda* Ferenc trencsénbányai, *Ilgó* László foltkalvári, *Szász* Béla udvarhelyi, *Kovács* Mihály parajdi, *Piller* József tiszaujvári, *Horváth* Endre halmi, *Andrejgovics* Pál gálszécsi, *Hetszer* János zolyomi, *Pacák* Adólt breznóbányai, *Jambor* János helyecsa-telepi, *Zaboji* Gusztáv kiskőrösi, *Gulitsa* Kálmán monostorszegi és *Tóth* Gyula szegedi községi, felekezeti, illetve állami elemi iskolai tanító. Azoknak a tanítóknak pedig, akik ifjúsági egyesületek létesítése és vezetése körül érdemeket szereztek, de fedezet híján ez alkalommal nem jutalmazhatók, elismerését fejezte ki a miniszter.

Automobil-elgázolás. Egyik bécsi lapban olvassuk a következőket: Tegnap délután Melk közelében, Erlaufban súlyos baleset történt. Egy automobil, amelyben két ur ült, örült gyorsasággal rohant, két embert elgázolt, úgy hogy veszedelmes sérüléseket szenvedtek. Az automobilban ülők, nem törődve a történetekkel, tovább rohantak. A melki állomásról rögtön telegrafáltak St.-Pöltenbe, hogy Prinznersdorf mellett zárják el az utat. Ott aztán fel is tartóztatták az automobilt s a benne ülőket igazolásra szólították fel. Az egyik gróf *Széchenyinek*, a másik *Horváthnak* mondotta magát.

Horvát tüntetések. A *bagacevo*i zavar-gásokról utólag azt írják Zágrábról, hogy a nép tizenkét csendőrt lefegyverzett, aztán a csendőroket *Tersek* kerületi főnökkel együtt ládába zárták. A tüntető és zanjongó tömeg ezután vérszemet kapva ekkora sikertől, *Fodrócy* birtokára ment s abba a hitben, hogy a bán a birtokon tartózkodik, követelte a bán kiadását. *Fodrócy* becsületeszavára kijelentette, hogy a bán nincs nála. A megvádolt tömegnek azonban ez nem volt elég. *Fodrócy* magukkal cipelték a templomba s ott ünnepléyes esküt kellett tennie, hogy a bán nem rejtegeti házában. Az eskü után megnyugodott a nép és szétszólt.

A horvát tüntetéseket *Mitrovicán* is akarták folytatni. Zágrábról nyert felszólításra május 3-án tüntető gyűlést akartak rendezni önállóan, de a kormány ellenében és a gyűlésre meghívták szerb testvéreiket is. A józanul gondolkodó szerbek azonban nem vették tudomásul a meghívást, mert tudják, hogy a horvátok csak céljaik elérésére akarják őket felhasználni. A gyűlést különben a szerb nemzetiségű, de magyar érzelmű *Zsivanovics* Gyóka városi kapitány nem engedte meg, aki tartva attól, hogy a horvátok a pályaudvaron is tüntetni fognak, néhány napra csendőroket rendelt ki oda.

Véres családi viszály. *Fiuméből* táviratozzák: *Stach* Gábor a magyar-horvát tengerhajózási társaság hivatalnokja ma az Erzsébet-téren apósára *Nascandini* Péterre és ennek két fivérére revolverrel négyezer rálőtt és az egyik golyó *Nascandini* egyik fivérének karjába furdott. Dulakodás közben egymáson több vért sebet ejtettek. A rendőrség mindnyáukat bekísérte. A véres eset hónapok óta tartó családi viszály előzte meg.

— **A tüntetések és a kereskedők.** A tüntető körmenetek károsodást jelentenek azoknak a kereskedőknek, akiknek a menet útján van a tüntetésük. Nemesak azokban az esetekben, amelyekben a tüntetőkhöz csatlakozott esetleg beverte a drága nagy üvegábrákat a kirakatokon, hanem akkor is, ha a tüntetés megmarad a maga illendő határai között. Tüntetés — és nem zenebona. A kereskedők tudniillik félnek már a menetekről, akárcik is azok, akik részt vesznek bennük. Sietve húzzák le a redőnyöket s az üzlet abbamarad egy időre. Idegenkedik azonban a publikum is a tüntetésektől, amelyeknek hogy mi lesz a vége, sohase lehet tudni. Felvonulhat a rendőrség is s annak még kellemetlenebbek a következményei, mint ha csak tüntetőkkel van a publikumnak dolga. — Erre az anyagi károsodásra igazán nem szolgáltak rá azok a kereskedők, akik a legforgalmasabb utcák boltjait bérlik — méregdrágán. Ilyenfórmán nagyon is jogosult a kérelem, amelyet az Erzsébet-körút harminnégy kereskedője a rendőrség elé terjesztett s amiben azt kéri, hogy jövőre egyáltalában ne engedélyezzen tüntető menetet az Erzsébet-köruton. Eppen ilyen kérelmet adtak be a főkapitányhoz a Kossuth Lajos-utcai kereskedők is, akiknek viszont azért jut ki a tüntetések kellemetlenségeiből, mert az ő utcájukban van a Nemzeti Kaszinó. Azt pedig minden szempontból meg szokás abbcognálni — és dobálni is, ha mégesebb a hangulat. A főkapitány még nem választotta a kereskedőknek.

— **A bécsi sakkturne.** A Bécsben most harmadnapja megindult sakkverseny mai harmadik fordulójáról bécsi tudósítónk telefonon a következőket jelenti: A mai verseny csupa szép játszmát, köztük azonban egy valóssággal szonziációnzámba menő pártit hozott. Mert Pillsbury játszmája Marshallt csakugyan megérdemli a klasszikus jelzőt. Marshall futóesélyjében, soron lévén, feláldozván egy tornyot, veszedelmes helyzetbe hozta az ellenséges futót. Azután pompás manőverrel erősen szorongatva Pillsburyt s meg is nyerte a játékot.

Maróczy Muzio-gambitban nagy esélyekkel és sikerrel kecsegtet, de annál merészebb variánsokat választott s hogy támadó állását megtartsa, kénytelen volt figurát áldozni. Nem sikerült volna ez a húzása, ha ellenlele, Csigorin, szorongatott helyzetben észroveszté azt, így azonban a magyar mester huszonhárom húzás után győzött a zseniális Csigorin.

Schlechter megnyerte a játszmát Mieses ellen. Gunsberg futóesélyben veszedelmes támadásnak tette ki magát és a 32. húzás után feladta a játékot. A Marco-Teichmann-pártit mind a két fél remekül vitte. Így történt, hogy a 26. húzás után a játszma eldöntetlen maradt. A Teichmann-Schlechter párti Teichmann győzelmével végződik.

A mai harmadik forduló után a verseny így áll: Marshall, Mieses, Pillsbury 2, Marco (1), Maróczy, Teichmann 1½, Schlechter, Sviderski, Csigorin (1) 1, Gunsberg ½.

A következő versenynap: csütörtök. A játszma ékfént alakulnak: Marshall-Sviderski, Csigorin-Pillsbury, Teichmann-Maróczy, Schlechter-Marco, Mieses-Gunsberg.

— **A Duna-útnepély jétkönyvének sorsára számos adomány érkezett a rendező-bizottsághoz;** felülbiztek a következők: Dréher Jenő 500 K., dr. Samassa János, Oszlajorszájéik igazgatósága, Franck Dyer Chester amerikai konzul, dr. Koerber osztrák miniszterelnök 100—100 K., tornyai Schosberger Lajos 90 K., gróf Zichy Jakab 80 K., Ullmann Gyula, Tschögl Henrik. Schwarz Ignác és neje gróf Zichy Merkő 50—50 K. Ez adománokat köszönettel nyugtatja a rendezőség, amely nagy köszönettel fogadta Emmer Kornél főrendiházi tag ajánlatát, hogy budai palotájának ablakából élvezhető látványosságért minden ablaka után 16 koronával, összesen 256 koronával járul az ünnepély kiadásaihoz. A szabadaléu pártkör hasonló címen 200 koronát ajánlott fel.

— **Halálozás.** Dr. Csáthi Szabó István é h 4-én 63 éves korában Miskolcban meghalt. Dr. Bernáth Gusztáv kereskedelmi miniszteri titkár é h 4-én Budapesten 33 éves korában meghalt. Eszterneki és nyújtotó János Nándor, a Vasúti és Közlekedési Közlöny felelős szerkesztője 69 éves korában elhunyt. Temetése é h 7-én délután 3 órakor lesz a budai új Szent János-kórház halottasházából.

Sass Armin, a Mészárosok és Hentesek lapjának szerkesztője ma reggel hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt alapítója és szerkesztője volt a szakközlönynek, melynek hasábjain sorányon munkálkodott a mészáros-ípar érdekében.

Karikás Lajos vendégfogó, Karikás Mihálynak, a Kispipa-vendégfogó tulajdonosának a bátyja, 61 éves korában tegnap meghalt Újpesten, ahol vendégfogó volt. Temetése hoinap, szerdán délután 3 órakor lesz a kerepesi-uti temető halottasházából.

— **Rablógyilkosság.** Nagyváradról táviratozzák: Szűcs Mihály kölesdi községi adószedő Brihany községben meggyilkolták és kirabolták, Szűcs többször névtelen fenyegető levelet kapott. A vizsgálatot megindították.

— **Leleközlés.** A somogy-caurgói izraelita hitközség dr. Goldberger Izidor rabbit egybangulag leleközlésére választotta.

— **Letartóztatott csalószövetkezet.** A Krayer E. és társa fővárosi íestékkereskedő cég feljelentést tett a főkapitányságon, hogy üzletvezetője, Scherzer András, aki már évek óta áll a cég szolgálatában, Kovács Károly asztalosmesterral és Bakos Pál mázóllóval egyetértve, mintegy másfél éven át körülbelül négyezer korona erejéig megkárosította. A vizsgálat kiderítette, hogy a csalás kezdete még arra az időre vezethető vissza, amikor Kovács Károly a rendőrség szolgálatában állott. A Krayer E. és társa cég ugyanis régebb idő óta szállítja a fővárosi államrendőrségnek. Kovács volt megbízva a megrendelt festékárak átvételével és Scherzer szolgáltatta ki neki minden alkalommal a kívánt anyagot. A két ember összejátszott és Scherzer minden rendelésnél jóval több árut szolgáltatott ki Kovácsnak, mint amennyi rendelve volt. Az így szerzett hasznon aztán a büntársak osztozkodtak. Időközben Kovács valami szabálytalanság miatt kicsöppent a rendőrség szolgálatából s ekkor, hogy a manipulációt tovább folytathassák, asztalosműhelyt nyitott. Bevonták még a társaságba Bakos Pál mázólló is és így folytatták tovább hármásban a csalást. A rendőrség tegnapra idézte be a feljelentés folytán a szövetkezet tagjait s mivel elegendő bizonyíték merült föl bűnöségük mellett mindnyájukat letartóztatta. Ma már át is kísérték őket az ügyesség börtönébe.

— **Zsidó-ellenes zavargások Kisenevben.** Sohasem volt az oroszországi zsidóüldözéseknek annyi áldozata, mint a mostani kisenevi üldözéseknek. Az embertelenségekről szóló jelentések borzalmas képet festenek az ott lefolyt mézárllásokról. A zsidó-kórház termei telve vannak halottakkal s a betegszobák, sőt a folyosók is zsúfolva sebesültekkel. A legtöbb sebesült az agyrázkódás jelei látszanak, igen soknak be is van törve a koponyája. Igen sokan megőrültek a kiállott rémület vagy meglőtt szeretteik után érzett fájdalom következtében. A zavargás három álló napig tartott és csak mikor a kormányzó a belügyminisztérium rendelkezéseire teljes hatalmat nyújtott a katonaságnak a dühöngők megfélemlítésére, akkor állott helyre a rend. 50 halott, 400 sebesült, körülbelül egymillió rubelnyi anyagi veszteség bizonyítja, hogy milyen borzalmas három nap volt ez. A nem zsidók házaiknak ablakaiban a mézárllás ideje alatt szentképek voltak helyezve. A zavargás következtében óriási a drágaság az egész városban.

— **Merénylet egy kalauz ellen.** Tegnapelőtt éjszaka a 101. számú tehervonatra, amely Nabrezinából Laibach felé indult, egy ismeretlen ember felugrott s Jurkas kalauz fülkéjébe hatolt. A kalauz rögtön megállította a vonatot s felelősségre vonta az ismeretlen lért, aki erre két rántott és melbe szurta Jurkást. Az idegen aztán, aki olaszul beszélt, leugrott a vonatról s később, mikor a vonat megállt, nem tudtak ráakadni. A kalauz sebe szerencsére nem súlyos, mert egy vaslag jegyzőkönyvet elvette a szűrés erejét. Nem tudni még, vajjon az ismeretlen ember valami tolvajlást akart-e elkövetni, vagy pedig csak ingyen akart utazni.

— **Tanító-árvák felvétele.** A jövő iskolai év kezdetére a Magyarországi Tanítók árvaházába néhány új tanító-árvát vesznek föl. A betöltendő helyek közül az egyik a pestmegeyi tanítók alapítványi helye s így erre csakis pestmegeyi tanító-árvája pályázhat. A többi helyre Magyarország bármely vidékén működött kisdődő, elemi, felső nép- és polgári iskolai tanító, tanítóképezési tanár és tanfelügyelő árvája pályázhat. Előnyben részesülnek azok az árvák, akik az állami tanítói árvaházakba való felvételei jogosultsággal nem bírnak és akiknek szülőik az árvaházi egyesület tagjai voltak és kötelezettségüknek eleget is tettek. Ha az árva szülői az árvaházi egyesület tagjai nem lettek volna, akkor az árva szülőinek a nevére a 20 lörintos tagsági tőkét (örökös tagsági díjat) az egyesület pénztárába kell előzőleg befizetniük. A felvétel iránti folyamodványok legkésőbb június 15-ikén Tóth József pestmegeyi tanfelügyelőhöz, mint az egyesület elnökéhez (Budapest, VIII. ker. Szentkirályi-utca 3. sz.) küldendők.

— **A szinesegyesület elnökségéhez** újabban sokan fordultak azzal, hogy mikor lesz az egyesület javára rendezett tárgysorsjáték húzása. Az elnökség tudatja, hogy a húzást, melyet többször elhalasztottak, é h 15-én délután 4 órakor tartják meg visszavonhatatlan a vámpalotában Lahotinszky Árpád tanácsjegyző hatóságai kiküldött jelenlétében a lottóigazgatóság szerenősekeivel. A sorsjáték nyereségeinek értéke 10.500 koronát tesz ki.

— **A nyomor áldozata.** Prinz Mari 16 esztendőse cselédeány ma délután egy barátjával, Sök Erzsébet napzasmosleányval az ó-budai összekötőhidon ment keresztül. Mikor a hid közepére érték Prinz Mari elküldötte magát:

— **Meghalok, mert nem kapok munkát s nincs miből élnem.**

Azután levette kabátját s a korláton keresztül a Dunába ugrott. A hullámok csakhamar összecsaptak a feje fölé.

— **Árverés a postán.** Az egy éven túl őrzött postai küldeményeket, amelyeket sem a címzeteknek kézbesíteni, sem a feladóknak visszaadni nem lehetett, a budapesti posta- és táviradaigazgatóság május

14-én, csütörtökön nyilvános árverésen a legűbbet ígérőknek készpénzfizetés mellett el fogja adni. A venni szándékozók jelentkezzenek a fentirt napon délelőtt 8 órakor a központi posta- táviradaépületben I. emelet 32. szám alatt (koronaherczog-utcai jelző).

— **Titkoszatos gyilkosság.** Londonban a mult hónapban egy Samuel Herbert Dougal nevű ember az angol bankban néhány bankjegyet akart felváltani, amelyet egy másik bankban egy csekkre kapott. Azt a csekket pedig egy Holland nevű hölgy írta alá, aki négy évvel ezelőt elttnt és azóta nyoma veszett, úgy hogy Dougal gyanussá lett. Elfogták és a vizsgálatot megindították ellene. 563 font sterling készpénzt találtak nála. A napokban aztán Holland kisasszony birtokán egy félig feltöltött árkóban egy holttestre akadtak, amelyben az eltűntre ismertek. A rendkívül apró cipőcskéből is meg lehetett már állapítani a személyazonosságát, de ráismertek a kisasszony fésűjére is, amelyet a háában viselt. A holttest egészen fel volt öltözve, még a kalap is rajta volt. Árcal a földre volt borulva. Dougalra íként egy cselédeány vall terhelően, aki azt vallotta, hogy 1899. május elsején este Dougal kikocsizott a kisasszonnyal, aki magányosan tért vissza és azóta nem látták.

— **Uj elmegyógyintézet.** Széll Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter dr. Niedermann Gyulának a lípómezei országos tóhelyda nyugalmazott igazgatójának engedelmet adott arra, hogy elmegyógyintézetet építhessen. Az új elmekórház Rákospalotán épül 140 betegre s annak munkálatait még ebben a hónapban megkezdik.

— **A városligeti tó halottja.** A városligeti tóból tegnap kifogott fiatalember holttestéi még eddig nem ismerték fel. A holttest annyira feloszlásnak indult, hogy arra fölismerhetetlen. Bőre egészen levált s a halak a hus egy részét is lerágták. Zsebében sem találtak semmitéle írást, s így nem tudják, ki lehet. Miután a víz alig ér derékig, aligha baleset érte; valószínűbb, hogy bűntény áldozata lett. Az illető mintegy négy hétig lehetett a vízben. A vizsgálatot folytatják.

— **Öngyilkosság a rendőrség épületében.** Ma délelben a rendőrség hivatalos helyiségében kihallgatták Lauer Pnkász pozsonyi születésű úszóaszt, akit család és uszora miatt tartóztattak le. Lauer nagyon megröve ment a kihallgatást; teljesítő kapitány elé s mikor felolvasták előtte a letartóztatást elrendelő végzést, hirtelen beretvát rántott elő zsebéből s a két őrt álló rendőr között elvágta a nyakát. Az elkeseredett rabot a hirtelen megérkezett mentők kötözték be és súlyos sérüléssel a kórházba vitték.

— **Kéleti-tengeri fűrdő-fogalom.** A magyar királyi államvasutak igazgatóságától kapott értesülés szerint annak központi városi menetjegyjóródája (Budapest IV. Vigadó-ter 1. sz.) június 1-étől kezdve közvetlen menetjegyeket fog kiszolgáltatni és a podgyást is közvetlenül felvenni, a Keleti-tengeri következő fűrdőhelyeire, ugymint Ahlbeck, Bansin, Binz, Crampass-Sassnitz, Göhren Heringsdorf, Misdroy, Sassnitz Halen, Sellin Swinemünde és Swinemünde-Bad. Az utipodgyást az említett menetjegyjóródn kívül még Budapest keleti pályaudvar és nyugoti pályaudvar állomáson is közvetlenül feladható, jegyek azonban ott nem kaphatók.

(x) **Bel- és külföldi orvosi tekintélyek** előszerelettel rendelik macacs csusz- és köszvényes betegek részére a Zoltán-féle kenőcsöt, mert az eredményeiben páratlan, sokszor már néhányszori bedörzsölés teljes gyógyulást eredményez. Ara 2 korona. Zoltán gyógy-szerterárium Budapest, V. Sétator-utca és Szabadság-ter sarkán.

(x) **Használt-e már Stomatint?**

(x) **Szépésget** ad a női arcnak a Budai dr.-féle „Gyöngyvirág kréme.”

FŐVÁROS

(*) **Adózás az ex-lexben.** A főváros polgárai az adózás kötelezősége annak rendje szerint értékelik. Tudják és érzik, hogy nem a kormány, de az országának adóznak, ezért a napi politika dolgaitól elválasztják adófizetési kötelezettségüket. Az ex-lex első napján íelmillió koronánál nagyobb összeget fizettek adóba Budapest polgárai. Eisején 50.421 korona 72 fillér (tavaly május elsején 59.938 korona 70 fillér), másodikán 140.450 korona 94 fillér (tavaly 170.822 korona 88 fillér), harmadikán 62.923 korona 65 fillér (tavaly 208.297 korona 98 fillér), negyedikén 261.504 korona 10 fillér (tavaly 82.993 korona 97 fillér) adót fizettek; az idén az első négy napon 505.300 korona 41 fillért, tavaly 522.128 korona 48 fillért. Tehát az egész differencia tizenhét ezer korona. Harmadikán és negyedikén az ideai és tavalyi adófizetés közötti nagy differenciának az az oka, hogy az idén harmadikán volt vasárnap, tavaly pedig negyedikén.

SZÍNHÁZ, ZENE

Brankovics György. Soha szomorubb, soha lesújtóbb színház est. Szégyeltük magunkat. Többévi pihenés után *Brankovics György*, Erkel egyik legszebb dalműve került színpadra és pedig ünnepi előadásul a filharmóniai jubileum második napján, azonfelül pedig *Szell Kálmán* miniszterelnök rendelete értelmében *Erkel Sándor* síremléke javára. Maga a dalmű gyönyörű és teli házat érdemelt. A filharmónikusok jubileuma is olyan alkalom, amely teljes mértékben méltó a közönség érdeklődésére. Arról pedig nem is beszélünk, hogy hálás kegyelettel kellene tolongania a közönségnek a színházba, ahol *Erkel Sándor*, a magyar zene örök büszkesége jeltelen sírjának emlékkövérére gyűjtik a garast. És a csarnok üres maradt. Oh magyar kultúra, amelyről teli szájjal szoktuk teleharsogni a világot! Pirulva néztünk egy földszinti páholyba, ahol négy száz nemzetiségű képviselő ült, frakkban és ünnepi tartással, áhitattal hallgatván a legnagyobb magyar operaszerző művét. Az egész jubileumi ünnepség ezen a négy száz arcon tükröződött leginkább vissza zenekultúránk jelentőségének a tudata. És pirulva néztünk külföldi vendégeinkre, az európai filharmóniai társaságok jeles küldöiteire, akik bizonyára véleményt formáltak maguknak a magyar közönségről. Majd hazamennek klasszikus tanuknak a mellett, hogy a „magyar kultúra” csakugyan széhhomossá. Szellemi munkásaink pedig dermedőn és megbénulva fordulnak el a szégyenletes képtől: istenem, érdemes-e ennek az országnak dolgozni, ahol még Erkelékkel szemben sincs kegyelet, akik kulturális kincsünk egy fontos részét megalkották? Ami ma este Budapestet megeseti, az lehetetlen akár Belgrádban, akár Szófiában. Pedig a kegyeletnek nem kellett szemet hunyia a gyarlóság előtt, hiszen *Brankovics György* dalműrodalmunk egyik legszebb gyöngye, előadása és kiállítása szintén magas színvonalon áll. Nos, a mai előadás tiszta jövedelméből nem igen telik síremlékre. Jeltelen sír alatt továbbra is pihenhet *Erkel Ferenc* és az ő négy fia, *Sándor*. — Az *Operaház* vezetősége és vezetősége nagy munkát végzett jelsül, midőn rövid idő alatt ilyen pompás előadásban mutathatták be a nagy feladatokkal járó dalművet. Esztendő óta nem volt olyan ünneptés, mint ma este a ciuszerep személyesítője: *Takács Mihály* mellett. Ábrázolása és énekművészete egyöntetű remekké folyt össze és különösen a harmadik felvonás grandiózus jelenében elragadó erőt fejtett ki. Hiába mondják, hogy baritonja lírai természetű. — mikor szédítő drámai hatásokat ér el vele. A nagy jelenet alatt könnyezni láttuk *Goldmarkot* az intendánsi páholyban. A csekély számú, de műértő közönség kivétel nélkül tapsolt és amikor a függöny legördült, az emberek izgatottan ugrottak le helyükről és úgy hívták ki a nagy művészt a lámpák elé. *Takács Brankovicsa* esemény művészetünknek. — Jeles és buzgó együttes csoportosult *Takács* körül. *Vasquez* grófné, egyszerű primadonnának *Mara* szerepében diadalmas szopránjával, szép magyar szövegkifejtésével és festői megjelenésével hódított. *Prevost* (Murad szultán) igen jól volt disponálva és noha a magyar szöveg kissé feszélyezte, hatalmas tenorját teljes mértékben érvényesítette. *Payer* Margit sok kedvességgel és bensőséggel ruházta fel meghatározott szerepét, *Gábor* pedig örvendetes jeleit mutatta szorgalmának és határozott haladásának. A dalmű nagy személyi apparátusából dicsérettel kell felemlitenünk azokat is, akiket szerepük a második sorba állít, ezek: *Ambrusné, Valent Vilma, Váradi Margit, Palóczyné, továbbá Szendrői, Kornai, Hegedűs, Várady Sándor, Mihályi, Dálnoki, Kertész, Ney Bernát, Kárpát, Kiss Béla* stb. A kórusok pompás előadása *Noszteda Károly* jeles karigazgatónk buzgószágát és szakértelmét hirdeti. A dalműben látványosságzásamba menő ballet fordul elő, amelynek táncait és evolúciót szabatos és kecsesen juttatta érvényre bájosan megfigyeltetett balletkarunk. *Guerra* balletmesterünk megködése rövid idő alatt szinte hihetetlen sikereket ért el. Sok új tehetséget ismert föl, többek közt a kis *Langert* is, akinek szép jövőt merünk jósolni; mintha primaballerina lappangana ebben a kecses lényben, aki tetőtől-talpig mosoly. — Az előadás lelke különben *Szilka* karnagy volt, aki tízes temperamentumával és erőteljes biztonságával vezette a zenekart. (G—ly.)

Szigeti-repris a Nemzeti Színházban. A *Nemzeti Színház* e hónap 12-ikén kegyeletes emléket ült. *Szigeti József* emlékeztető felújítja a nagy színművészt és író egyik legmaradandóbb alkotását, a *Vén bakancsos* című népszínművet, amelyet 1855. október 31-ikén adták először a Nemzeti Színházban, s azóta 80 előadást ért meg. Utoljára 1894. augusztus 26-ikán került színpadra. A keddi előadásban *Lidit Blaha* Lujza asszony fogja játszani s mellette *Ujlázi, Bakó, Gál, Róssahegy, Latabár* és *V. Molnár* Rózi játszanak nagyobb szerepet.

A Vigaszínház bemutatója. A *Forgószél* kisszony című bohózat, amelynek bemutatója pénteken, e hó 8-án lesz, a következő szereposztásban kerül színpadra:

Paul Roland — Göth. Aurélie, a felesége — Nikó Lina. Lebardieu — Hegedűs. Claire, a felesége — R. Rostagni Irén. Gaston, a fiuk — Tanay. Liane — Fedák Sári. Ravelin, ezredes — Szerény. Blanche, a felesége — Hegedűs Gyuláné. Serignan, hadnagy — Tapolczai. Dubois, örmester — Vendrei. Benoit, káplár — Gyöző. Charlotte — Kész Rózi. Rendőrtiszt — Dajka. Mili — Varga Anna. Tífi — Fábán Kornélia. Egy katona — Gyarmati.

Holnap a *Mici hercegnő*t, Feydeau nagysikerű bohózatát adják, amely a berliniek vendégzereplésé miatt egy időre leszorult a játékrendről. A címszereplő *Varsányi Irén* játsza. A főszerepek *Hegedűs, Göth, Vendrey, Tanay, Szerény, Tapolczai* kezében vannak. A második felvonást befejező cake-walk tánc tudvalevőleg a darab-egyik kiváló vonzóereje.

A Nemzeti Színház bemutatója. A *Nemzeti Színházban* pénteken bemutatásra kerül újdonságból, *Molnár Gyula* háromfelvonásos modern társadalmi vígjátékából, a *Nyári zivatar* címmel ma tartották meg a házi előpróbát. Az újdonságban *Lánczy Ilka, Cs. Alsógyi Irma, Ligeti Juliska, Gyenes, Horváth, Dezső, Gál, Róssahegy* és *Falusi* játszanak.

Davidov vendégjátékai. Az *Operaház* pétervári vendége, *Davidov Sándor* orosz udvari operanékes a héten kétszer lép föl: csütörtökön a *Bajazet*ekben és szombaton másodszor a *Carmen*ben.

A Filharmónikusok jubileuma. Holnap szerdán lesz a befejező napja a Filharmóniai Társaság félszázados jubileumi ünnepségének. A M. kir. Operaházban holnap este tartják meg a második ünnepi hangversenyt, *Kerner István*nak, a Filharmóniai Társaság karnagyának vezénylete alatt. Előadják *Beethoven Leonora*-nyitányának III. részét és a IX. szimfóniát. Ez utóbbiban közreműködnek: *Vasquezné M. Italia* grófné, *Bartolucci Viktoria, Broulik Ferenc, Ney Dávid* magánénekese, továbbá a *Zenekedvelők Egyesülete*, a *Budai Dalárda* és a M. kir. Operaház teljes énekara.

Aráti meghalt. Olaszországban, nyolcvan esztendőskorában, mint röviden már jelentettük, egy apró, agy emberke, *Luigi Aráti* halt meg, aki korának legnagyobb híressége közé tartozott. *Aráti* voltaképpen karmester és tüzetesen *Patti* Adeline karmestere volt, akinél a melldikus, finom szövésű olasz dalműveket, *Donizetti, Bellini, Verdi* operáit, senkinek tudta nagyobb tökéletességgel dirigálni. Világhírű azonban egy keringőjének köszönhetően *Aráti*, amelyet *Patti* számára komponált s amelylyel a nagy énekművész, virágzás korában, az egész világon legzajosabb tapsait aratta. Ez a keringő a *Csók*-keringő volt, mely egyszerre a hír szárnyára emelte *Aráti* nevét. Alig van a zeneirodalomban keringő, melyet többször énekeltek volna, mint *Patti* karmesterének ezt a kompozícióját s amely még ma is egyik legkedveltebb száma a hangversenyénekeseknek, akik kórusatorjátuk meg akarjuk csillogtatni. *Aráti* még sok egyebet is komponált, de a *Csók*-keringő magasságában nem tudott szárnyalni többé. Most megért pihenni az agy emberke is, aki egykor maga is oly ifjú volt és bohó. . . .

Budai Nyári Színház. A Budai Nyári Színházban, holnap szerdán *Strausz János* híres operettje *A denéver* kerül színpadra. A főbb szerepeket *Anday Blanka, Perényi Margit, F. Kallai Luiza, Mihályi, Környei, Ujvári, Issó* és *Körmendi* játszzák, kik mindannyian nagy ambícióval készültek az operettirodalom e klasszikus művének holnapi előadására.

Előadások az óbudai színházban. Minthogy az óbudai Kisfaludy-színházban *Havy Lajos* színházgató előadásokát kíván tartani, a tanács a színházépületet a mérnöki hivatalal és a magánépítési bizottsággal megvizsgálta. Az ezek részéről beérkezett jelentések szerint a Kisfaludy-színház kifogástalan jókárban van ugyan, úgy hogy semmiképp sem veszélyeztetett a közönség biztonsága, azonban mégis több rendeltel tatarozást kell rajta végezni, amiket meg is jelöltek. Tegnap a színház az állandó színházvizsgáló-bizottság szintén megsemmisítette s meggyőződött arról, hogy a javasolt tatarozásokat végrehajolták; annálgyva javasolja a bizottság, hogy az előadásokra a tanács az engedélyt adja meg. A tanács csütörtökön fog ezzel az ügygyel foglalkozni.

Új operet. A *Népszínház* igazgatósága elfogadta előadásra *Balla Miklós* és *Nyárai Antal* *Senki* című háromfelvonásos operettjét. Az újdonság valószínűleg jövő évadban kerül színpadra.

Uránia-Színház. Dr. *Haberfeld* Emilnek *Az orvosok régen és most* című érdekes darabjából serényen folynak a próbák az *Uránia-Színházban*. A bemutató a jövő héten lesz. E héten az *Uránia* két nevezetes apróságot mutat be, amennyiben pénteken előadja *Pekar Gyuláné* A *menyasszony a festészetben* című és *Mahler* Edénének, a kiváló tudósnek *Babylon és biblia* című illusztrált népszerű értekezését. A pénteki és szombati előadásokra elővételi ár nélkül már most lehet jegyeket előjegyezni.

Rákóczi ünnep a Magyar Színházban. Az országos *Rákóczi-ünnep* alkalmából vasárnap, május 10-ikén a Magyar Színház is megünnepeli *Rákóczi* emlékét. A *arócsit* előadását megelőzőleg ünnepi nyitány, alkalmi szavalt és ének szerepel az ünnep műsorán.

Az első bál. (Bakfis-monológ) oimen feltűnő keltő fiúembászó szép dal jelent meg *Heksel* Lionától, melyek szellemes szövegét *Máray Jenő* jónévi fiatal író írta. Az első bál hangulatos és melódikus zenéje, valamint finom jóízű szövegéről fogva kiválóan alkalmas társaságokban való interpretálásra fiatal hölgyek részére. Kapható *Zípser és König* zeneműkiadóknál énekhangra és zongorára 1 K. 60 fillérért.

MŰVÉSZET

A Magyar Iparművészeti Társulat lakberendezési kiállítását szombaton, 9-én, este 6 órákor nagy ünnepséggel nyitják meg. A társulati tagok bármikor megtekinthetik a kiállítást.

A Nemzeti Szalon tárgyszorjátékának hozzását a mai napon tartotta meg *Pesti Ferenc* IV. kerületi előjáró jelenítésében. A huzás eredménye a következő: A 140 számú sorsjegyre *Glaz* Oszkár „Oreg házaspár”, a 118 számú sorsjegyre *Nagy Vilmos* „Hárman”, a 102 számúra pedig *Major Jenő* „Szalai utca” című műveket sorsolták ki. E sorsolási követte a tagok között évenként rendezett sorsolást, amelyen a következő tagok nyertek műveket: *Vágó Pál*, új, gróf *Zichy János, Kaczián Ödön, Gorove László, Wächsmann Ferenc, Hohmany Hugó, Gerbaud Emil*, dr. *Róth Adolt* báró *Bohus* Zsigmond és *Bálint Zoltán*. Az igazgatóság ezután is figyelmezteti úgy a nyert tagokat mint a nyert sorsjegytulajdonosokat, hogy a műveket három hónapon belül a Szalonból elszállítsassák, mert ez időn túl a nyeremények újra a Szalon birtokába kerülnek.

Magyar festők kiállítása. A magyar festők III. képkiallítását május 8-án délelőtt 11 1/2 órákor nyitják meg ünnepiesen a Városligetben, a Stefánia-utca, a székesfővárosi vendéglő néven ismert helyiségben. A vendégségét báró *Bánffy György* nyitja meg. A kiállítás május végéig tart, naponta 10 óráig este 6-ig látható. Beleépődik a megnyitás napján 2 korona, egyébkor 60 fillér. A kiállítás helyiségében buffet is van.

Rajz- és metszetkiállítás.

Budapest, május 5.

A Nemzeti Szalon, anyagi eszközeihez mérten, rendkívüli buzgalommal teljesíti misszióját. Kiállításait, amelyeket egyre-másra rendez úgy a fővárosban, mint a vidék nagyobb városiban, pénzt juttat az anyagi javakban nem igen bővelkedő művészeknek s szerte a hazában fölkeltsi s fejleszti a művészetet. Az a rajz- és metszetkiállítás, amelyet most rendezett s nyitott meg, első e nemben az ő helyiségében, s erkölcsi nagy sikerrel tekintve, bizonyára nem az utolsó, kivált ha — mint ezt őszintén óhajtok — az anyagi siker is követi. Ha mi ekkora s ily színvonalu gyűjteményt tudunk összehozni rajzokból s a grafika különféle ágaiból, ez annak az örömdetes jele, hogy a művészet, amely eddig jóformán csak olajfestmény iránt érdeklődött, fejlék, finom árnyalatokra részletgazdodik, s a művészek abban az arányban fogják tekinteni önálló célnak a rajzot és grafikát, amely arányban meg fogja kedvelni a közönség ezt az intím művészetet, minden uriszoba nyugodt diszeit. Nálunk megfordítva áll a dolog: az előadásoknak ki kell tartani, s jó ideig kell az érdeklődést ébreszteni, míg a közönség reagál. Ennek a magyar művészet a jelen tárlattal derekasan megfelelt, s most már a közönségen áll, hogy ezt méltányolja s egyszerűségi fölháználja az alkalmat, hogy aránylag igen csekély összegért művészi becsülapokat váltson magához. E kiállításra a közoktatásügyi miniszter hat pályadíjat tűzött ki, figurális rajzra egy 500 koronásat, tájrajzra egy 500 koronásat, a könyv természetéhez alkalmazkodó illusztrációra egy 500 koronásat eredeti metszetre, karóra vagy könyvnyomatra egy 600 koronásat s akvarellre egy 500 és egy 300 koronásat. Örömmel jegyezzük meg, hogy minden pályadíjra oly kiváló pályázók akadnak, hogy a leendő nyertesek nevét akár most kiirhatnók s aligha tévednénk.

A tárlaton több oly lap van, melyet már másbannon ismerünk, s több fiatal művész igen előnyösen mutatkozik be. *Honti Nándor*, kitől eddig ceruzarajzokat láttunk, saját maga litografálta cimlapokat állít ki *Yvette* Guibert dalaihoz, melyeket egy elsőrendű párisi cég megbízásából készített. *Úgyes, elegáns* dolgok, hamisítatlan párisi ízzel. *Barta Ernő* négy darab jeles mozaiktínoval szerepel, s kválitásaik mellett elég bizonyított, hogy az egyik, „A megváltó” az Országos Képtár tulajdona. *Gróf Zichy István* poétikus, hangulatos litografái (nyírfák, pityvar stb.) itt bizonyára éppoly tetszésre találnak, mint az Országos Képtár szintén most látható metszetkiállításán. *Csók István* puha „illusztrációi” inkább művészi becsükkelt, mint vakított technikával, *Hegedűs László* „tanulmányai” és bankjegymintái kifogástalan pontosságú rajzokkal hatnak. *Olgay Viktor* tulgondos aprólékosságban letői az egész tárlatot. *Eledő gátja* azt bizonyítja, hogy ennek a rendkívüli szorgalmu fiatal művészek teléles a szeme s tulsokat lát. Teljesen ellentétei *Glaz*

Oszkár, *Fereny Károly, Szenes Fülöp és Révész Imre*, akik rajzban a kiállítás cloujait szolgáltaták, s akik közt a rajzra kiírt pályadíj nyertesét keresnünk kell. Glaz egyik legerősebb rajzolónak, aki sok tudását nyugodt, művészi fölfogással egyesíti. *Fereny* csupa mélység s annyira fő nála a lényeg, hogy megveti a technikai fogások minden finesseit. *Szenes Fülöp* éppoly széles, erőteljes és biztos a krétarajzaiban is, mint a festményeiben s különösen Ónarképe maradandó becsű alkotás. *Révész Imre* Petőfőhez készített színes szénrajza az egész tárlat egyik legszebb darabja, minden műfajt beleszámítva. *Fényes Adolf* Monkásképe és *Eső* utánja (61.) erőteljes, széles hatású, mint ennek a nagy művésznek minden munkája. *Kubinyi Sándor* több lapot állított ki. Az, mely az első terebben külön állványon van (Pihenés) rendkívül könnyű, elegáns rutinra vall. Ez a kép a látogató közönség kedvéért. *Márk Lajos* több szellemes illusztrációt állított ki. *Herzog Ferenc* egyik regényéhez. *Hegedűs László* jeles Petőfi-illusztráció ismeretes dolgok. *Grünwald Béla* tuniszi pasztellekkel mutatkozik be, általános meglepetést kelte impresszionista kezeléssel. Egyik tuniszi pasztelleje oly szép, hogy a tájrajza kitűzött pályadíjat nem lehet elvitatni tőle. *Poll Hugó* a Műcsarnokban levő Bucusok képméne részletét csinálta meg újra. *Edvi Illés* Aladár olasz- és magyarországi akvarelljeiben e téren egyike a legügyesebbeknek.

Vajda Zsigmond kollekciója, mely egész falat tölt be, csupa rajz-lap, régibb és újabb darabok, s a parlamentben s egyebütt végzett freskókon való tanulmányrészletek. Klasszikusan korrek a női aktja, de vannak könnyedebben kezelt s a női aktnál nagyobb művészi becsű lapjai is. *Zádor István* (új név) az öcsöce arcképét állította ki. *Flott*, biztos crayon-rajz. *Nagy Sándornak* K. Lippich Elek költeményeihez készített illusztrációi és könyvdiszei meglepően sokoldalú fantáziát s ritka invenciót árulnak el a formákban. Intelligenciájú szokatlanul mély s így az ő mélyen szántó művészete nem annyira illusztrációkat ad, mint önálló kompozíciókat, a költő eszméjének és gondolatának messze kalandozó variánsát. A könyvillusztrációra kitűzött pályadíj csakis neki adandó. Mindenképpen megérdemelné az a fiatal művész, aki oly korán, oly biztosan megtalálta a maga terepén.

A II. terem főformán kivétel nélkül a rajzoknak van főntartva. *Müller Melanie* „Gondolatokban“ című szénrajza rutinnal megcsinált férfifej, *Keszthelyi Sándor* tanulmányai nagyon finomak. *Simay Imre*, ez a hirtelen feltűnt jeles rajzoló ide is küldött me néhány majom-ídilt. *Pörge Gergely*, *Kacz*, *Szekely Andor* s mások többé-kevésbé sikerült lapokkal szerepelnek. *Majör Jenő* ceruzarajzai kellemes meglepetések s azzal a reménnyel biztatnak, hogy kitűnő rajzoló fogunk benne birni. Egyelőre még ő is tulokat lát, minden részletet figyelemre méltat. A III. terebben *Bér Dezsőtől* van egy egész gyűjtemény kitűnő karikatúráiból. *Faragó József* mint rézkarcoló, a többi közt *Tisza Kálmán* kitűnő arcképével s egy rendkívül finom exlibriszel szerepel.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **Az Akadémia nagyhete.** A Magyar Tudományos Akadémiának ma kezdődött a nagyhete. Az osztályok tanácskozatai külön-külön, hogy megtegyék javaslataikat a pályadíjakra vonatkozólag és jelöléseiket az üresedésben levő tagsági helyek betöltésére nézve. E javaslatok és jelölések természetesen még az összes-ülés torturáján is keresztülmennek. Az osztályok iránt egyébként nagy volt az érdeklődés a tagok sorában, akik között három miniszter is megjelent: *Flósz Sándor*, *Wlassics Gyula* és *Láng Lajos*, mindhármán a II. osztály tagjai. Az egyes osztályok üléséről a következőkben számolhatunk be:

I. osztály. Elnök *Heinrich Gusztáv*. Javaslatai a következők: A Marczibányi-jutalmat ez évben nem öhajja kiadni. A Sámuel-díjat *Kocsis Lénárdnak* kiadni és két munkát meg dícséretben részesíteni javasolja. A Lukács Krisztina-, Lévy- és Gorove-díjat nem adják ki. A Révai Testvérek díját báró *Eötvös József* életére dr. *Vojnovich Gézának* kiadni javasolja. Újra kitűzték a következő jutalmakat: A Lukács Krisztina-, Gorove- és a Lévy-alapból *Faludy Ferenc* életére, továbbá a *Bulyovszky-díjat* ódára; a *Farkas-Raskó-díjat* hazafias költeményre; az *Ipolyi-* alapból 1904 december 31-iki lejáratnál a közép-kori festészet méltatására; a *Pécely-díjat* az 1901–1904. évi időben megjelent legjobb regényre; a *Teleky-díjat* szomorújátékra; a *Karácsonyi-díjat* vígjátékra; a *Kőozán-díjat* *Mária-Zsigmond* korabeli színműre; báró *Bánffy Dezső* ajándékát 1200 korona értékben egy vígjáték jutalmazására és végül a *Marczibányi-jutalmat* 1904. szeptember 30-iki lejáratnál a magyar helyesírásról írt mű dicséretére. Új tagokul a következőket jelölt az osztály: *Levelező* tagokul *Thury József* tanárt *Halasról*, *Sebestyén Gyula* muzeumi őrt és

Balassa József tanárt *Budapestről*, továbbá *Harashti Gyula* egyetemi tanárt. Rendes tagokul: *Baksay Sándor* esperes, levelező tag. Külső tagul: *Croiset Aliréd* párisi egyetemi tanárt és *E. Wilmontz-Möllendorff Ulrich* a berlini egyetem klasszikus philológus tanárt.

II. osztály. Elnök: *Pauler Gyula*. A pályázatok dolgában az osztály a következőket javasolja: Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság jutalmát, amelynek tárgyát a földhelt megterheléssel való kitűzve, kiadják az I. számú műnek. (Jelölje: *Pénzünk vagy tehetőségünk* . . .) Dícséretet nyert a II. számú munka. A Vigyázó-díjat nem adák ki. A *Gródl-jutalmat*, amely témája a kivándorlás volt, megosztják a 10. sz. (Jelölje: Csak nem fájult el . . .) és a 14. sz. (Jelölje: Az igaz szó nem túrésse) pályaművek között. — A Deák Ferenc életrajzára beküldött terveket az osztály jónak találta s íróját a mű megírásával megbizta. Ezután az üresedésben levő tagsági helyekre jelezték meg szavazással a jelöléseket a következők eredményével: Tiszteleti tag: *Fabrizzi Kornél*. Rendes tagok: *Kóvósi József*, a fővárosi statisztikai hivatal igazgatója és dr. *Nagy Ferenc* egyetemi tanár. Levelező tagok: *Kollányi Ferenc* muzeumi igazgató-őr, *Szendrei János* miniszteri titkár és dr. *Kunz Jenő* jogtudományi író. Kültagok: *Kroly Lajos* londoni történetíró.

III. osztály. Elnök: *Than Károly*. Az osztály a pályázatokra nézve a következőket javaslatokat teszi. Az Akadémia nagyjutalmára nézve javasolja. adják ki *Than Károly* A kísérleti chemia elemei című alapvető művének. A Marczibányi-mellékjutalmat pedig *Lóczy Lajos* paleontológiai művének öhajja kiadni. A Vigyázó-díjat a III. sz. műnek ítélte oda, míg a 2. és 5. számúakat dícsérettel tüntette ki. A tagjelölések során rendes tagnak dr. *Lenhossék Mihály* egyetemi tanárt, levelező tagnak *Ráts István* állatorvosi főiskolai tanárt, külső tagoknak: *Noether Miksát* és *Veronese Józsefet* jelölték.

Holnap délután nagygyűlés lesz, amelyen megállapítják az ünnepies közgyűlés programját, megállapítják az osztályok ma tartott üléséről szóló jelentéseket, s felbontják a jutalmat nyert munkák jellegét.

○ **A Magyar Földtani Társulat** május 6-án délután 5 órakor a Földtani Intézet előadó tereben (VII. Stefánia-ut 14.) szakulést tart, amelyben dr. *Koch Antal* egyetemi tanár a felsősztergályi kövült cápa fogakról és emlős maradványokról, *Treitz Péter* osztálygeológus a termálvizek elemzéséről, dr. *Lórentsey Imre* egyetemi magántanár pedig néhány újabb adattarról Magyarország stratigráfiai geológiájáról fog értekezni.

○ **A Szent István-Társulat** május 7-én, csütörtökön délután 4 órakor választmányi ülést tart.

○ **Vármegyeli monográfiák.** A Magyarországi Vármegyei és Városai című országos monográfia sorozatában sajtó alatt van Gömör-Kishont- és előkészítés alatt Pozsonyvármegye monográfiája. A Gömör kötethez az előzőt gróf *Andrássy Géza*, Gömörvármegye egyik legnagyobb birtokosa írta. A monográfia szerkesztésébe jelkéri azokat, akik Gömör-Kishont, vagy Pozsony vármegye és Pozsony szab. kir. városa vonatkozó adatokkal, képekkel, oklevelekkel, családi levélzárral stb rendelkeznek, hogy azokról a szerkesztőselet (Budapest, VII. Almassy-tér 2. értesítsék.

SPORT

* **Football.** Holnap szerdán délután mérkőzik a Műegyetemi Football Club a Postások Labdarugó Csapatával a tornaszövetségi vándorújjért. E kitűnő formában levő csapatok iránt nyilvánuló nagy érdeklődést növeli az is hogy a két egyesület ezutal mérkőzik először egymással. A mérkőzés, a millenárius versenypályán 5 órakor kezdődik.

* **Uj Sport-Egyesület.** A M. Kir. Postatakarékpénztári Tisztviselők Sport-Egyesülete a múlt napokban tartotta alakuló közgyűlését Pestvármegye székházának dísztermében, melyet bellsi Baross Géza miniszteri osztálytanácsos, tiszteleti elnök vezetett. Ügyvezető elnök lett *Elek Árpád*. Alelnök: *Schlatszky Rezső* és *Ábrahám Mihály*. Főtitkár: *Dr. Hódy Lajos*. Titkár: *Békés Arthur*. Háznyag: *Dinna Béla*. Pénztáros: *Poitzner Gyula*. Ellenőrök: *Semsey Pál* és *Waliczky Pál*. Szeretős: *Schrött Károly*. Footballkapitány: *Weisz István*. II-od kapitány: *Merti Ferenc*. Athletikai művezető: *Sziam Lajos*. Kerékpároskapitány: *Spitzár Frigyes*. Uszókaptány: *Biró (Braunberger) Hugó*. Vívásvezető: *Pincozely György*.

Tavaszi lóversenyek.

— Második nap. —

Budapest, május 6.

Eset is, szép idő is volt ma odakünn a versenytéren. Outsiderok is győztek, favoritok is, de a sörök csak a maguk kárát sirathatták, mert a versenyegek igazán szépek és érdekesek voltak s érzelmi motívumoktól eltekintve azokban mindenki teljes szívvel gyönyörködhetett. Az első futamban a favorit *Casanova* győzelmeskedett tetszése szerint, az *Eladók handicapjében* pedig *Teraskier* fizette vissza gróf *Orsich* főhadnagyának a tegnapielőtti vételárát.

Nagyon szép volt a *Baththyány-Hunyadi*-díj, melyért *Neverin* doubt is a startolóközé állott, de *Csökök asszonyjánal* együtt és még hat társával meg kellett hajolnia *Durban* előtt, melyet *Taral* lovagolt győ-

nyőrűren. Második helyével *Türelmes* okozott meglepetést, melytől még szép futást várunk.

A *Májusi-handicapot* 15-ös mezőnyben az erősen favorit *Ormadó* nyerte meg, míg a *Kétévsek-versenyében Salute* nyergében végre a híres *Spencer* is győzelmet aratott. Ebben a versenyben indult, de harmadik helyre szorult a hatalmasan favorizált *Bob Adams*, ugyancsak *Bob Adams*sal a hátán. De az egyik *Adams* hiába ostorozta a másikat, a közös névre nem szakadt semmilyen dicsőség.

Az utolsó futamban *Quitt* okozott hatalmas meglepetést. A versenyek részletes eredménye:

I. Uj-on-verseny. Díj 3000 korona. Távoltság 2000 méter. Báró *Springer G. Casanova* (Lewis) első, báró *Üchtritz Zs. Bojárja* (Tartal) második, *Dréher A. Buvárja* (Cemionis) harmadik. Azután: *Mándy. Totalizátor: 10 : 21. Helyrefogadások: I. 50: 58. II. 50: 64.*

II. Eladók handicapja. Díj 2000 korona. Távoltság 1800 méter. Gróf *Orsich P. Teraskierje* (Tartal) első, *Mr. Lincoln Miltayja* (Martinkovics) második, *Zangen J. Fráter* (Baines) harmadik. Azután: *Alotria, Pántlika, Acóli, Morel, Galiba, Colibri. Totalizátor: 10: 50. Helyrefogadások: I. 50: 102. II. 50: 136. III. 50: 138.*

III. Baththyány-Hunyadi-díj. Díj 1000 darab arany. Távoltság 1600 méter. Gróf *Festetich T. Durbanja* (Tartal) első, *Schönsberger L. Türelmes* (Holmes) második, *Blaskovich Ernő Csökökössanya* (Van Dusen) harmadik. Azután *Marco Polo, Kiss me, Belvedere, Bon soir, Perlasz, Neverin* doubt Olympias. Totalizátor: 10 : 46. Helyrefogadások: I. 50 : 84. II. 50 : 98. III. 50 : 74.

IV. Májusi handiap. Díj 8000 korona. Távoltság 1000 méter. Gróf *Baththyány E. Ormadó* (Huxtable) első, *Krausz L. Klárja* (Slack) második. gróf *Wenckheim D. Faulleschenje* (Russel) harmadik. Azután: *Clavigo. Royal Flush, Pumas, Györgylovag, Quid nunc. Cappelmeister, Mediateur, Rózsa Lili, Babatündér, Angola, Jucheh, Progalety. Totalizátor: 10: 37. Helyrefogadások: I. 50: 92. II. 50: 136. III. 50: 186.*

V. Kétévsek eladóversenye. Díj 1000 korona. Távoltság 1000 méter. *Krausz L. Lovrana* a (Marinkovch) első, báró *Königsberger Murzujka* (Adams) második, gróf *Degentel I. Gurulija* (Kvarik) és gróf *Andrássy G. Gameje* (Heidt) holtversenyben harmadik. Totalizátor: 10 : 32. Helyrefogadások: I. 50 : 60. II. 50 : 68. A győztest megvette *Zangen I. ur* 2500 koronáért.

VI. Kétévsek verseny. Díj 1000 méter. Távoltság 3000 korona. Gróf *Andrássy G. Saluteje* (Spencer) első, *Blaskovich Ernő Parányija* (Van Dusen) második, gróf *Festetich T. Harcosa* (Bonta) harmadik, azután *Orens fe, Vaduz, Bob Adams Orcus, Hopten, Epés, Solyom, Kincs, Fadinard. Totalizátor: 10: 117. Helyrefogadások: I. 50: 134. II. 50: 98. III. 50: 84.*

VII. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távoltság 1400 méter. *Szemere M. Quittje* (Lovász) első, báró *Üchtritz Zs. Gedachta* (Zsöbök) második, *Krausz L. Piszicsárja* (Fries) harmadik. Azután: *Curieuse, Herodiás, Tapioca, Bálnat, Attila, Sajó. Totalizátor: 10: 126. Helyrefogadások: I. 50: 114. II. 50: 60. III. 50: 68. A győztest megvette gróf Orsich P. 5000 koronáért.*

Nyiltér.

A Színye-Lipóczy
Lithion-forrás

kitűnő sikerrel
használtatik

Salvator

vese-, húgyhólyag- és kövszöngbántalmak ellen, húgydara és vizeleti nehézségek, a cukros húgyúrnál, továbbá a légző és emésztési szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatása!

Vasmentes! Könnyen emészthető! Csírmentes!

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Salvator-forrás igazgatóságánál Eperjesen.

Budapesten, főraktár Edeksuty L. urnál.

KATZER udvari szállító. Árjegyzék ingyen.

Hazánk első és legnagyobb
Molykár ellen biztosító és megóvó intézete.

Iroda: BUDAPEST, VI. Órta 42.
Raktárak: VI. Órta 42, 44, (sajtó ház) 45, 46 és Új-órta 45.

Zavarok az anyagkiválasztásban

ezért a betegség előidézője, de dacára ezen általános tapasztalatnak, majdnem hihetetlen, hogy az ebben szenved emberek nagy része oly könnyen tultszi magát rajta, pedig az egészség ápolásának ez az egyik sarkalata. Egy üveg rohitschi „Tempelforrás“ a napi borhoz segít ezen a bajon, anélkül, hogy a rendszeres életmódon változtatni kellene, emésztőszerek felett még az az előnye is van, hogy hatása feltűnés nélkül.

Még a legutóbbi időkig egyetlen víz sem volt egészen biztosan adagolható

a vérképében, szívbajban és asthmában szenvedő embereknek, az újabb kísérletekből kiderült, hogy ilyeneknek egyedül a

MARGIT

GYÓGYFORRÁS

„Margit-telep, — Bereg-megye”

vize ajánlatos fogyasztásra, a mely ezek mellett nemcsak a **hugyszervek** betegségeiben legjobb víz, hanem a **legkíméletesebb borvíz**, és enyhén sószó miatt mindenki, még a **legkisebb gyermekek** is szívesen veszik magukhoz a gyomor és légsós hurutos megbetegedésekénél.

Kapható minden gyógytár és fűszerkereskedésben.

Országos forráskár:

ÉDESKUTI L. cs. és kir. udvari szállítónál,
Ásványvíz-nagykereskedő Budapesten.

„TRANSYLVANIA”

SEC

Könyvelőket, levelezőket, számviteli díjmentesen ajánljuk: **Keresk. Alk. Orsz. Egyesület, VI. Aradssy-ut 113. szám.**

Kereskedők!
Részvénytársaságok!

Járványok idején és minden időben semmi sem biztosítja jobban az egészségét, mint a jó és emésztésképes gyomor, meg a tisztá ivóvíz.

Mohai ÁGNES-Forrás

természetes szénsavdús ásványvíz, mint feltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyvíz: dug szénsavtartalmánál fogva nemcsak **híztos óvszer** fertőző **elemek ellen**, hanem a benne foglalt gyógyhatású forrás különösen a legkíméletesebb **gyomor, légcső és húgyszervi betegségeknek.**

1. **légcső-gyomorhaj** (erős szénsavtartalom);
2. **légcső-, tüdő-, gyomor- és hólyagur** (szénasav nátrium és magnézium);
3. **csontlágylás, angolkór, osteo-malacia, osteo-porosis** (szénasav, foszfor-savas, kén-savas méz);
4. **vese- és hólyagbántalmak** (szénasav lítium) esetében.

Külföldi és hazai körházak és szakintézetek az összes külföldi szénsavas vízzel egy sorba helyezik, vagy előlék állítják, miről a következő nevek tanuszkodnak:

Dr. Kéty, Dr. Akantiz, Dr. Gebhardt,
Dr. Kövér, Dr. Blodig, Dr. Balogh,
Dr. Stamborszky, Dr. Fischer, Dr. Varga,
Dr. Berger, Dr. Mosetig, Dr. Szabó,
Dr. Naundorf, Dr. Rust, Dr. Scipiadés,
Dr. Borchardt, Dr. Werner, stb., stb.

Kapható minden fővárosi fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

Dr. Konried gyógyintézete Edlachban Reichenau mellett.

Eltárgadó, pormentes, szélétől védett fekvés 600 m. a preini völgyben. Különleges intézet **szívajokra, idegajokra** és minden **érendi és táplálási gyógyomdra.** Legmagyobb kényelem. Prospektus küld. **Dr. Konried Edlach.** Interurb. telefon Edlach Nr. 2.

(Az e rovat alatt közöltettek sem tartalmadjak, sem alakjánt nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Soós bíró ügye. A megvesztetetés büntetivel vádolt Soós Kálmán törvényszéki bíró ügyében ugy a rendőrségnél, mint a törvényszéken a legszélesebb körű nyomozat, illetve vizsgálat folyik. Dr. Sárkány Lajos vizsgálóbíró e hó 6-ikára és 7-ikére beidőzte tanuk kihallgatására mindazon bírákat és jegyzőket, kik Soós bírót egy tanácsban működtek. Így Tóth Ernő táblabírót, a felebbviteli tanács elnökét, dr. Baráth Zoltán, dr. Mikovics Lajos, dr. Kürthy István, Bizaglich Sándor bírákat s mintogy 10 törvényszéki bíró. A vizsgálóbíró a beidőzetteket aranzve fogja kihallgatni, vajjon nem észlelték-e Soós bíró működésében valami szabálytalanságot. A vizsgálat iránt különben maga Plozsa igazságügyminiszter is élénken érdeklődik s eddig több ízben tétett jelentést magának az ügy állásáról. E bünygyben a vizsgálatot e hó folyamán már be is fejezik.

§§ A budafoki orvosok. Orvosi körökben nagy érdeklődést keltett az a bünypör, amelynek során két budafoki orvos, dr. Berár Gyula és dr. Taub Ferenc kerültek a vádlottak padjára. A harmadik vádlott egy sváb legény, Hellingér Lőrinc volt. A két orvos ellen az volt a vád, hogy amidő Hellingér három éve karonszurta egy pajtását, Czímber Jakabot s a betegnél vérzést állott be, részint mulasztásukkal, részint tudat-

lanságukkal a megszurtt legénynek halálát okozták. A pestvidéki törvényszék az igazságügyi orvosi tanács véleménye alapján dr. Berárt és dr. Taubot gondatlanságból elkövetett emberölés vétsége címén, a ké-selő legényt pedig súlyos testi sérítés miatt vád alá helyezte, s az orvosokat egyenkint 560 korona pénz-büntetésre és kártérítésre, Hellingert pedig egy évi fogházra ítélte. A budapesti ítélőtábla a törvényszék ítéletét megsemmisítette s az ügyet esküdtbíró-ság elé utasította. A pestvidéki esküdtbíró-ság több napig tartó tárgyalás után az esküdtek igazmondása alapján a két orvost fölmentette, Hellingert ellenben háromévi legyházra ítélte. Hellingér védője semmisítő panaszt jelentett be, amelyet ma tárgyalja a Kuria Sebestyén Mihály elnöklésével, Szeremley Lajos bíró előadásában. A Kuria csupán a Hellingerre vonatkozó részét az ítéletnek tette felülvizsgálat tárgyává és Baumgarten Izidor koronaügyész-helyettes felszólalása után az esküdtbíró-ság ítéletét megsemmisítette és utasította a törvényszéket, hogy az esküdtek verdiktjének alapul-vételével újabb ítéletet hozzon. A megsemmisítésre az szolgált okul, hogy a törvényszéki ítélet rendelkező része és az indokolása között ellentmondás forog fenn.

§§ A vágóhid szénája. Brüll Ferenc téglyagyá-rs a közvágóhid részére szállította az utóbbi időben a szénát, amely azonban oly rossz volt, hogy az átvevő bizottság több ízben visszaadta. Brüllnek sehogys sem tetszett ez a dolog, s el is ment panaszkodni egy elődjéhez, Spitz Adolphhoz, aki azt ajánlotta neki, hogy adjon az átvevő bizottság elnökének, Schiller György mérnöknek és fővárosi bizottsági tagnak vagy ezer forintot, aztán szállíthat olyan rossz szénát, amint csak akar. Spitz ezután föl is kereste Schillert és kérte, hogy legyen elnököbb, másnap pedig a Vigadó-kávéházban Brüll kereszte föl Schillert és egy bortékkal 60 száz forintot eszesztatott oda neki. Schiller egyenesen Almádi Géza tanácsoshoz sietett a boritékkal, ahol fölmentette, azután pedig tartalmával együtt át-adta a polgármesternek, Brüllt pedig fölmentette megvesztetéséről. A budapesti törvényszék a 92. szakasz alkalmazásával nemrégi 800 korona fő- és 100 korona mellékbüntetésre ítélte Brüllt. Az ügyész és a vádott főbebezzése folytán ma tárgyalja az ügyet a királyi ítélőtábla s az első bíróság ítéletét helybenhagyta.

EGYESÜLETEK

(A Magyar Gyorsírók Egyesülete) ma tartotta évi közgyűlését, melyen a Népszerű Gyorsírás megalakítója és az egyesület megalapítóját, Nagy Sándort tiszteletbeli elnökül választották meg. A tisztikar a következőképp választotta meg: elnök Szabó József, alelnökök Palyi Sándor és Kovács Alajos, Zádák Ilonka és Szabó Zoltán, jegyző Steiner Zsigmond és Ronai Sámuel, pénztáros Tarján Gyula, könyvtáros Hanser József. A Népszerű Gyorsíró szakkaplat szerkeszti Kovács János István és Szabó Zoltán, főmunkatárs Ronai Sámuel. Felolvasást tartott Szabó Zoltán Gyorsíró tragikumok címmel.

TÁVIRATOK

Bécs, május 5. A király ma meglátogatta a Künstlerhaus 30-ik évi kiállítását és egy óráig idő-zött ott.

Páris, május 5. A portugál királyné ma dél-előtt ideérkezett. Az elnök képvisletében Reibeig őrnagy üdvözölte a királynét. Ugyancsak ma ér-kezett ide Ferdinánd bolgár fejedelem gyermekeivel, valamint Klementina köbörgi hercegnő is.

Bécs, május 5. Lukács pénzügyminiszter ma reg-gel 7 óraker Budapestről ideérkezett.

Bécs, május 5. Itteni illetékes körök hivatalosan is kifejezték abbéli kívánságukat, hogy a kuria ré-szesítse szigorú megintésben Kohn olmtüzi érseket. A pápai nuncius, aki az eseményekről jelentést küldött Rómába, eddigelé nem kapott választ. Az utóbbi idő-ben az olmtüzi érsekség több apátja panaszt adott be a hercegregeg ellen a nunciussnál.

Páris, május 5. A nemzetközi tudóvszellelmes kon-gresszus tagjait ma délután a városházán fogadták. Deville, a községtanács elnöke üdvözölte a francia és idegen kongresszusi tagokat. Ezután tiszteletükre uszonna volt, amelyen felköszöntőket mondtak a tu-dománnyra és Páris városára.

Nancy, május 5. Bírői rendeletre itteni papok-nál házkutatások voltak, minek következtében rend-zavarások fordultak elő. Több esendőr és egy nő meg-sebesült. A tömeg által emelt torlaszokat a cesen-dőrség lerombolta.

New-York, május 5. Az Evening World jelenti, hogy Hog-sziget közelében, közel Virginia partjához a Hamilton és Saginas amerikai partí gőzösök a köd-ben összeütköztek. Az utóbbi hajó 20 utassal és 40 főnyi legénységgel elsüllyedt, miközben 20—30 ember a vízbe fullt.

New-York, május 5. Managuból Panamán át ideérkezett jelentések megeafolják, hogy a felkelés

végét ért. A felkelők Viktória gőzöse elsüllyesztette az Onche de Julio kormánygőzöst egész legénységével együtt.

Eduárd király bucsuja.

Páris, május 5. Loubet elnök Eduárd angol királytól a következő táviratot kapta:

Cherbourg. Mielőtt elhagynom Franciaország területét, még egyszer legmelegebb köszönetemet óhajtanám kifejezni önnek azért a barátságos fogadásért, amelyben ön, az ön kormányja és az ön népe engem Franciaországban és Párisban való tartózkodásom idején részesítettek. Ennek emléke soha el nem tünik szívbemből.

Loubet elnök Eduárd királyhoz Portsmouthba a következő táviratot intézte:

Boldognak érzem magamat, hogy felséged Franciaországban való időzéséről kellemes emlékeket vitt magával, és mélyen köszönöm felségednek a francia nép és a francia kormány iránt kifejezett érzelmeit.

London május 5. Eduárd király délután 4/5 óraker a Viktória-állomáson megérkezett. A királyt a Viktória-állomáson való megérkezésénél a walesi herceg és neje és a királyi ház többi tagjai, lord Roberts és Balfour miniszterelnök fogadták. Az utcókon a község lelkesen üdvözölte a királyt.

London, május 5. Az a tény, hogy Eduárd király eddigelé nem tüntetete ki Loubet elnököt, abban leli magyarázatát, hogy a király Londonba való vis-zszatérése után fogja a köztársaság elnökét a töl-szlagrenddel kitüntetni és szokás szerint külön kö-vetség fogja megvinni a rend jelvényeit. Eddig a francia köztársaság egyetlen elnöke sem részesült ebben a kitüntetésben.

A Dreyfus-ügy.

Páris, május 5. A mai minisztertanács ki-mondotta, hogy nem kíván tovább foglalkozni a Dreyfus-üggyel, mert arra semmi ok sincs. Az ügy egyelőre a hadügyminiszter kezében marad.

A szerbiai választások.

Belgrád, május 5. A skupstinai választásokot június 1-re, a megválasztandó 18 szenátor megválasz-tását június 18-ra tűzték ki. A király szentesítette a szenátus által kidolgozott ideiglenes választási törvényt.

Belgrád, május 5. Az új skupstinai választások az 1903—1909. időszakra, a szenátusi választások az 1903—1909. időszakra történnek. A skupstinának 130 tagja lesz, akiket közvetlen, titkos választással, skru-tinium-listák útján választanak, még pedig 20-at a vá-rosokból és 110-et a falusi községekből. Belgrád két képviselőt választ. A szenátus 30 élethosszjagn kine-vezett és 18 hat évre választott szenátorból áll.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, május 5. A földhitel-sorsjegyek mai hu-zásán a 100.000 koronás lönyereményt a 287. sorozat 49. száma, a 4000 koronás második nyereményt pedig a 4747. sorozat 12. száma nyerte meg. 2—2000 koronát nyertek az 5364. sorozat 30. és a 86363. sorozat 10. száma.

Bécs, május 5. A budapesti magyar leszámítoló-és pénzváltóbank a bécsi tőzsdekamaránál ma az Unionbank által kérvényt nyújtott meg koronaértékre szóló 4%-os 50 év alatt kisorsolendő 30 millió korona névértékű zálogleveleinek hivatalos jegyzése iránt.

Bécs, május 5. (A Budapesti Napló telefonje-lentése.) Buza (tiszavidéki) 8.40—8.80, bánáti 7.80—8.45, 7.10—8.49, rozs pestvidéki 7.35—7.80, déli vasúti 7.15—7.30, osztrák 7.15—7.80, tengeri 6.70—6.85, zab 6.25—6.35, középpminőségű 6.35—6.55, válogatott 6.75 7.10 korona.

New-York, május 5. (Terménylistája.) (Zárlat) Gyapot: New-Yorkban helyben 10.85 (10.75), májusra 9.67 (9.58), Augusztusra 9.64 (9.65). New-Orleansban helyben 10.1/2 (10.1/4). — Patroleum: Stand white New-Yorkban 8.35 (8.35). Stand white Philadelphiában 8.30 (8.30). Refined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.53 (1.53). — Zsír: Western steam 9.50 (9.60). Rohe és Brothers 9.75 (9.90). — Tengeri irányzata szilárd. — Májusra 54.— (54.—), — Juliusra 51.1/2 (51.1/4). — Szept.-re 50.1/2 (50.1/4). — Buza irányzata szilárd. — Páros ószi helyben 83.1/2 (83.1/2). — Májusra 82.1/2 (82.1/2). — Jul.-ra 77.1/2 (77.1/2) — Szept.-re 75.1/2 (75.1/2). — Dec.-re —.— (—.—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — Kávé: fair Rio 7. sz. 5.1/2 (5.1/2). — Májusra 3.75 (3.75). Aug.-ra 4.— (4.05). — Liszt: Spring Wheat clears 3.05—3.10 (3.05—3.10). Oukor: 3.1/2 (3.1/2). On: 29.90—30.12 (30.10—30.30). — Rész: 14.50—14.75 (14.50—14.75). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 5. (Terménylistája.) (Zárlat.) Buza irányzata szilárd. — Máj.-ra 78.1/2 (78.1/2). — Juliusra 73.1/2 (72.1/2). — Tengeri irányzata szilárd. — Máj.-ra 43.1/2 (43.1/2). — Zsír: Máj.-ra 8.90 (9.17). Jul.-ra 9.— (9.22). — Szalonna short clear 9.75 (9.87—9.81). — Sertiszsus: Juliusra 17.05 (17.15). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Nem adom.

Egy drága kincsem van nekem,
Bús életem legszebb gyöngye —
En azt hiszem, hogy mindenem,
De más szemében gyöngye.
Törékeny, mint a nádi sás —
Am érhet engem száz csapás;
Mégsem adom.

Kacagva támadt rám a gúny:
„A hit hát a te kincsöd?!”
No lám, az Isten szemét lúny:
A sok gonoszt tekintés!
Óvék az úd s tied a gond,
Hitel ki föl nem ad, boldog!
S én nem adom.

„Gunnyasztva hajlik meg fejed”,
— Igy sug az újú mámor —
„Ezer virág nyíl, — s nem nekéd,
Hát mért lennél te fából?!”
Nos, dobjad el a szőrcsuhát,
Rózsákból fonok rád ruhát!
Nem — nem adom.

Nem! nem! hitemet nem adom
Tynéktek martaléku! —
En szivem meg nem tagadom,
Míg ajkam el nem nemül.
Csak bánatsatok! sziszegjétek!
En nem leszek a tietek!
Nem — nem adom.

Fejem fölött már gyertya ég,
Halottas ing lesz rajtam,
Es javeszkélok kedvesim
Csókolják hideg ajkam.
Halálos árnyék rám szakad,
A szivem lassan meghasad, —
De hitem én föl nem adom, —
Nem — nem adom.

Kiss Arnold.

Nyári férfidivat.

Amint a csillagvizsgáló előbb veszi észre az üstökösök és bolygók járását, mint mi, földön járó halandók, éppen így a divat művészetének teoretikusai előbb számolnak az évszakok követeléseivel, mint akár a leggondosabban öltözködő gentlemanok. És ez így rendje is van. Mert mi történne, ha a divat kontemplációi tétlenül várják be például az izzó nyári sugarakat? Csupa kapkodás és csupa rendszertelenség formálná meg ez esetben a nyári divatot. Ezt pedig erősen megcsinylené valamennyiünk józólése. De hát másképp áll a dolog. Még a szűkereskedők alig csinálták meg aranyidejüknek, a téli hónapoknak és

a nálunk többé-kevésbé zord tavaszi időnek mérlegét: szerzte a kontinensen készen várja már uralmát a nyári divat. Hogy mikor jut nálunk valósággal uralomra a mindannyiunkat kötelező nyári divat, ez igen nehezen határozható meg.

Ma még félkikabátban didergünk, a fültött szoba jóleső melegét élvezük és holnap már a felöltő is nehéz. Az időjárásnak ilyen hirtelen fordulása nemcsak arra szoktat bennünket, hogy szükségletünk fedezésében előrelátók legyünk, de egyszersmind öltözködésünkben olyan speciális viszonyt teremt, amelyre más országban alig van példa.

Vegyünk Angliát, a férfidivat gőcpontját, ahonnan irányítják a divatot, itt alig van az egyes évszakok között különbség. Németországban (az izléstelen öltözködés otthonában) már valamivel több különbség van idények között. Franciaországban, a divat legszeszélyesebb hazájában, az időjárás is szeszélyesebb, de távolról sem olyan bizonytalan, mint nálunk. Nekünk nemcsak a szezonokkal kell számolnunk, hanem a hirtelen változó időjárásunkkal is. Ez az oka annak a kelemetenségnak, hogy jóllehet garderobunk telve ruhával, mégis gyakran hiányzik belőle az, amire éppen szükségünk van.

A sokszor okkal szidalmazott és meggyanúsított mérsékelt égöv e szeszélyei lassacskán meg is tanítanak bennünket arra, hogy ne vessük egészen alá magunkat a külföldi öltözködési divat minden szertelenségének. Sajnos, még nincsen önálló divatunk, de addig is, amíg ez meglesz, jól tesszük ha kiválógtatjuk az internacionális divatból azt, ami minden tekintetben esztétikus és megfelelő éghajlatunk követeléseinek.

A nyári szelezi szövelei tekintetében egy igen helyes irány előjelei észlelhetők. Erősen kultiválják a könnyű, angol kamgar és seviot-szöveteket, amelyek leginkább szürkék és mintái a legapróbb kockától a jókora nagy kockákig váltakoznak. Drap és egyéb hasonló színekben is évszeivel vannak e szövetek, amelyek szintén igen helyesek. A szövet kellemes, könnyű, elég ruganyos, ellenállási képessége jó és nem szívja magába a nap melegét. Ucai ruhának könnyű kezelhetősége és kényelmessége folytán a zakóöltöny foglalja el az első helyet. Ez forgó, vagy egészen hosszú, illetve nyitott fagonnal, szabályos töcsérújjakkal készül, hozzá szép francia szabású saját nadrág és magasra hagyott kivágású egysor gombos mellény.

A nyári divat-repertoírban nincs olyan bőséges választék, mint a téliében vagy az ősziében. Természetes tehát, hogy a feltétlen izlés parancsolatának érvényesülése valamivel nehezebb nyáron. No de nem kell azért megijedni. A kibuvót és a szerencsés megoldást megtalálja az invenció és az izlés. Az első parancsolat persze, hogy öltözködésünk mindig, de különösen nyáron harmonikus legyen, mert egy rosszul válasz-

tott cipő, kalap, hyakkendő, vagy csak egy izléstelen sétabot is könnyen bántó diszharmóniát okoz. Ime, a mintája egy izléstelen öltözködő városi embernek: Fess zakó, középb világos szürke kockás szövetből, forgó fagonnal és kevéssé kikerekített elejével; saját-szövetű szép francia szabású nadrág; fehér alap diskret mintás magas faocnallal ellátott egysoros angol mosmellény. Emeli ezt a színes francia batizet ing Molière gallérrel, a keskeny gombrá kötött, világos nyakkendő, az ujdvatu puha világos Panama-kalap és végül a könnyű sevré-élcipő.

Határozottan szép és elegáns viselet a hasonló könnyű szövetekből készült zsakot. Itt egy reform vette kezdetét, amely szerint az aliban ferde vagy félkör alakú zseb nyér elhelyezését. Ez a reform éppen nem mondható szépek és létjogosultsága csak annyiban van, hogy a kényelemszerető ember keze végre a zsakot kabátsebében is megpihenhet. Egyébként ez a zsakot tarden felül hosszúságban, forgó vagy teljesen nyitott fagonnal, szabályos töcsérújjakkal és esetleg zseblebbentyűvel készül. Noha ez a ruha nem mérközhetik a zakó kényelmességével, mégis a disztíngvált hatása, a feltétlen eleganciája okkvenen helyet teremt számára nyári ruhátárunkban.

Előkelő fürdő- és nyaraló-helyekre séta-ruhának legalkalmasabb a fehér, illetve ivoir-flanelből készült zakó-öltöny. Ez belés nélkül és kívülről reavarrot zsebekkel készül; egyébként formája azonos a rendes utcai zakó formájával. Nyaraló-öltönynek még a nyers selyem méltó említésre: ez bár könnyű és csinos, de nem mondható célszerűnek.

Schneller Sándor.

† Az uralkodók és a sajtó. Edvárd angol király párisi látogatása alkalmából egy francia újság remiszenciákat elevenít fel abból az időből, amikor még császárság volt Franciaország s az uralkodók gyakrabban tisztelték meg Páris látogatásukkal. Az 1867-iki kiállítás alkalmából annyi fejedelmi látogatója volt Párisnak, hogy az utcán lépten-nyomon királyokkal találkoztak az emberek. Villemessant, a *Figaro* főszerkesztője, fogadó círáit egyszerűen így rendezte be:

— Hirlapírók fogadása délelőtt, fejedelmeké délután öt órától hatig.

Egy trónjavesztett uralkodót, mikor másodsor látogatott el a hatalmas Villemessant szerkesztőhöz, a szolgálja így jelentette be:

— A tegnapi király van itt.

Egy kis német fejedelemség uralkodója párisi látogatás alkalmából *Rouher*-val, egy másik szerkesztővel beszélve, nagyon fájtala, hogy nem élhet egyszerű polgárként Párisban.

— Miért nem mond le? — kérdezte a szerkesztő.
— Nem tehetem, — utolsó sarja vagyok a családomban. — felelte a fejedelem.

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Irta: GIOVANNI VERGA

(12)

Peperito megragadta az alkalmat üstökénél fogva és Alosi asszony mögött a tömeg közé rohant. A városkapitány né lábbujjhegyre állt, a jegyző udvariasságnak mutatkozott és hónaljánál fölemelte. Margaroné asszony a gyermekeihez futott és férje egy székre állt, hogy jobban lásson.

— Mit keres itt Motta mester? — mormogott a mári, amidőn hugával magára maradt.

Bianca egy pillanatra nagybátyjára emelte nagy, kék, szelid nézésű szemét, — az egyetlent, ami hosszú sovány Trao arcán csakugyan szép volt — és így válaszolt:

— En ... a néni vezette őt oda.

— Jer ide, majd csinálók én neked helyet. A tér egyszereiben tüztengerben állott, amelyből a házak ablakai, tetők párkányai, az emberek föl megrakott balkon kiemelkedett. A balkonokon feketén ütöttek el a meghívottak lehajtott fejei a tüzes háttértől és a középsőn Fifi szegletes alakja, a fényben még zöldebben, mint máskor, savanyu ábrázatával, amely meghatótnak akart látszani, lapos mellével, amely úgy hullámzott, mint egy fújtató, a füsttől hunyorgató szemekkel és ápolatlan fogaival, szinte odatámaszkodva a fiatal Rubiera báróhoz, aki közé és Johanna nővére közé beszorulva vérvörösnek látszott, míg Mita naiv szemeket meresztett, hogy ne lássa, mint dugdossa keresztül a kis Nicolo a fejét az emberek lábain.

— Mi bajod? Rosszul érzed magadat? — kérde a mári, amikor hugát elhalványodni látta.

Semmi ... A füst nem jót tesz ... Ne szóljon senkinek, bácsi! Ne zavarjon senkit.

Időközönként százához nyomta a sajátkezüleg himzett batizt-zsebkendőt és halkán ki-kijött lehorgaszott fejjel; pamutruhásakká ráncot vetett sovány vállain. Nem szólt semmit és nézte a tüzet, keskeny, sápadt arcával, szája körül két fájdalmas kifejezésű ránc volt és nagy, fénylő, szinte nedves szemével. Csak a keze, amely a karosszék támláján pihent, reszkettett kissé, és a másik, amely a csipője irányában lefogott, gépiesen ki és becsukódott; átlátszó és fehér kezek fájdalmas vonaglásban.

— Éljen a védőszent! Éljen Szent Gergely! — A kanonok úgy kiáltozott lent a téren a parasztok közt, mint egy részeg, majd a Sganzi-palota balkonja felé gesztikulált és hangosan szólította meg az ismerősöket:

— Nagyságos asszony! ... Nos? ... Nos? ... Rubiera báró meg lehet elégedve! Isten hozta, Motta mester! Bravó! Bravó! Maga van itt? ... Aztán szívet felrohant, nekivörösödve, alig tudva már léleketet venni, felkapott reverendával, köpönyegét hóna alá fogva, agyonizzadva.

— Micsoda egy ünnepély! Oh, nagyságos asszony!

Közben a szolgát szólította, hogy hozzon neki egy pohár vizet.

— Meghalok szomjan, nagyságos asszony! Micsoda szép tüzijáték, ugy-e! Körülből kétszáz rakéta! A saját kezemmel többet gyújtottam meg kétszázal. Ime, milyenek a kezeim, mári ur. Oh, maga az, Motta mester? Szép, igazán szép magától. Hová bujt el e vén szolga?

A lakáj a padlásra ment, hogy onnan nézze a tüzijátékot, nem félve attól, hogy lezuhan a térré. Végre megjelent a pohár vízzel, porosan, tele pökhalóval, mitűn urnöje és a kanonok a torkukat kikibálták.

A kanonok otthon érezte magát, jól megmosta a fejét. Aztán mosolygva Motta mester felé fordult:

— Nagyszerű, nagyszerű! Örvendek, hogy

magát is itt láthatom! Sganziné asszony már rég mondogatja nekem: jövőre szeretném, ha Motta mester az én házamból nézi meg a körmenetet!

Limoli mári, aki karosszékének támláján áthajolva, a védőszentet udvariassan köszöntötte, amint a ház előtt elhaladt, most fölemelkedett és savanyu arcot vágott:

— Hála Istennek ez is elmúlt! ... Aki megéri, meglátja az összes ünnepélyeket!

De azt, amit ma látott, nem várta, — gunyolódott Zacco báró Motta mesterre célozva.

— Nem, nem, még emlékszem rá, arra az időre, amikor köveket hordott a hátán ... ez az én kedves barátom, akivel itt oly bizalmasan együtt vagyunk.

Mert a ház urnöje csupa udvariasság volt Motta mesterrel szemben. Most, mitűn a szent elvonult a ház előtt, úgy tűnt föl, mintha az ünnepély az ő tiszteletére rendeztetett volna; a háziasszony öböslegetett vele erről is, arról is, a kanonok vállára veregetett, Macriné asszony átengedte neki a helyét, sőt Margaroné ur is bökte neki nyakkendője magaslatáról, ekképpen is: — Az előkelő születés véletlen műve és nem elég! ... Semmiből fölemelkedni a magasba, ez az igazi érdem! Ugy-e az első malmat hosszas kamatra kölcsönvett pénzéből építette?

— Igen, uram — válaszolt Motta mester nyugodtan. Azon az éjjelen le se hunyta a szememet.

A prépost féltékeny kezdett lenni az ovációk miatt, amelyekkel másokat halmozta el, úgy gondolta, hogy a sok kiabálás és lárna neki is szót, mint az egyház fejének és végre maga köré is gyűjtött egy kis csoportot és beszélt a védőszent érdemeiről: nagy szent! ... és csuda-zsopor ... az idegenek csakis azért jönnek, hogy azt megnézzék ... az angolok arannyal mérnék, hogy elvigyék magukkal.

A mári végre félbeszakította: — Micsoda ostobaságok ezek! Mit akar itt elhiteni velünk? Papirmachéból való a szobor ... ócska portéka. Az egerek tanyáznak benne ... A

- Akkor legjobb lesz, ha elkergeteti magát.
- Ezt is próbáltam már, de sikertelenül.
- Megfosztotta e népét összes jogaitól?
- Igen. Alamosinyt is követem el, hanem ez a népszerűséget még jobban emelte.
- Akkor csak egy eszköz marad még: alapításon országban újságok.
- Ez sem segít rajtam, — mert alattvalóim nem tudnak olvasni, — szólt az uralkodó busan és hazatuzott országába.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Új kereskedelmi tanácsosok. Mint félhivatalosan jelentik, a kereskedelemügyi miniszter ez évi április hó 18-ikán kelt intézkedésével a magyar áruforgalmi statisztikái állandó értékmegállapító-bizottságba tagokká kinevezte a következőket:

Bárdos Árpád, a Kossuth János üvegyáros-cég belfelja (Budapest), *Barkány* Leó, budapesti malom-igazgatója, *Basch* Béla, az Union keményítő gyár társulatjónosa (Budapest), *Biró* Armin, a Rimamurány-salgótarjáni vasmű-részvénytársaság kereskedelmi vezérigazgatója (Budapest), *Bloch* Mór, budapesti termény- és tolnagykereskedő, *Brachfeld* Géza, a budapesti „Brachfeld Szigrid és fia” fehérmű- és divatrukereskedő-cég tagja, *Ehrmann* Ödön, budapesti női divatrukereskedő, *Braun* Gyula, a budapesti „Braun József és fia” bizománycég tagja, *Eriszt* Adolt, a budapesti „Vámos és Bruszt hatóság közvetítő cég” tagja, *Csmel* Gusztáv, a Csmel J. és fia zongorakereskedő-cég tulajdonosa (Budapest) *Déry* József udombóvari földbirtokos, *Ehrmann* Leó a iatermelő részvénytársaság igazgatója (Budapest), *Frankfurter* Albert, az Adria tengerhajózási részvénytársaság igazgatója (Fiume), *Frankl* Sándor, a Klotild első magyar vegyi ipari részvénytársaság vezérigazgatója (Nagybozsók), *Fröhlich* Miksa, a budapesti „Fröhlich és Teuk” norinbergi áru nagykereskedő cég társtulajdonosa, *Grossmann* Miksa, budapesti hordógyáros *Gottermayer* Nándor budapesti könyvkötő, *Goitschlig* Ágoston budapesti tea-, rum- és cognac-nagykereskedő, *Gyömrői* M. Manó, a budapesti Gelb M. és Fia butonagykereskedő- és kárpitcsofő társtulajdonosa, *Hecht* Bernát budapesti nyersbörkereskedő, *Hirschfeld* Mór, a „Betelheim M. és Társa” norinbergi áru nagykereskedő cég társtulajdonosa (Budapest), *Holló* József félegyházi tojás- és baromfi-kereskedő, *Holzer* Sándor budapesti nőruha-kereskedő, *Hopp* Ferenc, a Calderoni és Társa cég tulajdonosa (Budapest), *Kecskeméti* Adolt gyümölcsnagyereskedő (Kecskemét), *Kunz* Gusztáv, a Kunz József és Társa vaszonnagyereskedő-cég tagja (Budapest), *Lang* Gusztáv, a Lang S.-féle gépgyár társtulajdonosa (Budapest), *Mautner* Alfréd, a budapesti *Mautner* Ödön nagykereskedő-cég tagja, *Mautner* István rózsahegy-i magyarpáros, *Paótai* Ödön, a Szent-Lukácsfürdő igazgatója (Budapest), *Pauzez* Sándor budapesti kézmű-áru-bizománycs *Pfeiffer* Mátyas földbirtokos (Budapest) *Rau* Gotlob, az Északmagyarországi Egyesült Kőszénbánya és Iparvállalat r.-l igazgatója (Budapest), *Reimann* Lázár, a Salgótarjáni Kőszénbánya

r.-l igazgatója (Budapest), *Reinitz* Hugó, a budapesti „Reinitz és Fia”-cég társtulajdonosa, *Schanzer* Ignác, a „Wolner S.” donga- és fakereskedő-cég tulajdonosa (Budapest), *Schmid* Soma budapesti csernagyereskedő és iatermelő, *Schuller* József, az „Első Magyar Acéliróttól-tóliszár” és indigó másoló-papírgyár tulajdonosa (Budapest), *Schwarz* Ferenc, a budapesti „Schwarz Lajos és társa” selyem és női divatrukereskedő-cég tagja, *Tscherne* Ferenc déligyümölcs nagykereskedő (Budapest), *Van den Eynde* Hektor, a Magyar-belga fémipari grár r.-l igazgatója (Budapest) és *Zwack* Ákos, a „Gruber L. és fia” bornagykereskedő-cég tagja (Budapest).

A bizottság, melynek tagjai sorában a hazai ipar és kereskedelem legkiválóbb képviselői foglalnak helyet, e kinevezések által jelentékenyen gyarapodva, még fokozottabb mértékben lesz képes nagyfontosságú feladatának megfelelni.

Az Országos Iparégyesület ez ideig rendes évi közgyűlése csütörtökön, tolyó évi május hó 21-én délelőtt 10 órakor lesz az egyesület üléstermében (VI. Uj-utca 4. szám), amelyre az elnökség az egyesület tagjait ezennel meghívja. A közgyűlés napirendje a következő:

1. Megnyitás. 2. Hitelesítő- és szavazatszedő-bizottságok kikiűdése. 3. Évi jelentés. 4. Zárszámadás; a számvizsgáló-bizottság jelentése és a felmentvény megadása, költségvetés. 5. Az igazgatóság egy harmadának és a számvizsgálóknak megválasztása. 6. Diszernék és juta mak kiosztása és ezzel kapcsolatban az aranyéremmel kitüntetett telep ismertetése. 7. Esetleges indítványok.

Vasutak bevétele. Az Osztrák-magyar államvasutársaság 4.226.949 korona (— 253.669 korona). A Délvaspályá-társaság bevétele 3.783.444 korona (+ 13.351 korona). Helyreigazgatási többlet 1902. decemberről 343.185 korona.

A magyar királyi államvasutak múlt évi üzleti bevétele 222.027.065-62 K.-t tettek ki, ami az 1901. évi bevétellel szemben közel 7 millió koronányi (3-2%) emelkedést jelent; a kiadások 140.823.987-29 K.-t tettek ki, ami az 1901. évi kiadásokhoz képest 2.409.274-61 K.-nyit (1-7%) növekedést tüntet fel; az üzleti többlet kitesz 81.198.068-83 K.-t, az 1901. évi többletéhez viszonyítva 4.529.808-56 K. többletet találunk, ami 5-9%-nak felel meg; a tavalyi eredmények tehát egészükben véve öröndetes javulást mutatnak.

Az 1902. évi állami költségvetésben előirányzott összegekkel szemben a következő eltérések mutatkoznak: a bevételeknél 3.827.065-62 K., a kiadásoknál 4.569.127-29 K. többlet mutatkozik, az üzleti többletnél tehát 742.071-67 K. csökkenés állott be.

A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy *Orth* állomását a hajóforgalom részére ismét megnyitotta.

Fizetéképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetéképtelenségeket jelenti: *Klein* Sámuel kereskedő *Vukovar*, *Róssa* Lajos kereskedő *Debreccen*, *Csigler* L. Lajos kereskedő *Szeghalom*, *Ehrenstein* Lipót kereskedő *Budapest* (Korona-utca).

Szesszarak. A kontingéncs nyersszesz ára *Budapest*en 36.50 korona pénzben, 37.60 korona áruban. — *Bécs*ben az irányzat emelkedő. A kontingentált készáru 39.80 korona pénzben, 40.20 korona áruban

Borjувásár. 1903. évi május hó 5-ikén. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényitársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 1021 dar, leölt borju 12 db, bécsi borju — db — db, növendékmárha 12 darab, bárány 616 33 darab, leölt bárány — darab, — Arjegyések. — Belföldi élő borju L rendű 88—100 l.-ig, kivételes — f., IL rendű 616 borjúkét 76—86 l.-ig, 1 kilónkint, leölt borju I. r. — f.-ig, II. r. — f.-lól — f.-ig, kivét. f. kilónkint, levonas nélkül. Rugott borjúkét 60—70 f.-ig. Növendékmárha 56 l.-tól 68 l.-ig, I. r. — f.-ig, középminőségű — f.-ig, alárendelt — f.-ig, 1 k.-kint. Bárány 616 11. — 1250 k., leölt bárány — K. kivételes ár — k.-ig páronkint. — Az irányzat általánosságban élénk volt, az árak 5-6 fillérrel gkjtik javultak.

Sertésüzemvásár. (A székesfővárosi sertés-vásár és közvágóhid intézőségé.) Május 5-ikén. Felhajtás: Zsirsertés, ugymint Öreg L rendű 350 kilogrammon felül — darab, IL rendű 280—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Husserlés ugymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Felhajtás összege 478 darab. Előző napi maradvány — darab, — darab süldő, Geszesen 478 darab, — darab süldő. Eladott 454 db. Maradvány 24 db, — darab süldő. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok. — Következő árak jegyzetettek: Zsirsertés: Öreg I. r. 350 kgr.-on felül 100—106 fillérig, IL rendű 280—350 kilogramm 96—100 fillérig, selejtezett — 96—fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 104—108 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 96—106 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 88—66 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Husserlés: Nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. — fillérig. Árak minden levonas nélkül, kilogrammonként, élősluban.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott sertésvásárra bejelentettek 10647 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak 4564 darab fiatal sertést, 2484 darab magyar hizott sertést és 2979 darab nehéz sertést. Összesen 10627 darabot. Jegyzések: kigr.-kint élősluban (a tojászártási adót nem számítva): elsőrendű sertés 115—117 fillér, kivételes 118 fillér, közép minőségű 108—112 fillér, könnyű sertés 98—106 fillér, fiatal sertés — fillér, süldő 76—93 fillér.

A budapesti gabonatorzdsé.

Budapest, május 5.

Lanyha irányzat és csekély vételked mellett 2.000 métermáza került a forgalomba 5 fillérrel alacsonyabb árakon.

Tengerben szilárd irányzat mellett élénk volt a forgalom.

Rozsban 5 fillérrel estek az árak. Zabban változatlan volt az irányzat.

Búza. Tízvándéki: 300 mm 82 k. 8 K. 30 f., 150 mm 81 k. 8 K. 27½ f., 100 mm 82 k. 8 K. 25 f., 100 mm 80½ k. 8 K. 25 f., 200 mm 81½ k. 8 K. 20 f., 100 mm 81 k. 8 K. 22½ f., 500 mm 81 k. 8 K. 25 f., 100 mm 81 k. 8 K. 20 f., 100 mm 81 k. 8 K. 22½ f., 100 mm 81 k. 8 K. 15 f., 100 mm 81 k. 8 K. 15 f., 300 mm 80½ k. 8 K. 80 mm 80 k. 8 K. 22½ f., 300 mm 80 k. 8 K. 20 f., 150 mm 80 k. 8 K. — f., 200 mm 79½ k. 8 K. 10 f., 100 mm 79½ k. 200 mm 79 k., 130 mm 79 k. 8 K. — f.

Féjérmegyei: 400 mm. 79-5 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 300 mm. 77-5 k. 7 K. 77½ f., 475 mm. 77-2 k. 7 K. 82 f.

Pestmegyei: 500 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 8 K. — f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 85 f.

Bácska: 300 mm. 77 k. 7 K. 97½ f.

Bécskerék: 300 mm. 77-5 k. 7 K. 90 f.

Palánka: 300 mm. 77-5 k. 7 K. 90 f.

Mind három hónapra.

Ros: 200 mm 6 K. 82½ f., 100 mm 6 K. 82½ f., 300 mm 6 K. 80 f. paritásra.

Arpa: 500 mm 6 K. 02½ f., 400 mm 5 K. 85 f. ab hajó.

Zab: 100 mm 6 K. 80 f., 100 mm 6 K. 25 f., 100 mm 6 K. 15 f.

Tengeri: 2100 mm 6 K. 45 f., 1800 mm 6 K. 45 f. hajóból, 100 mm 6 K. 25 f. paritásra.

Készpénzfutás mellett.
A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktörzdsé s-okási szerint készpénzben és kilogrammonként. — A minőség hektolitereként 50 kilogrammonként!

B u z a	Kiló		Kiló		Kiló	
	K-10l	K-1g	K-10l	K-1g	K-10l	K-1g
Tízvándéki új	76	2,70	74	2,65	8,00	8,00
"	77	2,66	76	2,61	8,15	8,15
"	78	2,62	77	2,57	8,30	8,30
Féjérmegyei	76	2,66	74	2,61	7,90	7,90
"	77	2,62	75	2,57	8,05	8,05
"	78	2,58	76	2,53	8,20	8,20
Pestvidéki	76	2,53	74	2,48	7,90	7,90
"	77	2,49	75	2,44	8,05	8,05
"	78	2,45	76	2,40	8,20	8,20
Bácska	76	2,50	74	2,45	7,80	7,80
"	77	2,46	75	2,41	7,95	7,95
"	78	2,42	76	2,37	8,10	8,10
Bécskerék	76	2,55	74	2,50	7,90	7,90
"	77	2,51	75	2,46	8,05	8,05
"	78	2,47	76	2,42	8,20	8,20
Palánka	76	2,55	74	2,50	7,90	7,90
"	77	2,51	75	2,46	8,05	8,05
"	78	2,47	76	2,42	8,20	8,20

drágakövek? ... Azok még engem sem tennének gazdaggá. Szines üveg... mint annyi sok más, amit lát az ember... Hogyan... mit mond maga... Az a mester, aki e szobrot csinálta, bizonyára most a pokolban sinylődik... Nem beszélék arról a szentről, amely a paradicsomban van... Tudom, hogy az egészen más... A hit elégséges... Az ördögbe, magam is keresztény vagyok... és büszke vagyok rá.

A városkapitányné úgy tett, mintha Alosi asszony nyakéktől buzgógn bálnálna, miközben ugyanakkor szemrehányást tett a márkának: — Szabad gondolkodó!... Szabad gondolkodó!... Peparító befogta a füleit és a prépost megint elkezdte:

— Valódi szobor!... csodatevő egy szent!... Mi újság, Motta mester? — kiáltá végre a márk borusan az 6 cernahangjáu, miközben háttat fordított a prépostnak. Van-e jó üzletekre kilátása?

Zacco báró kidülöz szemekkel hangosan felkacagott, de az a körülötte támadt tolongástól kissé elkabulva, nem felelt.

— Nem, megmondhatja, kedves barátom, — mondá az öreg epésen. — Nem kell félnie, hogy konkurrens leszek.

Ez élezen azok is mulattak, akiket nem érdekelt. — No, képzem Zacco bárót!... Haha, márk, maga nem konkurál!... Haha!

Motta egy pillantást vetett mind e nevető emberekre és nyugodtan válaszolt:

— Mi tetszik, márk úr... Mindenki úgy tesz, ahogy tehet... — Csak lásson hozzá, barátom. Ami engem illet, én nem panaszkodom miatta.

A szolgálalábujjhegyn közeledett urnője felé és fontoskodva a fülebe sugta:

— Szabad most bohoznom a fagyaltat, a körmenetnek már vége?

— Egy pillanatig tessék várni! — kiáltott a kanonok, — előbb meg kell mosnom a kezemet. — Ha mindjárt be nem hozom, — tette

hozzá a szolgál, — jégg olvad. A cukrász már rég elküldte és már is olvad.

— Jó, jó... Bianca?

— Neni?

— Kérlek, segíts egy kissé.

Nemskóra azonban beléptek a feltárt ajtószárnyakon József, a szolgál, és Titusz mester, a háziorbély, megrakva két nagy ezüsttállal, amelyekből lecsurgott valami szines lé és akár csak egy körmenet, lépésről-lépésre sorjába megálltak a vendégek előtt. Előbb jött a prépost, aztán Alosi asszony, a városkapitányné, az első osztályú meghívottak. A kanonok oldalba lökte a borbélyt, mert Motta mester előtt úgy ment el, hogy meg nem állt előtte.

— Mit tudom én! Most egészen új alakot lát itt az ember! — dörmögött Titusz mester.

— Tetszik, bátyám!

— Készönöm kedves Bianca... köhögök, rokkant vagyok, mint a testvéred.

— Margarona asszony, ott a balkonon — figyelmeztetett Sganzi asszony, aki szintén a vendégek kiszolgálásával volt elfoglalva.

A szirupestre általános mozgás támadt, az székek ide-oda tologatása hallatszott, majd egy párpercnyi csend következett, amelyet a tányérok diskkrét zörrenése, a kanalak óvatoss és nemes munkája szakított meg, mintha ünnepélyes szertartás volna. A falánk Mita kiasszony fel se emelte az arcát a tányérről, a hülye és Titusz mester letévén az edényeket, féltreálltak és zebkendőjükkel túrliggették homlokukat.

A fiatal Rubiera báró, aki a nagy balkon egyik sarkában Fifi kiasszonynyal beszélgetett és a szemébe nézett, amelyek úgy olvadoztak, mint a fagyalt, hirtelen összerázkódott, amint megjeleni látta unokahúgát, aki kissé elpirult. Margarona asszony elvette a tányért Bianca kezéből, erőtetetten hajlongva:

— Ennyi szeretetreméltóság!... Ez sok, ez sok!

(Folytatás következik.)

Orvosi Premier
 A világ első eredeti angol
 orvosi Premier
 A világ első eredeti angol
 orvosi Premier
 A világ első eredeti angol
 orvosi Premier

VALÓ
 A francia különlegesség
 (gumi és halihajg)
 ugyiszintén országos női
 (szereket) F. Bergerand
 filis legirrevezőbb párisi
 rajsgyárosok legelőnyö-
 sebbben beszerezhetőek:

POLGAR SANDOR-nál
 BUDAPEST,
 VII., Erzsébet-körút 50
 Belsőlegesen árjegyzék
 ingyen, zárt borítékban.
 Ez a hirdetés bukkolás
 esetén 10% engedmény.
 Kivágatott a „Budapesti
 Napló”-ból

Elegáns
 Kész
férfi ruhák
jutányosan
kaphatók

Leitersdorfer D. és fia
 elsőrangú férfisabóknál
 Budapest, Koronaherceg-utca 6. sz.
 Méret utáni rendelések
 Angol szövetkülönlegességek
 Elismert jó szabás
 Alapítottak 1864-ben.

3.95
 Az ATHENAEUM részv. társulat kiadásában
 most jelent meg:
Az új helyesírás
 a vallás- és közokt. m. kir. miniszter. 862/1903. sz. a.
 kelt rendeletével kidönt magyar iskolai helyesírás
szövege és magyarázata
bővített szójegyzékkel.

Irtá:
SIMONYI ZSIGMOND,
 a Magyar Nyelvőr szerkesztője stb.

A magyar helyesírásnak összes kérdéseiben és kétségeiben ez jelenleg a legteljesebb helyesírás szójegyzék, mert benne a legilletékesebb, legbiztosabb és legtanulmányosabb útmutatások megvannak.

Ára füzve 1 kor., kötve 1 kor. 50 fl.
 Kapható minden könyvkereskedésben és az Athenaeum irod. és nyomdai r.-társ. (Budapest, VII., Kerepesi-út 54) kiadóhatalmában.

UJ Kataphorese UJ
 gyógymód gyógymód

IDEG ÉS NEM

BETEGSÉGEK
 radikális gyógyítására legjobban ajánljuk
D. MITZGER
 kiváló gyógyhatásairól elismert intézetét
 Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.
 Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán a
 honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

VALÓ
 A francia különlegesség
 (gumi és halihajg)
 ugyiszintén országos női
 (szereket) F. Bergerand
 filis legirrevezőbb párisi
 rajsgyárosok legelőnyö-
 sebbben beszerezhetőek:

POLGAR SANDOR-nál
 BUDAPEST,
 VII., Erzsébet-körút 50
 Belsőlegesen árjegyzék
 ingyen, zárt borítékban.
 Ez a hirdetés bukkolás
 esetén 10% engedmény.
 Kivágatott a „Budapesti
 Napló”-ból

Biztos gyógyulást keresőknek
 kik bármily
 nemi betegségben szenvednek

mint hüvely- és hólyagbeteg, gyúgyosulások, vizelet
 zavara, ejieli magömlések, sebek és bujjások bántalmak
 (epithilis) az onferozósa urobajkáként fellépő ideggyógy.
 korai férférvényesség, bármily bőrkütyök
 elh. nőknél fehérhólyák, mely bajok **alapos, gyors és**
gyökeres gyógyításra, szigorúan tudomá-
nyos és lelkiismeretes gyógymóddal fogva
 legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal
 v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírt és leg-
 régtől 80 éve fennálló rendelő-intézet
 Budapest, VI. ker., Andrássy-út 24. sz.,
 Rendelő naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült hüvely-
 és hólyagbeteg vizsgálati világhírű magyarosított kör-
 segélyező,
 Védőknek levelekre kimerítő választ és szakirányú taná-
 csot nyerne, gyógyszerre kimerítő tudománnyal. Titok-
 tartás biztosított.

Nőknek külön váróterem.

M. kir. államvasutak Bpest-balparti üzemeltetősége,
 13366/903. sz.

Pályázati hirdetmény.

A garabemérenze—lévai h. é. vasuton előállítandó
 a) egy 10 m.-es és egy 20 m.-es uti átvezető épí-
 tése, b) egy 4.0 m. nyílású hidnak 100 m. nyílású
 híd alá leendő átalakítása körül végrehajtandó munkák
 biztosítására ezenel nyilvános pályázatot hirdetünk.
 Ugy az a, valamint a b) pont alatt felsorolt
 létesítményekre külön-külön ajánlat is benyújtható.
 A teljesítendő munkák mennyiségére vonatkozó
 tájékoztató adatok, valamint a munkák végrehaj-
 tását szabályozó részletes feltételek az alírott
 üzemeltetőség pályafeltartási osztályának hivatalos
 helyiségében (Teréz-körút 62. szám I. em.) továbbá
 a levelei osztálymérnökéknél (Léva, Kálmán-utca) a
 hivatalos órák alatt megismerhetők és az alkalommal
 a tervek is megtekinthetők.

Jogérvényes és kellőleg bélyegzett ajánlatok f. évi
 május hó 30-án déli 12 óráig általános osztályunknál
 (Teréz-körút 62. sz. I. em. 6. ajtó sz. a.) nyuj-
 tandók be alábbi felirattal: „Ajánlat a garabemé-
 renze—lévai h. é. vasuton előállítandó és átalakítandó
 műtárgyakra.”

Bánatpénz fejében legkésőbb f. é. május hó 29-én
 déli 12 óráig az a) pont alatt felsorolt munkákra
 300, azaz háromszáz, a b) pont alatt felsorolt munkákra
 500, azaz ötszáz korona kézpénzben vagy állami
 letételekre alkalmas értékpapírokban budapesti
 gyűjtőpénztárnknál (Teréz-körút 62. sz. földszint)
 lefektetés. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlat-
 lathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a budapesti illetve bécsi tőzsdéi
 tizényégre napnál nem régebb árfolyam szerinti, de
 névértékét meg nem haladó értékben fogadhatnák el.
 Ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak
 fenntartjuk.
 Budapest, 1903. április havában. Az üzemeltetőség.
 (Ütányomás nem díjazatik).

Nyári lakásokban,
 egy a betegpótlására, valamint az egészség fenntar-
 tására a Guttmann-féle szabadalmazott, legintesebben elzárható
 szoba-closetek, cloisetülék és pots de chambre nélkülöz-
 hatatlanok!

**A monarchia legnagyobb üzlete ezen külön-
 legességekben.**
 Cloiset-papír, papír-székények, bidet, egészségügyi képesedések
 stb.

Guttmann L. Budapest
 cs. és kir. szab. cloiset-gyár
 IV. Városház-utca 2.
 Kossuth Lajos-u. sarkán.
 Az osztrák-magyar THERMOPHOR-vállalat
 legképzettebbek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
 Valódi csak ezen védjeggyel.
 Gyakordjunk az utazásoktól!

Magy. kir. államvasutak.
 15575/903. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasu-
 ták részére a jövő 1904. évben szükséges vasuti
 talpfák, váltó és külön talpfák szállítást biztosítani
 kívánván, ezenel nyilvános pályázatot hirdet:

a) mintegy 80.000 drb 270 ctm. hosszú elsőrangú
 tölgy- vagy bükkfalpa,
 b) mintegy 630.000 drb 250 ctm. hosszú elsőrangú
 tölgy- vagy bükkfalpa,
 c) mintegy 900.000 drb 220 ctm. hosszú másod-
 rangú tölgy- vagy bükkfalpa és
 d) mintegy 2.800 köbméter elsőül tölgy váltó- és
 különfalpa szállítására.

Kedvező árak mellett az a), b) és c) alatt írtított
 talpfák szállítása három évi időtartama is biztosít-
 tatik.

A szállításra vonatkozó részletes módozatokat
 magában foglaló „Ajánlati felhívás” valamennyi
 kazai kereskedelmi és iparkamaránál, az országos
 iparegyleteknél, a keresk. muzeum igazgatóságánál,
 valamint a m. kir. államvasutak üzemeltetőségénél
 megtekinthető és a m. kir. államvasutak anyag-
 és letárbeszerezési (AIII) szakosztályánál Budapest,
 Andrássy-út 73. sz. II. em. 44. ajtó kapható, hol a
 kötelező ajánlati írlap is megismerhető.

A pályázati feltételek kiegészítő részét képező
 általános és különleges feltételek a magy. királyi
 államvasutak budapesti nyomtárványtáráról szer-
 ződtek meg.

A szabályszerűen kiállított, iventki egy koronás
 magy. kir. okmányblyeggel ellátott ajánlatok le-
 pecsételt és a borítékban ezen felirattal:
 „Ajánlat 15575/903. számhoz” ellátva, legkésőbb
 1903. évi június hó 4-én déli 12 óráig a magy. kir.
 államvasutak anyag- és letárbeszerezési szakosztá-
 lyában átadandók, illetve posta útján oda beküld-
 hendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értéké-
 nek 5/10-a kézpénzben vagy állami letételekre alkal-
 mas értékpapírokban az ajánlatok benyújtására kin-
 tűzött határidő megelőző nap déli 12 óráig az alul-
 írott igazgatóság budapesti főpénztáránál letendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok,
 melyek nem pontosan és nem részletes módozatok
 betartása mellett tételtek, valamint az olyanok is,
 a melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tételtek,
 nem vételnek figyelembe.
 Budapest, 1903. április hó.
 A m. kir. államvasutak igazgatósága.

Nagy Magyarország
 A magyar történet
 jövő századai
 írta HOITSY PÁL
 Ára I. kor. 60 fillér.

A magyar imperializmus
 tudományos kifejtése.
 Szociológiai, történelmi, hit-
 cselelti, politikai tanul-
 mány.

FŐBB FEJZETEI:
 Magyarország régi lakóinak
 története és a történetből
 levezethető igazságok.
 Az előfordult történelmi tények
 okai.
 A megállapított okok hatása
 a jövőben. A hódítás kényszere.
 A hódító politika akadályai
 és feltételei.
 Minél segíthető a természet-
 fejlődés.

LAPSZEMLE:
 A cseppetlen egyszerűbb, keres-
 valban nagy, higgadtabb szavak-
 valban nagy, izgatott, vért-
 vó, hőlközöklő beszélni.
 — Hírlások vagyunk Hoitsy
 Pálnak a könyvért, mert
 rendkívül megértsi,
 munkáinak megértsi, meg-
 acsázás bennünket.

Budapesti Hírlap.
 Vajna olvasnak el sokan,
 nagyon sokan ezt az érde-
 kes, olvas, illendű, bájos
 könyvet. És bizony magunknak
 az azt a realitást, amelyet
 a tudós elme egy sok
 ezeréves múlt szemléletéből
 kiváltott. Szeretettel a hódító-
 lattal üdvözlő és könyv
 szerető. Budapesti Napló.

Érdekes könyve a magyar faj
 történelmi számára az
 ország megjelölése, tartalom-
 mal való ellátása — jóvendő
 időre. Magyarországi.

**Megrendelhető minden
 könyveskereskedésben.**
 Kiadta
**Lampel R. (Wodianer F.
 és Fia)**
 könyvkereskedés
 Budapest, Andrássy-út 21.

Betegtolókocsik és székek

lábbadozó és rokkn-
 tok számár,
 elismertlegjobb
 minőség!
 Cs. és kir. szab.
 szaktanál
 bihygienikus
 szoba-
 székek

legintesebben zárható fedéllel! bidet, valamint
 a beteg könylműhez és apólasához való
 összes cikkek a legolcsóbb árak mellett szállít!

KELETI J. orvosebészeti műszergyáros,
 Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.
 Legújabb képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szállítom utánvétellel a monarchia minden állomásra
 költőmentesen csomagolással
legjobb régi horvát uradalmi szilvioriumot.
 3 üveg 8 K.-, 6 üveg 15 K.-, 12 üveg 28 K.
 Továbbá 25 egysz 000 literes hordókban különböző évjáratu
 valódi uradalmi szilviorium. Kimerítő árjegyzék bérmentve.
 Horvát szilvioriumkiviteli társaság
Hinkó Kaufmann & Co. Zágráb, Horvátország.

FERFIK ÉS NŐKNEK
 egunkacsob hevony és idült folyásoknál befeketedés
 nélkül a legbiztosabb gyógyszernek a
„Sanid labdacok”
 bizonylatok. Egy doboz 100 labdac tartalmú és pontos
 használati utatással 6 korona. Védjére utánvét. mellett dis-
 kretnan küld a
„Magyar Király” gyógyszer-tár
 Budapest, V., Marokkó-utca 3/a sz. (Erzsébet ter sarkán).

Thierry A. gyógysz. balzsama és centifoliakenőse.
 E két gyógyszerben felismerhetetlen szer, sokszor romlik el, előbbes mind régebb lesz, annál érté-
 kesebb és hatékonyabb, és nem a beteg, nem pedig a hígog nem árt, hogy lehát az év bármely
 szakában kútható. Majdnem mindig van hatásuk és segítőkés, legálább az orvos megérkezéig, ter-
 mézetesen nem szabad hamisítványokat vagy afflós orszárossal ajánlat hasonlót, de hatástalan szere-
 ket használni, melyekért csak legfeljebb a pénzt dobjuk ki, hanem magyarul csak a vélelő és a két
 régi elismert, jó, olcsó, megbízható, amellett teljesen ismeretlen, világhírű szerrel, melyeknek minden
 oszlatnál találhatónak kellene lenni. A hol a fenti ismertetést védjegyekkel valódián kapni nem lehet,
 tessék egyenesen rendelni és innentől:
Thierry (Adolf) Limited Orangyal-gyógyszertára. Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
 Közp. iktár Buda postán: Fűzők J. gyógyszerész és dr. Egger Leo és Jozsef, Váci-körút 17. Zágráb
 ban: Miltshach J. gyógyszerész és Hoesben Brady C. gyógyszerész

Thierry A. gyógysz. balzsama és centifoliakenőse.
 E két gyógyszerben felismerhetetlen szer, sokszor romlik el, előbbes mind régebb lesz, annál érté-
 kesebb és hatékonyabb, és nem a beteg, nem pedig a hígog nem árt, hogy lehát az év bármely
 szakában kútható. Majdnem mindig van hatásuk és segítőkés, legálább az orvos megérkezéig, ter-
 mézetesen nem szabad hamisítványokat vagy afflós orszárossal ajánlat hasonlót, de hatástalan szere-
 ket használni, melyekért csak legfeljebb a pénzt dobjuk ki, hanem magyarul csak a vélelő és a két
 régi elismert, jó, olcsó, megbízható, amellett teljesen ismeretlen, világhírű szerrel, melyeknek minden
 oszlatnál találhatónak kellene lenni. A hol a fenti ismertetést védjegyekkel valódián kapni nem lehet,
 tessék egyenesen rendelni és innentől:
Thierry (Adolf) Limited Orangyal-gyógyszertára. Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
 Közp. iktár Buda postán: Fűzők J. gyógyszerész és dr. Egger Leo és Jozsef, Váci-körút 17. Zágráb
 ban: Miltshach J. gyógyszerész és Hoesben Brady C. gyógyszerész

Thierry A. gyógysz. balzsama és centifoliakenőse.
 E két gyógyszerben felismerhetetlen szer, sokszor romlik el, előbbes mind régebb lesz, annál érté-
 kesebb és hatékonyabb, és nem a beteg, nem pedig a hígog nem árt, hogy lehát az év bármely
 szakában kútható. Majdnem mindig van hatásuk és segítőkés, legálább az orvos megérkezéig, ter-
 mézetesen nem szabad hamisítványokat vagy afflós orszárossal ajánlat hasonlót, de hatástalan szere-
 ket használni, melyekért csak legfeljebb a pénzt dobjuk ki, hanem magyarul csak a vélelő és a két
 régi elismert, jó, olcsó, megbízható, amellett teljesen ismeretlen, világhírű szerrel, melyeknek minden
 oszlatnál találhatónak kellene lenni. A hol a fenti ismertetést védjegyekkel valódián kapni nem lehet,
 tessék egyenesen rendelni és innentől:
Thierry (Adolf) Limited Orangyal-gyógyszertára. Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
 Közp. iktár Buda postán: Fűzők J. gyógyszerész és dr. Egger Leo és Jozsef, Váci-körút 17. Zágráb
 ban: Miltshach J. gyógyszerész és Hoesben Brady C. gyógyszerész

Thierry A. gyógysz. balzsama és centifoliakenőse.
 E két gyógyszerben felismerhetetlen szer, sokszor romlik el, előbbes mind régebb lesz, annál érté-
 kesebb és hatékonyabb, és nem a beteg, nem pedig a hígog nem árt, hogy lehát az év bármely
 szakában kútható. Majdnem mindig van hatásuk és segítőkés, legálább az orvos megérkezéig, ter-
 mézetesen nem szabad hamisítványokat vagy afflós orszárossal ajánlat hasonlót, de hatástalan szere-
 ket használni, melyekért csak legfeljebb a pénzt dobjuk ki, hanem magyarul csak a vélelő és a két
 régi elismert, jó, olcsó, megbízható, amellett teljesen ismeretlen, világhírű szerrel, melyeknek minden
 oszlatnál találhatónak kellene lenni. A hol a fenti ismertetést védjegyekkel valódián kapni nem lehet,
 tessék egyenesen rendelni és innentől:
Thierry (Adolf) Limited Orangyal-gyógyszertára. Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
 Közp. iktár Buda postán: Fűzők J. gyógyszerész és dr. Egger Leo és Jozsef, Váci-körút 17. Zágráb
 ban: Miltshach J. gyógyszerész és Hoesben Brady C. gyógyszerész

Vincis többé tyúkszem.
 Ha tyúkszeműl akar megszabadulni, először egy kísérlet atörvényesen
 védett és biz- **Denzinger-Victoria** tyúkszem-kenőccsel,
 tosan ható mely legrövidebb idő
 alatt a legkeményebb tyúkszemmel eltávolítja. Ára tégelyenkint kor. 1.30.
 kor. 1.50 előleges beküldés mellett bérmentve szállítja a feltaláló:
DENZINGER ADAM UJVIDÉK, DUNA-UTCA 11. SZÁM.

